ex. 3

Betænkning om budgetlægning for kirkekasserne m.v.

afgivet af det af Kirkeministeriet den 10. maj 1996 nedsatte udvalg

Betænkning nr. 1327/1996

26.2/44 ex. 3

Betænkning
Udgivet af Kirkeministeriet
december 1996

Købes hos boghandleren
eller Statens Publikationer
Postboks 1103, 1609 København K
Tlf. 33 37 92 28, Fax 33 37 92 80
50,- kr. inkl. moms

Tryk: Herrmann & Fischer A/S

ISBN 87-601-7043-3

INDHOLDSFORTEGNELSE

		Side
Kapitel 1	Indledning	11
1.1.	Indledende bemærkninger	11
1.2.	Udvalgets kommissorium	11
1.3.	Udvalgets sammensætning	11
1.4.	Udvalgets arbejde	12
Kapitel 2	Sammendrag	13
2.1.	Nuværende regler om rådighedsbeløb m.v	13
2.2.	Nuværende regler om budgettering og kompetence-fordeling	14
2.3.	Udvalgets forslag vedrørende budgetprocedure	15
2.4.	Udvalgets overvejelser om sognefuldmagt	17
2.5.	Udvalgets forslag om udvidet adgang til at finansiere folkekirkelige aktiviteter	17
2.6.	Udvalgets forslag om revision, provstiudvalgskasse nye samarbejdsmuligheder og dispositionsbeløb for præster	18
2.7.	Udvalgets forslag om finansiering af præstestillinger	19
Kapitel 3	Udvalgets udkast til forslag til lov om ændring af lov om folkekirkens økonomi	21
Kapitel 4	Lovgivningen vedrørende varetagelse af kirkelige opgaver på sogneplan	29
4.1.	Menighedsrådets virksomhed og kompetence	29
4.2.	Folkekirkens opgaver er som udgangspunkt lovbundne	30
4.2.1.	Menighedsrådets rådighedsbeløb	31
4.2.1.1.	Den nugældende formulering i økonomilovens § 2a	31
4.2.1.2.	Historisk udvikling	33
4.2.1.2.1.	Afgrænsning af begrebet "stedlige kirkelige formål"	33
4.2.1.2.2.	Afgrænsning af begrebet "til fremme af det kirkelige liv i sognet, pastoratet eller kommunen"	34
4.2.1.2.3.	Aktiviteter, der støttes af rådighedsbeløbet, kan iværksættes både af præsten og af menighedsrådet	36
4.2.1.2.4.	Kirkeministerens mulighed for at fastsætte nærmere regler om, til hvilke formål rådighedsbeløbet kan anvendes	36
4.2.1.2.5	Kirkeministerens mulighed for under ganske særlige	37

		Side
	forhold at forhøje rådighedsbeløbet	
4.2.1.2.6.	Muligheden for at anvende rådighedsbeløbet til støtte af aktiviteter, som der også kan ydes støtte til i henhold til anden lovgivning om tilskud af offentlige midler	38
4.2.1.2.7.	Budgettering og forhøjelse af rådighedsbeløbet	38
4.2.1.2.8.	Beskrivelse af forskellige udgifter, som gennem tiden er blevet flyttet fra bestemmelsen om rådighedsbeløbet til de almindelige lovbundne udgifter, der nu er opregnet i økonomilovens § 2	40
4.2.2.	Mulighed for dispensation fra dele af den kirkelige lovgivning gennem iværksættelse af projekter i medfør af kapitel 8 i menighedsrådsloven	41
Kapitel 5	Redegørelse for den nugældende kompetencefordeling mellem menighedsråd, provstiudvalg og Kirkeministerium	43
5.1.	Økonomilovens model	43
5.1.1.	Menighedsrådets budgetlægning	43
5.1.2.	Provstiudvalgets budgetbeføjelser	45
5.1.3.	Menighedsrådets kompetence, når budgettet er godkendt	47
5.1.4.	Regnskaberne	47
5.2.	Ordninger hvor kravene i økonomilovens kapitel 1 suppleres med et øget frivilligt samarbejde mellem menighedsråd og provstiudvalg	47
5.2.1.	Grundlag for den praktiske tilrettelæggelse af budgetproceduren i ligningsområdet	47
5.2.2.	Afholdelse af forberedende budgetsamråd	48
5.2.3.	Budgetternes udarbejdelse og godkendelse	49
5.2.4.	Menighedsrådets kompetence, når budgettet er godkendt	49
5.3.	Budgetprocedure i kommuner med flere provstier	50
5.3.1.	Ordning med et budgetudvalg der er nedsat i medfør af økonomilovens § 25	50
5.3.2.	Ordning hvor samarbejdet mellem provstiudvalgene i kommunen foregår på frivillig basis	51
5.4.	Brande-modellen	54
5.4.1.	Generel beskrivelse af Brande-modellen	54
5.4.1.1.	Budgetsamrådet	55
5.4.1.2.	Beslutninger på budgetsamrådet	56
5.4.1.3.	Virkningen af beslutninger truffet på budgetsamrådet	56

		Side
5.4.2.	Beskrivelse af de enkelte faser i budgetlægninger	56
5.4.2.1.	Budgetlægningsfasen	56
5.4.2.2.	Forberedelse af første budgetsamråd	57
5.4.2.3.	Første budgetsamråd	58
5.4.2.4.	Forberedelse og afholdelse af andet budgetsamråd	58
5.4.2.5.	Opfølgning på andet budgetsamråd	59
Kapitel 6	Forslag vedrørende ændring af budgetproceduren	60
6.1.	Ændring af budgetsproceduren	60
6.2.	Formelle krav til beslutningsproceduren, når menighedsrådene ønsker at foretage ændring af budgetproceduren	61
6.2.1.	Hjemmel til at ændre budgetproceduren	61
6.2.2.	Samtlige menighedsråd i ligningsområdet deltager i den ændrede budgetprocedure	61
6.2.3.	Etablering af et forum, hvor menighedsrådene kan træffe beslutning om ændring af budgetproceduren	62
6.2.4.	Forslag til lovbestemmelser	62
6.3.	Forberedende budgetsamråd	63
6.3.1.	Sekretariatsbistand	64
6.3.2.	Materiale til brug ved drøftelserne på det forberedende budgetsamråd	65
6.3.3.	Forpligtelse til at deltage i det forberedende budgetsamråds møder	65
6.3.4.	Kombinationsmuligheder	66
6.4.	Besluttende budgetsamråd	66
6.4.1.	Definition af det besluttende budgetsamråds kompetence	66
6.4.2.	Offentligt møde	67
6.4.3.	Sekretariatsbistand	67
6.4.4.	Menighedsrådenes repræsentation på det besluttende budgetsamråds møder	68
6.4.5.	Forberedelse af det besluttende budgetsamråds møder	69
6.4.6.	Beslutningsgrundlaget	69
6.4.7.	Beslutninger truffet af budgetsamrådet	70
6.4.8.	Virkningen af budgetsamrådets beslutninger	70
6.4.9.	Kombinationsmuligheder	71
6.5.	Indførelse af en rammeordning	71
6.5.1.	Rammeordningens grænser	71
6.5.2.	Skal budgetsamrådet have besluttende myndighed?	72
6.5.3.	Konsekvenser af en rammeordning	72

		Side
6.6.	Ophør af beslutningen om ændring af budgetproceduren	73
Kapitel 7	Indførelse af en ny økonomisk ordning, der indebærer en sognefuldmagt	74
7.1.	Indførelse af en egentlig sognefuldmagt	74
7.2.	Sognefuldmagtens forhold til kompetencen til at budgettere og udskrive skat	76
7.3.	Sognefuldmagtens forhold til præstens embedsvirksomhed	77
7.4.	Udvalgets indstilling	78
Kapitel 8	Forslag vedrørende udvidelse af adgangen til at finansiere folkekirkelig aktiviteter	79
8.1.	Gradueret rådighedsbeløb	79
8.1.1.	To eller flere alternative maksimumsbeløb	79
8.1.2.	Egentlig graduering af rådighedsbeløbet	80
8.2.	Forhøjelse af rådighedsbeløbets maksimum	82
8.3.	Overførelse af udgifter fra rådighedsbeløbet til den almin-delige opregning i økonomilovens § 2 over udgifter, der kan afholdes af kirkekassen	82
8.3.1.	Forholdet mellem økonomilovens § 2 og § 2a	82
8.3.2.	Opgavetyper, der efter den nugældende ordning finansieres af rådighedsbeløbet, jf. økonomilovens § 2a	83
8.3.3.	Strukturbetragtninger	84
8.3.4.	Hvilke opgavetyper bør efter udvalgets opfattelse overføres til opregningen i økonomilovens § 2	86
8.4.	Indførelse af en sognefuldmagt i ligningsområdet	87
8.4.1.	Sognefuldmagtens grænser	88
8.4.2.	Budgetsamråd med besluttende myndighed	88
8.4.3.	Budgettering	89
8.4.4.	Revisionsklausul	89
Kapitel 9	Forslag vedrørende provstirevision, provstiudvalgets administration, samarbejde mellem de kirkelige instanser og dispositionsbeløb for præsten	90
9.1	Provstirevision	90
9.1.1.	Regnskabernes aflæggelse, revision og godkendelse	90
9.1.2.	Udvalgets anbefaling vedrørende provstirevisionen	90
9.2.	Ændringer af de gældende regler vedrørende provstiudval-gets administration	91
9.2.1.	Beskrivelse af provstiudvalgets opgaver og den nu-	91

		Side
	gældende økonomiske ordning	
9.2.2	Indførelse af en provstiudvalgskasse	92
9.2.2.1	Udvalgets anbefaling af indførelse af en provstiudvalgskasse	92
9.2.2.2.	Udvalgets anbefaling vedrørende 5 procentsbeløbet til imødegåelse af uforudsete udgifter i ligningsområdet, hvis der indføres en provstiudvalgskasse	93
9.3.	Samarbejde mellem stiftsøvrigheder, provstiudvalg og menighedsråd	94
9.4.	Dispositionsbeløb for præsten	94
Kapitel 10	Finansiering af præstestillinger	96
10.1.	Baggrunden for udvalgets drøftelser	96
10.2.	Nuværende finansieringsform	96
10.3.	Alternative finansieringsmodeller	97
10.4.	Finansieringsmodeller	97
10.4.1.	Overførelse af udgifter til særpræster til fællesfonden	98
10.4.2.	Overførelse af udgifter til vikarer til fællesfonden	100
10.4.3.	Overførelser af udgifter til midlertidige hjælpepræster til fællesfonden	100
10.4.4.	Overførelse af udgifter til samtlige hjælpepræster til fællesfonden	101
10.4.5.	Statens procentandel på 40 pct. af udgifterne til lønninger til provster og præster nedsættes	102
10.4.6.	Midler fra kirkerestaureringsbevillingen flyttes til bevillingen vedrørende præsteløn på finansloven	103
10.4.7.	Overførelse af udgifter vedrørende Dansk Kirke i Udlandet og Dansk Sømandskirke i Fremmede Havne til fællesfonden	105
10.5.	Udvalgets indstilling	106

BILAGSFORTEGNELSE

1. Lovbekendtgørelse nr. 571 af 21. juni 1996 om menighedsråd.
2. Lovbekendtgørelse nr. 627 af 4. juli 1996 om folkekirkens økonomi.
3. Vedtægt for samarbejde mellem menighedsråd i Brande Provsti om ligningsbeløbets fastsættelse og om godkendelsesprocedure for bygningsmæssige arbejder m.m.
4. Bemærkninger til undersøgelse af rådighedsbeløbets størrelse i 1995, Landsplan.
5. Oversigt over geokoder.
6. Oversigt over rådighedsbeløbet i 1995 fordelt efter geokoder (Landsplan).
7. Diagram over gennemsnitligt rådighedsbeløb pr. kirkelige kasse i 1995 fordelt efter geokoder (Landsplan).
8. Oversigt over rådighedsbeløbet i 1995 fordelt efter geokodegrupperne 11-14, 21-24 og 31-34 (Landsplan).
9. Diagram over gennemsnitligt rådighedsbeløb pr. kirkelige kasse i 1995 fordelt efter geokodegrupperne 11-14, 21-24 og 31-34 (Landsplan).
10. Bemærkninger til undersøgelse af rådighedsbeløbets størrelse og faktiske anvendelse i en række provstier i 1995.
11. Oversigt over rådighedsbeløbets anvendelse i 1995 - opgjort på de enkelte udgiftskategorier (Seks provstier).
12. Oversigt over rådighedsbeløbet og kirkebladsudgifter i 1995 fordelt efter antallet af valgte medlemmer af menighedsrådet (Seks provstier).
13. Diagram over gennemsnitligt rådighedsbeløb og gennemsnitlige kirkebladsudgifter pr. kirkekasse i 1995 fordelt efter antallet af valgte medlemmer af menighedsrådet (Seks provstier).
14. Oversigt over rådighedsbeløbet og kirkebladsudgifter i 1995 fordelt efter geokoder (Seks provstier).
15. Diagram over gennemsnitligt rådighedsbeløb samt gennemsnitlige kirkebladsudgifter pr. kirkekasse i 1995 fordelt efter geokoder (Seks provstier).
16. Ministerens brev af den 21. juni 1996 til Landsforeningen af Menighedsråd

FORKORTELSER

Menighedsrådsvalgloven: Lovbekendtgørelse nr. 30 af 24. januar 1996 om valg til menighedsråd.

Menighedsrådsloven: Lovbekendtgørelse nr. 571 af 21. juni 1996 om menighedsråd.

Økonomiloven: Lovbekendtgørelse nr. 627 af 4. juli 1994 om folkekirkens økonomi.

Lov omfolkekirkens kirkebygninger og kirkegårde: Lovbekendtgørelse nr. 454 af 11. juni 1992 om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, som ændret ved lov nr. 433 af 1. juni 1994 og lov nr. 391 af 22. maj 1996.

Lov om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker m.m.: Lovbekendtgørelse nr. 217 af 31. marts 1992 om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker m.m.

KAPITEL 1.

INDLEDNING

1.1. INDLEDENDE BEMÆRKNINGER

Den 24. januar 1996 fremsatte kirkeministeren forslag til lov om ændring af lov om folkekirkens økonomi (Budgetprocedurer, kirkebladsudgifter m.v.) for Folketinget. Medlemmer af Folketingets Kirkeudvalg udtrykte under behandlingen af dette lovforslag ønske om at få belyst, hvilke konsekvenser - herunder i form af afledte virkninger - et forslag om at lade menighedsrådene budgettere med "kirkelige aktiviteter" efter ønsker og behov ville have.

På baggrund af dette ønske har kirkeministeren ved brev af den 10. maj 1996 nedsat et udvalg vedrørende budgetlægningen for kirkekasserne m.v.

1.2. UDVALGETS KOMMISSORIUM

Udvalget fik følgende kommissorium:

"Udvalget skal behandle spørgsmålet om en udvidet adgang for menighedsrådene til at gennemføre udgiftskrævende folkekirkelige aktiviteter, herunder spørgsmålet om afskaffelse af rådighedsbeløbet (indførelse af "sognefuldmagt") samt spørgsmålet om afgrænsning af begrebet "folkekirkelige anliggender".

Udvalget skal endvidere behandle spørgsmålet om kompetenceforhold i forbindelse med kirkekassernes budgetlægning. I forbindelse med spørgsmålet om kompetencefordeling mellem provstiudvalg og menighedsråd skal udvalget drøfte den såkaldte "Brande-model" og eventuelle andre modeller for besluttende budgetsamråd.

Herudover kan udvalget overveje andre spørgsmål vedrørende folkekirkens økonomi, som udvalget finder det hensigtsmæssigt at inddrage i forbindelse med sit arbejde."

1.3. UDVALGETS SAMMENSÆTNING

Udvalget fik følgende sammensætning:
Kontorchef Steffen Brunes, Kirkeministeriet

Biskop Kresten Drejergaard, Fyens **Stift**
Provst Helge Qvist Frandsen, Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer
Provst Jakob Hvidt, Danmarks Provsteforening
Stiftskontorchef Bodil Jakobsen, Haderslev Stift
Kontorchef Carsten Dalsgaard Jørgensen, Kirkeministeriet (formand)
Sognepræst Peter Anton Krogsøe, Den danske Præsteforening
Kontorchef Finn Langager Larsen, Kirkeministeriet
Birthe Lund, Formand for Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer.

Til udvalgets sekretariat blev udpeget:
Fuldmægtig Pernille Esdahl.
Overassistent Heidi Lionett.

1.4. UDVALGETS ARBEJDE

Udvalget har holdt 7 møder.

København, den 6. december 1996

Steffen Brunes	Carsten Dalsgaard Jørgensen (formand)
Kresten Drejergaard	Peter Anton Krogsøe
Helge Qvist Frandsen	Finn Langager Larsen
Jakob Hvidt	Birthe Lund
Bodil Jakobsen	
	Pernille Esdahl Heidi Lionett (Udvalgssekretærer)

KAPITEL 2.

SAMMENDRAG

2.1. NUVÆRENDE REGLER OM RÅDIGHEDSBELØB M.V.

I denne betænknings kapitel 4 beskrives de nuværende regler om menighedsrådenes muligheder for at budgettere med udgifter til folkekirkelige aktiviteter.

Folkekirkens opgaver er som udgangspunkt lovbundne. Menighedsrådene kan derfor som hovedregel kun budgettere med udgifter til formål, der udtrykkeligt er nævnt i den kirkelige lovgivning. En liste over formålene findes i økonomilovens § 2, stk. 1.

Enkelte bestemmelser i lovgivningen giver dog menighedsrådene mulighed for større handlefrihed og for friere økonomiske dispositioner.

Økonomilovens § 2a giver således et menighedsråd mulighed for et rådighedsbeløb - i 1997 maksimalt 109.000 kroner. Det kan anvendes "til fremme af det kirkelige liv i sognet, kirkedistriktet, pastoratet eller kommunen eller til kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed". Anvendelsen af rådighedsbeløbet skal ikke specificeres i menighedsrådets budget. Menighedsrådet kan derfor i årets løb frit disponere over det, og det anvendes bl.a. til kirkeblade og mange forskellige kirkelige aktiviteter.

Menighedsrådslovens kapitel 8 om samarbejde mellem menighedsråd m.v. giver også menighedsråd mulighed for større handlefrihed og for friere økonomiske dispositioner, end lovgivningen i øvrigt giver mulighed for. Menighedsråd, der ønsker det, kan ifølge dette kapitel få dispensation af kirkeministeren fra de øvrige regler i menighedsrådsloven, samt fra reglerne i lov om valg til menighedsråd, økonomiloven, loven om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde og loven om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker m.v.

Menighedsrådene kan dermed få mulighed for at budgettere med udgifter til folkekirkelige opgaver, som ligger ud over den liste af formål, der findes i økonomilovens § 2, stk. 1. Reglerne i kapitel 8 giver desuden menighedsrådene adgang til f.eks. at vælge andre styrelses- og administrationsformer end dem, der er almindeligt gældende i folkekirken. Det kan f.eks. være, at flere menighedsråd danner fælles organer, som kan styre og administrere tværgående opgaver.

2.2. NUVÆRENDE REGLER OM BUDGETTERING OG KOMPETENCEFORDELING

De nuværende regler om budgettering og kompetencefordeling beskrives i betænkningens kapitel 5.

Hvert menighedsråd skal udarbejde budget for kirkekassen og for en eventuel præstegårdskasse. Budgetterne skal inden den 1. april indsendes til provstiudvalget, som indkalder en eller to repræsentanter for hvert menighedsråd til budgetsamråd, der holdes senest 15. juni.

I budgetsamrådet forhandles de enkelte budgetforslag og deres prioritering. Budgetsamrådet har ikke besluttende myndighed, men drøfter størrelsen af det kommende års kirkelige ligning. Provstiudvalget kan pålægge hvert menighedsråd at reducere rådets samlede budget, men kan som hovedregel ikke pålægge et menighedsråd at reducere bestemte enkeltposter.

Menighedsrådene foretager efter budgetsamrådet eventuelle justeringer af budgetterne, hvorefter provstiudvalget senest den 1. august godkender budgetterne og fastsætter det beløb, som skal udskrives i kirkelig ligning til de kirkelige kasser inden for ligningsområdet (kommunen).

Når et budget er godkendt, kan menighedsrådet kun omdisponere mellem de forskellige konti, hvis provstiudvalget godkender det.

De nuværende regler giver flere muligheder for i praksis at tilrettelægge en anden procedure for budgetlægningen og også for at ændre kompetencefordelingen mellem menighedsråd og provstiudvalg. Aftaler, der ændrer kompetencefordelingen, skal imidlertid godkendes af kirkeministeren.

Aftaler om ændring af budgetprocedure er ofte begrundet i ønske om en bedre planlægning og styring af økonomien i ligningsområdet. Det opnås, dels ved at budgetlægningen opdeles, så der arbejdes med et drifts- og et anlægsbudget, dels ved at der holdes et forberedende budgetsamråd, før menighedsrådenes egentlige arbejde med budgetlægningen starter. Ved et forberedende budgetsamråd kan menighedsrådene fremlægge ønsker til fx større arbejder ud over almindelig vedligeholdelse og drift.

På baggrund af de ønsker, som fremsættes ved det forberedende budgetsamråd, kan provstiudvalget og menighedsrådene enes om rammer for, hvilke driftsudgifter der kan godkendes uden yderligere forhandlinger. Menighedsrådene udarbejder derefter budgetter, og der holdes normalt budgetsamråd, som dog er en formssag, hvis menighedsrådene har lavet budgetter i overensstemmelse med de retningslinier, som blev aftalt ved det forberedende samråd.

Denne udvidede procedure ved budgetlægningen kan indebære, at menighedsrådene får mulighed for at omdisponere inden for det godkendte budget, uden at provstiudvalget skal godkende det i hvert enkelt tilfælde.

I perioden 1. april 1992 **til** 31. marts 1996 har menighedsrådene i Brande provsti gennemført en anden budgetprocedure med godkendelse fra Kirkeministeriet i medfør af menighedsrådslovens kapitel 8 om samarbejde mellem menighedsråd m.v.

Ifølge denne såkaldte Brande-model har budgetsamrådene besluttende myndighed. Det er derfor menighedsrådenes egne repræsentanter og ikke provstiudvalget, som fastsætter ligningsbeløbet til de enkelte kirkelige kasser og dermed også det samlede kirkeskatteniveau. Budgetsamrådet fastlægger samtidig en overordnet økonomisk prioritering for de tre følgende år.

Brande-modellen indebærer, at der hvert år holdes to budgetsamråd, og at de enkelte menighedsråd mellem de to samråd kan drørfte og tage stilling til de økonomiske hovedlinier. Forud for samrådene udsender provstiudvalget materiale, som belyser de økonomiske forhold. Selv om budgetsamrådet træffer beslutning om ligningsbeløbene til de enkelte kirkelige kasser, skal provstiudvalget på sædvanlig vis godkende de enkelte budgetter som led i legalitetstilsynet.

2.3. UDVALGETS FORSLAG VEDRØRENDE BUDGETPROCEDURE

Et enigt udvalg foreslår i betænkningens kapitel 6, "at menighedsråd og provstiudvalg får mulighed for selv at tilrettelægge budgetproceduren efter de lokale behov og ønsker".

Det forudsætter, at der i økonomiloven indsættes hjemler **til,** at menighedsrådene i et ligningsområde kan beslutte at indføre et forberedende budgetsamråd, et besluttende budgetsamråd og/eller en rammeordning.

Initiativet til at indføre en ny budgetprocedure kan efter forslaget tages både af et provstiudvalg og af mindst en tredjedel af menighedsrådene i ligningområdet. En beslutning om at indføre forberedende budgetsamråd, besluttende budgetsamråd eller en rammeordning vedrørende driftsudgifter træffes i et offentligt møde, hvor medlemmerne af provstiudvalget samt to repræsentanter for hvert menighedsråd skal deltage. Det er dog kun repræsentanterne for menighedsrådene, som kan stemme, og der kan efter udvalgets forslag kun vælges en anden budgetprocedure end den, der nu er fastlagt i økonomiloven, hvis alle repræsentanter for menighedsråd i et ligningsområde (kommune) går ind for det.

Et forberedende budgetsamråd skal bruges til at belyse de økonomiske forhold i ligningsområdet og til at drøfte prioritering af større projekter, så de enkelte menighedsråd kan tage disse forhold i betragtning, når de laver budgetter. Et forberedende budgetsamråd skal dog ikke have besluttende

komptence i forhold til de enkelte menighedsråd.

Menighedsrådene i et ligningsområde kan imidlertid efter forslaget også vedtage at indføre besluttende budgetsamråd. Det indebærer, at budgetsamrådet overtager provstiudvalgets kompetence til at træffe beslutning om ligningsbeløbet til de enkelte kirkelige kasser og dermed også om kirkeskatteniveauet i ligningsområdet.

Besluttende budgetsamråd vil efter udvalgets opfattelse i højere grad end den nuværende ordning tilgodese hensynet til, at den, der bruger pengene, også selv skaffer dem, altså at kompetence og ansvar falder sammen.

At budgetsamrådet træffer beslutning om ligningsbeløbene til de kirkelige kasser indebærer derimod ikke, at budgetsamrådet tillige godkender de enkelte budgetter. Provstiudvalget skal fortsat have kompetencen til at godkende de enkelte budgetter, idet udvalget som hidtil skal føre legalitetstilsyn. Budgetsamrådets beslutninger om ligningsbeløb skal således som udgangspunkt være bindende for både provstiudvalg og menighedsråd, og provstiudvalget kan i forbindelse med godkendelse af budgetterne kun kræve, at et menighedsråd skal beskære sit budget, hvis det er begrundet i legalitetshensyn.

Indførelse af en rammeordning vedrørende driftsudgifter vil betyde, at det enkelte menighedsråd af provstiudvalget eller et besluttende budgetsamråd får tildelt en samlet ramme for rådets driftsudgifter i budgetåret. Menighedsrådet vil derefter få større frihed til at disponere inden for rammen og eventuelt overføre beløb mellem budgettets forskellige konti for driftsudgifter. En rammeordning indebærer dog ikke, at et menighedsråd dermed frit kan finansiere de opgaver, som efter de gældende regler skal finansieres af rådighedsbeløbet eller på grundlag af dispensation efter menighedsrådslovens kapitel 8.

Rammeordningen kan heller ikke omfatte finansieringen af anlægsopgaver.

Et enigt udvalg foreslår endvidere, at et menighedsråd med 12 måneders varsel skal kunne opsige den ændrede budgetprocedure. Sker det, skal budgetlægningen for samtlige kirkelige kasser i ligningsområdet igen ske efter de almindelige regler i økonomilovens kapitel 1.

Nogle provstier omfatter op til 7 ligningsområder. Et enigt udvalg foreslår derfor, at økonomilovens § 24, stk. 1, ændres, så der til udvalget kan vælges 2-7 medlemmer mod de nuværende 2-4. Menighedsrådene kan dermed, hvis de ønsker det, fastsætte antallet af provstiudvalgsmedlemmer således, at alle ligningsområder kan blive repræsenteret i provstiudvalget. Om det faktisk bliver tilfældet, må dog fortsat afgøres efter de almindelige regler om opstilling og valg til provstiudvalg.

2.4. UDVALGETS OVERVEJELSER OM SOGNEFULDMAGT

Udvalgets overvejelser om udvidet adgang til, at menighedsrådene kan finansiere folkekirkelige aktiviteter, har dels drejet sig om indførelse af en "sognefuldmagt", dels om ændring af reglerne om rådighedsbeløbet.

Udvalget afviser en generel indførelse af en "sognefuldmagt", som giver menighedsrådene fri adgang til at budgettere med udgifter til opgaver eller folkekirkelige anliggender, som går ud over de formål, der er opregnet i lovgivningen.

En fri adgang til at iværksætte udgiftskrævende aktiviteter er efter udvalgets opfattelse ikke forenelig med den nuværende struktur i folkekirken. Folkekirkens lokale opgaver finansieres i fællesskab af medlemmerne af folkekirken i de enkelte kommuner. Det enkelte sogn (menighedsrådskreds) er generelt ikke en økonomisk bæredygtig enhed. Udvalget kan ikke anbefale, at ligningsområderne generelt gøres mindre end den nuværende kommunale inddeling. Udvalget mener derfor, at indførelse af en sognefuldmagt vil betyde, at folkekirkens medlemmer i langt videre omfang end i dag kan komme til at medvirke til finansiering af aktiviteter, som de ikke støtter.

Udvalget er dog åbent overfor, at der kan indføres en sognefuldmagt for sognene inden for et ligningsområde. Det uddybes i afsnit 2.5.

2.5. UDVALGETS FORSLAG OM UDVIDET ADGANG TIL AT FINANSIERE FOLKEKIRKELIGE AKTIVITETER

Udvalget har som grundlag for sine overvejelser om udvidet adgang til at finansiere folkekirkelige aktiviteter undersøgt størrelsen og anvendelsen af menighedsrådenes rådighedsbeløb i 1995.

Undersøgelsen, der er nærmere beskrevet i bilag nr. 6-7, viser, at alle folkekirkens menighedsråd i gennemsnit brugte et rådighedsbeløb på 37.656 kr. Det maksimale rådighedsbeløb var i 1995 på 104.000 kr. En nærmere undersøgelse, der omfattede kirkekasserne i seks provstier, viste, at den enkeltopgave, som menighedsrådene bruger mest på, er kirkeblad eller anden form for reklamering for sognets gudstjenester. Udgifterne til kirkeblade eller lignende publikationer udgjorde i gennemsnit 40 pct. af rådighedsbeløbet.

Udvalget har, bl.a. på baggrund af undersøgelsen af rådighedsbeløbet, overvejet forskellige modeller for, hvordan menighedsrådene uden en generel sognefuldmagt kan få udvidet adgang til at finansiere folkekirkelige aktiviteter.

Et enigt udvalg foreslår, at udgifterne til kirkeblade og lignende publikationer tilføjes i den almindelige opregning i økonomilovens § 2 af udgifter, som kan finansieres af kirkekassen.

En sådan overførelse af udgifterne til kirkeblade m.v. fra rådighedsbeløbet til de almindelige driftsudgifter vil efter udvalgets opfattelse skabe et fornyet spillerum indenfor rådighedsbeløbets grænser, til at menighedsrådene kan iværtksætte nye folkekirkelige aktiviteter.

Udvalget har overvejet, om også andre af de opgave typer, som ifølge undersøgelsen finansieres af rådighedsbeløbet, skulle overføres til den almindelige opregning af formål, som kan finansieres af kirkekassen. Udvalget finder imidlertid ikke, at undersøgelsen har peget på andre opgavetyper, der tilsvarende udgiften til kirkeblade m.v. kan opfattes som en "fast" udgift på menighedsrådenes budgetter.

Samtidig med forslaget om at overflytte udgiften til kirkeblade peger udvalget på, at menighedsråd, som efter denne ændring ikke finder, at der er tilstrækkelige midler til finansiering af nye aktiviteter, har mulighed for at søge dem gennemført med godkendelse efter menighedsrådslovens kapitel 8 om samarbejde m.v.

Selv om udvalget som nævnt ovenfor ikke kan anbefale, at der indføres en generel sognefuldmagt, er udvalget dog åbent over for, at der kan indføres en sognefuldmagt for sognene inden for et ligningsområde. Det kan ske ved, at der i økonomiloven indsættes en bestemmelse, som giver menighedsrådene i et ligningsområde mulighed for at beslutte, at der foruden de opgaver, som udtrykkeligt er nævnt i økonomilovens § 2, kan budgetteres med "kirkelige aktiviteter" efter ønsker og behov. Udvalget anbefaler, at en sådan mulighed skal være ledsaget af, at der i ligningsområdet indføres besluttende budgetsamråd. Hvis der indføres sognefuldmagt inden for et ligningsområde, vil de enkelte menighedsråd fortsat have pligt til at udarbejde detaljeret budget, som bl.a. skal sikre finansieringen af de grundlæggende aktiviteter som f.eks. afholdelse af gudstjenester, vedligeholdelse af kirke og kirkegård samt aflønning af personale.

Udvalget anbefaler, at adgangen til at indføre en sognefuldmagt i ligningsområdet på ny overvejes af Folketinget efter 5 år.

2.6. UDVALGETS FORSLAG OM REVISION, PROVSTIUDVALGSKASSE, NYE SAMARBEJDSMULIGHEDER OG DISPOSITIONSBELØB FOR PRÆSTER

Et enigt udvalg fremlægger i betænkningens kapitel 9 forslag på en række mindre områder.

Udvalget anbefaler, at Kirkeministeriet undersøger, om det vil være hensigtsmæssigt og økonomisk fordelagtigt, at folkekirken ansætter sine egne revisorer til at revidere de kirkelige kasser i stedet for som nu at indgå kontrakter med private revisionsfirmaer.

Endvidere foreslår udvalget, at der i hvert provsti skal oprettes en provstiudvalgskasse, som skal finansiere provstiudvalgets arbejde, og som provstiudvalget skal lave budget for. Et provstiudvalg er en selvstændig offentlig instans, men har i dag hverken eget budget eller egen kasse. Provstiudvalgenes udgifter dækkes efter de nuværende regler af fællesfonden.

Efter forslaget skal midlerne til at finansiere provstiudvalgets arbejde i fremtiden skaffes gennem den lokale kirkelige ligning. Menighedsrådene skal orienteres om provstiudvalgets budget, men skal ikke have beslutningskompetence med hensyn til det beløb, som skal udskrives i kirkeskat til provstiudvalgs kassen.

Hvis der oprettes en provstiudvalgskasse, vil det efter udvalgets mening være naturligt, at den del af den kirkelige ligning, som provstiudvalget har fastsat til imødegåelse af uforudsete udgifter, administreres på en særskilt konto i provstiudvalgskassen. Dette beløb, som kan være op til 5 % af det samlede ligningsbeløb til kirkekasserne i et ligningsområde, er efter de gældende regler placeret på en mellemregningskonto i kommunen.

Udvalget anbefaler desuden, at der i lovgivningen åbnes for, at der på alle niveauer i folkekirken kan fås dispensationer fra den kirkelige lovgivning i lighed med, hvad menighedsrådene har mulighed for efter menighedsrådslovens kapitel 8 om samarbejde mellem menighedsråd m.v. Hvis der også indføres dispensationsmuligheder for provstiudvalg og stiftsøvrigheder, bliver det muligt for de lokale og regionale folkekirkelige instanser at tilpasse arbejdsgange og kompetenceforhold til lokale ønsker og behov og, hvis det ønskes, fortsætte de decentraliseringsbestræbelser, som de seneste års kirkelige lovgivning har været udtryk for.

Endelig foreslår udvalget, at muligheden for at indføre et dispositionsbeløb for præsten undersøges nærmere. Det opleves i dag nogle steder som bureaukratisk, at præsten ofte skal bede om små forskud eller om betaling af mindre regninger i forbindelse med aktiviteter i tilknytning til præstens arbejde, som menighedsrådet i øvrigt er indstillet på at betale.

2.7. UDVALGETS FORSLAG OM FINANSIERING AF PRÆSTESTILLINGER

Udvalget kunne ifølge sit kommissorium overveje alle spørgsmål vedrørende folkekirkens økonomi, og i et brev af 21. juni 1996 til Landsforeningen

af Menighedsrådsmedlemmer tilkendegav kirkeministeren ønske om, at udvalget drøftede og eventuelt kom med forslag til, hvordan der gennem en ændring af de nuværende regler for finansiering af præstelønninger kan skabes grundlag for, at merudgifterne til yderligere præstestillinger finansieres af folkekirken selv.

Efter de gældende regler dækkes 40 pct. af udgifterne til aflønning af præster og provster af staten gennem bevilling på finansloven, mens de resterende 60 pct. afholdes af fællesfonden (landskirkeskatten). Denne finansieringsmodel gælder samtlige lønninger og løndele for tjenestemandsansatte provster og for præster, herunder institutions- og særpræster, hjælpepræster og vikarer bortset fra barselsvikarer. Staten afholder desuden pensionsudgifter til folkekirkens præster.

Udvalget har overvejet 7 forskellige modeller for ændring af finansieringsreglerne. Alle modeller er beskrevet i betænkningens afsnit 10.4.

Et enigt udvalg foreslår en model, hvorefter udgiften til særpræster fremtidigt finansieres fuldt ud af fællesfonden, mens det beløb, som derved frigøres på finanslovsbevillingen, konverteres til yderligere præstestillinger.

Det vil efter udvalgets beregninger gøre det muligt at opfylde det aktuelle behov for yderligere præstestillinger og samtidig skabe en lille reserve til imødekommelse af nye behov. Forslaget vil samtidig betyde, at staten fastholdes på at bidrage til opretholdelsen af den basale sognepræstelige betjening, mens de behov for særpræstestillinger, som skyldes kirkens tilrettelæggelse af den præstelige betjening, dækkes af kirkelige midler.

Ved særpræster forstås sygehuspræster, fængselspræster, døvepræster, tunghørepræster, korshærspræster m.v. Antallet af særpræster udgør for tiden 42 årsværk. Udgiften til disse stillinger på finansloven er dermed ca. 5,5 mio. kr. Ved at overflytte dette beløb til finansiering af fællesfonden, vil der i finanslovsbevillingen blive plads til oprettelse af et tilsvarende antal nye, almindelige præstestillinger.

I betænkning 1264/1994 blev behovet for nye præstestillinger opgjort til 85 nye præstestillinger og til 10 stiftspræstestillinger til aflastning af biskopperne i teologiske spørgsmål. Kun de 85 stillinger er indgået i udvalgets overvejelser, og ved udgangen af 1996 vil der være 55 af disse stillinger, som ikke er bevilget. Af disse vil 24 ifølge betænkningens opgørelse af behovet være særpræstestillinger, mens 31 vil være almindelige præstestillinger, som skal finansieres efter de hidtidige regler

KAPITEL 3.

UDVALGETS UDKAST TIL FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF LOV OM FOLKEKIRKENS ØKONOMI

Forslag til Lov om ændring af lov om folkekirkens økonomi
(Budgetprocedure, kirkebladsudgifter, finansiering af præstestillinger, oprettelse af provstiudvalgskasse m.v.)

§ 1

I lov om folkekirkens økonomi, jf. lovbekendtgørelse nr. 627 af 4. juli 1994, foretages følgende ændringer:

1. 15 2, *stk. 1,* indsættes efter *nr. 10* som nyt nr. **11:**

"11) Trykning og distribution m.v. af kirkeblad i sognet, kirkedistriktet eller pastoratet.".

Nr. **11)-14)** bliver herefter 12)-15).

2. Efter § 9 indsættes som nye kapitler:

"Kapitel la
Beslutning om ændringer af budgetproceduren m.v.

§ 9a. Efter anmodning fra et provstiudvalg eller mindst en tredjedel af menighedsrådene i ligningsområdet skal der afholdes et møde, hvor der kan træffes beslutning om, at der i ligningsområdet indføres:
1) et forberedende budgetsamråd
2) et besluttende budgetsamråd
3) en rammeordning vedrørende disponering af indtægter og udgifter efter regler fastsat af kirkeministeren
4) en sognefuldmagt.

Stk. 2. Mødet er offentligt.

Stk. 3. Hvert menighedsråd i ligningsområdet udpeger 2 af sine medlemmer til at repræsentere menighedsrådet på mødet. De pågældende samt medlemmerne af ligningsområdets provstiudvalg er forpligtet til at deltage i mødet.

Stk. 4. På mødet kan der træffes beslutning om ændring af budgetproceduren, jf. stk. 1, hvis de i stk. 3 nævnte repræsentanter for menighedsrådene i ligningsområdet deltager i afstemningen og stemmer for beslutningen.

Stk. 5. Afstemninger skal foretages således, at det klart fremgår, hvorledes den enkelte stemmer.

§ 9b. Formanden for provstiudvalget fastsætter tid og sted for mødet og indkalder provstiudvalg og menighedsråd i ligningsområdet til dette. Såfremt ligningsområdet omfatter flere provstier eller dele af flere provstier, varetages de i 1. pkt. nævnte opgaver af formanden for provstiudvalget i det provsti med flest menighedsrådskredse i ligningsområdet.

Stk. 2. Bekendtgørelse om afholdelse af mødet sker efter provstiudvalgets beslutning på en måde, der sikrer, at offentligheden bliver bekendt med mødets afholdelse. I bekendtgørelsen angives, hvilke emner der skal behandles på mødet. Såfremt ligningsområdet omfatter flere provstier eller dele af flere provstier, træffes de i 1. og 2. pkt. nævnte beslutninger af provstiudvalget i det provsti med flest menighedsrådskredse i ligningsområdet.

Stk. 3. Mødet ledes af den formand, som ifølge stk. 1 har indkaldt til mødet.

§ 9c. Mødets beslutninger indføres i beslutningsprotokollen for det provstiudvalg, hvis formand har indkaldt til mødet. I beslutningsprotokollen anføres det, hvorledes den enkelte repræsentant har stemt. Beslutningsprotokollen underskrives ved slutningen af mødet af de personer, jf. § 9a, stk. 3, som har deltaget i mødet. Enhver af disse personer kan forlange sit særstandpunkt kort tilført beslutningsprotokollen og ved sager, der skal fremsendes til anden myndighed, kræve, at denne samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Den pågældende kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit særstandpunkt.

Kapitel 1b
Forberedende budgetsamråd

§ 9d. Inden fristen for menighedsrådenes indsendelse af budgetterne for de kirkelige kasser i ligningsområdet til provstiudvalget, jf. § 4, stk. 3, indkalder provstiudvalget hvert menighedsråd i ligningsområdet til forberedende budgetsamråd.

Stk. 2. Menighedsrådene i ligningsområdet er forpligtet til at lade sig repræsentere under budgetsamrådet med to menighedsrådsmedlemmer.

Stk. 3. I det forberedende budgetsamråd belyses de økonomiske forhold i ligningsområdet, og prioriteringen af større udgiftskrævende projekter i ligningsområdet forhandles. Det forberedende budgetsamråd har ikke beslutende myndighed.

Stk. 4. Det forberedende budgetsamråd er offentligt.

Stk. 5. Provstiudvalget forbereder det forberedende budgetsamråd.

Stk. 6. Bekendtgørelse om afholdelse af det forberedende budgetsamråd sker efter provstiudvalgets bestemmelse på en måde, der sikrer, at offentligheden bliver bekendt med afholdelsen. I bekendtgørelsen angives, hvilke emner der skal behandles på det forberedende budgetsamråd.

Stk. 7. Formanden for provstiudvalget drager omsorg for, at de synspunkter, der er fremsat på mødet, indføres i provstiudvalgets beslutningsprotokol. Udskrift af protokollen sendes efter mødet til deltagerne i dette.

Stk. 8. Såfremt ligningsområdet omfatter flere provstier eller dele af flere provstier, varetages de i stk. 1, 5, 6 og 7 nævnte opgaver af provstiudvalgene i forening.

Kapitel 1e
Besluttende budgetsamråd

§ 9e. Det besluttende budgetsamråd består af medlemmerne af ligningsområdets provstiudvalg og to repræsentanter for hvert menighedsråd i ligningsområdet.
Stk. 2. Det besluttende budgetsamråd fastsætter ligningsbeløbet til kommunens kirke- og præstegårdskasser. Ved ligningsbeløbets fastsættelse fin-

der reglerne i § 6, stk. 1, 2.-3. pkt., samt § 6, stk. 2, tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Det besluttende budgetsamråd fastlægger en overordnet økonomisk prioritering for de følgende tre år efter budgetåret.

§ 9f. Det besluttende budgetsamråd afholder:
1) et møde, før menighedsrådene skal indsende budgetter for de kirkelige kasser i ligningsområdet til provstiudvalget, jf. § 4, stk. 3, og
2) et møde, før provstiudvalget træffe afgørelse om godkendelse af kirke- og præstegårdskassernes budget for det kommende regnskabsår, jf. § 7.

Stk. 2. Der afholdes yderligere møder i det besluttende budgetsamråd, når et provstiudvalg i ligningsområdet eller mindst en tredjedel af menighedsrådene i ligningsområdet ønsker det.

Stk. 3. Møder i det besluttende budgetsamråd er offentlige. Bekendtgørelse om afholdelse af møde i det besluttende budgetsamråd sker efter provstiudvalgets bestemmelse på en måde, der sikrer, at offentligheden bliver bekendt med mødets afholdelse. I bekendtgørelsen angives, hvilke emner der skal behandles på mødet.

§ 9g. Provstiudvalget forbereder det besluttende budgetsamråds møder.

Stk. 2. Formanden for provstiudvalget fastsætter tid og sted for møderne og indkalder de i § 9e, stk. 1, nævnte personer til disse.

Stk. 3. Formanden for provstiudvalget sørger for, at det fornødne materiale tilsendes de i § 9e, stk. 1, nævnte personer i god tid før mødet.

Stk. 4. Formanden for provstiudvalget leder det besluttende budgetsamråds møder.

§ 9h. Det besluttende budgetsamråd træffer sine beslutninger i møder. Budgetsamrådet er beslutningsdygtigt, når mindst halvdelen af repræsentanterne for menighedsrådene i ligningsområdet er til stede.

Stk. 2. Afstemning sker således, at det klart fremgår, hvorledes den enkelte repræsentant for menighedsrådene i ligningsområdet stemmer.

Stk. 3. Beslutninger træffes ved stemmeflertal.

Stk. 4. Budgetsamrådet vedtager selv sin forretningsorden.

§ 9i. Det besluttende budgetsamråds beslutninger indføres i beslutningsprotokollen for det provstiudvalg, hvis formand har indkaldt til mødet. I beslutningsprotokollen anføres det, hvorledes den enkelte repræsentant har stemt. Beslutningsprotokollen underskrives ved slutningen af mødet af de personer, jf. § 9e, stk. 1, som har deltaget i mødet. Enhver af disse personer kan forlange sit særstandpunkt kort tilført beslutningsprotokollen og ved sager, der skal fremsendes til anden myndighed, kræve, at denne samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Den pågældende kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit særstandpunkt.

§ 9j. Såfremt ligningsområdet omfatter flere provstier eller dele af flere provstier, varetages de i § 9f, stk. 3, og § 9g, stk. 1, nævnte opgaver af provstiudvalgene i forening.

Stk. 2. Såfremt ligningsområdet omfatter flere provstier eller dele af flere provstier, varetages de i § 9g, stk. 2-4, nævnte opgaver af formanden for provstiudvalget i det provsti med flest menighedsrådskredse i ligningsområdet.

Kapitel 1d
Indførelse af en sognefuldmagt i ligningsområdet

§ 9k. Ved indførelse af en sognefuldmagt i ligningsområdet kan der udover de i § 2, stk. 1, nr. 1)-11), og nr. 13)-15), nævnte udgifter af kirkekassen afholdes udgifter vedrørende sognets eller kirkedistriktets kirkelige aktiviteter og udgifter til fremme af det kirkelige liv i pastoratet eller kommunen eller til kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed.

Kapitel le
Ophør af beslutning om ændringer af budgetproceduren m.v.

§ 91. Et menighedsråd kan opsige den i § 9a, stk. 1, etablerede budgetprocedure ved skriftligt at meddele dette til provstiudvalget.

Stk. 2. Opsigelse skal foretages med 12 måneders varsel til udgangen af et regnskabsår.

Stk. 3. Opsigelsen indebærer, at budgetlægningen for samtlige kirkelige kasser i ligningsområdet foretages efter reglerne i kapitel 1.".

3. I *§ 18, stk. 1,* indsættes efter "kirke- og præstegårdskasserne": "og provstiudvalgs kasserne".

4. I *§ 18, stk. 5,* indsættes som *3. pkt.*:

"På samme måde forholdes med ligningsbeløbet til provstiudvalgskassen, for så vidt provstiet omfatter flere kommuner.".

5. § 19 affattes således:

"§ 19. Landskirkeskatten udbetales til stiftsøvrighederne. Ligningsbeløb til kirke- og præstegårdskasserne bortset fra beløb til imødegåelse af uforudsete udgifter, jf. § 6, stk. 1, udbetales til vedkommende menighedsråd. Ligningsbeløb til provstiudvalgskassen og beløb til imødegåelse af uforudsete udgifter, jf. § 6, stk. 1, udbetales til vedkommende provstiudvalg.

Stk. 2. Et beløb, der står tilbage ved regnskabsårets slutning, anvendes af kommunalbestyrelsen til nedbringelse af det følgende års ligning.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan med provstiudvalgets tilslutning yde et menighedsråd eller provstiudvalget forskud på ligningsbeløbet for det nærmest følgende regnskabsår.".

6.1 *§ 20, stk. 2,* indsættes som *2. pkt.*:

"Ved opgørelsen af fællesfondens udgifter til lønninger til provster og præster bortses fra de udgifter, som vedrører betjening af institutioner eller grupper af personer, for hvilke der ikke er oprettet menighedsråd.".

7. I *§ 24, stk. 1, 1. pkt,* ændres "4" til: "7".

8. I *§ 24, stk. 3, 1. pkt.*, indsættes efter "budget": "og af provstiudvalgskassens årlige budget".

9. I *§ 26* indsættes efter *stk. 1* som nyt stykke:

"Stk. 2. Ved hvert provstiudvalg oprettes en provstiudvalgskasse, der bestyres af provstiudvalget.".

10. I *§ 26, stk. 2-3,* der bliver til *§ 26, stk. 3-4,* ændres "fællesfonden" **til:** "provstiudvalgskassen".

11. Efter *§ 26* indsættes:

"§ 26a. Provstiudvalgskassens udgifter dækkes gennem ligning på folkekirkens medlemmer i kommunen. Omfatter provstiet flere kommuner eller dele af flere kommuner dækkes udgifter til provstiudvalgskassen gennem ligning på folkekirkens medlemmer i kommunerne.

Stk. 2. Provstiudvalget udarbejder årligt budget over provstiudvalgskassens indtægter og udgifter for det kommende regnskabsår.

Stk. 3. Ligningsbeløbet til provstiudvalgskassen fastsættes af provstiudvalget.

Stk. 4. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om udarbejdelse af budget for provstiudvalgskassen.

Stk. 5. Regnskabsåret for provstiudvalgskassen er kalenderåret.

Stk. 6. Provstiudvalget aflægger årligt regnskab for provstiudvalgskassen. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om regnskabernes aflæggelse, om revision og om stiftsøvrighedens godkendelse af regnskaberne.".

12. Efter *§ 26a* indsættes som et nyt kapitel:

"Kapitel 6a
Samarbejde mellem kirkelige instanser m.v.

§ 26b. De i lov om menighedsråd § 43, stk. 1-6, nævnte regler om samarbejde mellem menighedsråd finder tilsvarende anvendelse på samarbejde mellem stiftsøvrighed og provstiudvalg, mellem to eller flere stiftsøvrigheder og mellem to eller flere provstiudvalg. Endvidere finder de i lov om menighedsråd § 43, stk. 1-6, nævnte regler om samarbejde mellem menighedsråd tilsvarende anvendelse på samarbejde mellem menighedsråd og en eller flere stiftsøvrigheder eller provstiudvalg.

Stk. 2. Den i lov om menighedsråd § 43, stk. 7, nævnte regel om dispensation fra dele af den kirkelige lovgivning til et menighedsråd finder tilsvarende anvendelse for et provstiudvalg, hvis det er ønskeligt af hensyn til løsningen af folkekirkelige opgaver i provstiet.

Stk. 3. Den i lov om menighedsråd § 43, stk. 7, nævnte regel om dispensation fra dele af den kirkelige lovgivning til et menighedsråd finder tilsvarende anvendelse for en stiftsøvrighed, hvis det er ønskeligt af hensyn til løsningen af folkekirkelige opgaver i stiftet.".

§ 2

Loven træder i kraft.....

Stk. 2. Kirkeministeren fremsætter senest i folketingsåret 2001/2002 forslag til revision af § 1, nr. 2.

§3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland. Loven kan ved kgl. anordning sættes i kraft på Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

KAPITEL 4.

LOVGIVNINGEN VEDRØRENDE VARETAGELSE AF KIRKELIGE OPGAVER PÅ SOGNEPLAN

4.1. MENIGHEDSRÅDETS VIRKSOMHED OG KOMPETENCE

I hvert sogn eller kirkedistrikt vælges et menighedsråd. Menighedsrådet består af mindst seks valgte medlemmer og af de i pastoratet tjenestemandsansatte sognepræster samt de overenskomstansatte præster, hvis ansættelse i pastoratet har en varighed af et år eller mere, jf. menighedsrådslovens § 2, stk. 1.

Antallet af menighedsrådets valgte medlemmer fastsættes efter folketallet i menighedsrådskredsen pr. 1. januar i valgåret. De valgte medlemmer vælges for 4 år, regnet fra et kirkeårs begyndelse.

Ethvert medlem af folkekirken, der er fyldt 18 år og har dansk indfødsret eller har haft fast bopæl i riget uafbrudt i et år forud for valgdagen, har valgret ved valg til menighedsråd, jf. menighedsrådsvalglovens § 2, stk. 1. Herfra gøres dog den undtagelse, at valgmenighedsmedlemmer samt personer, der er umyndiggjort med retsvirkning her i landet, ikke har valgret, jf. menighedsrådsvalglovens § 2, stk. 2-3.

Valgbarheden til menighedsrådet er knyttet til valgretten, idet en person kun kan vælges til menighedsrådet, såfremt vedkommende har valgret, jf. menighedsrådsvalglovens § 3, stk. 1. Præster, som er ansat i folkekirken, er dog ikke valgbare til menighedsrådet, jf. menighedsrådsvalglovens § 3, stk. 2.

Menighedsrådet styrer sognets eller kirkedistriktets anliggender, medmindre andet er særligt hjemlet i lovgivning, jf. menighedsrådslovens § 1, stk. 1. Med denne bestemmelse understreges menighedsrådenes eksistens som en historisk kendsgerning, men hovedindholdet af bestemmelsen er dog lovfæstelsen af menighedsrådets funktion som det organ, der bestyrer sognets eller kirkedistriktets anliggender, medmindre andet særligt er fastsat.

Sammenholdes bestemmelsen i menighedsrådslovens § 1, stk. 1, med bestemmelsen i lovens § 39, stk. 3, fremgår det heraf, at menighedsrådet generelt er berettiget til at drøfte og tage stilling til ethvert spørgsmål af betydning for menigheden, medmindre andet fremgår af lovgivningen.

Regler om menighedsrådets virksomhed er fastsat dels i menighedsråds-

loven, dels i den øvrige kirkelige lovgivning, navnlig økonomiloven og lov om folkekirkens kirker og kirkegårde.

Menighedsrådets hovedopgaver er:

- administration af kirker og kirkegårde,
- administration af kirkens og præsteembedets indtægter og faste ejendomme,
- udarbejdelse af budget og regnskab for kirken, kirkegården og præsteembedet,
- medvirken ved besættelse af ledige præstestillinger i sognet,
- ansættelse af medarbejdere i stillinger ved kirke og kirkegård, fastsættelse af stillingsindholdet for kirkefunktionærer samt ledelsesfunktioner i forhold til de ansatte,
- deltagelse i valg af provstiudvalg, valg af stiftsudvalg vedrørende økonomi, valg af stiftsudvalg vedrørende mellemkirkeligt arbejde, og valg af stiftets biskop,
- varetagelse af enkelte konkrete opgaver i forbindelse med tilrettelæggelsen af gudstjenester, og
- behandling af spørgsmål, som vedrører menigheden, herunder kontakt til de kirkelige tilsynsmyndigheder.

Menighedsrådet træffer sine beslutninger i møder, og rådet er beslutningsdygtigt, når mindst halvdelen af medlemmerne er tilstede. Menighedsrådets beslutninger træffes ved almindelig stemmeflerhed, når intet andet særligt er bestemt.

4.2. FOLKEKIRKENS OPGAVER ER SOM UDGANGSPUNKT LOVBUNDNE

Almindelig retlig karakteristik af menighedsråd

Det folkekirkelige demokrati på sogneplan udøves primært som repræsentativt demokrati gennem de valgte menighedsråd. Men der består også et umiddelbart demokrati på sogneplanet, idet menighedens medlemmer har mulighed for at kræve, at menighedsrådet afholder menighedsmøder.

Det lokale demokrati i forbindelse med varetagelsen af kirkelige anliggender er ikke grundlovssikret på samme måde som det lokale selvstyre i kommunale anliggender. Grundloven fastsætter i § 66 kun, at folkekirkens forfatning ordnes ved lov uden nogen nærmere angivelse af forfatningens indhold, og bestemmelsen er gennem tiden blevet forstået således, at den alene fastslår, at ordningen af folkekirkens forhold er et lovgivningsanliggende.

Som en konsekvens af, at det enkelte menighedsråd efter lovgivningen i princippet hviler på et demokratisk, lokalt valg, står de enkelte medlemmer af menighedsrådet ikke i noget almindeligt underordnelsesforhold til nogen højere myndighed. Medlemmerne kan pådrage sig strafansvar og erstatningsansvar for ulovligheder og forsømmelser i forbindelse med hervet, men der kan ikke pålægges dem noget administrativt disciplinært ansvar.

Heller ikke menighedsrådet som helhed står i et almindeligt underordnelsesforhold til nogen anden myndighed. Der er således ikke nogen overordnet myndighed, som har en almindelig adgang til at lave et menighedsråds beslutning om eller til at handle i dets sted. På den anden side følger det af den gældende lovgivnings indhold, at menighedsrådenes beføjelser i meget høj grad er lovbundne.

Menighedsrådene har således ikke som de danske kommunalbestyrelser selvstændig budgetret og skatteudskrivningsret, men menighedsrådene og provstiudvalget udgør det lokale folkekirkelige niveau, der tilsammen er ansvarlige for budgetlægning og udskrivningen af den lokale kirkeskat.

Kommunerne kan inden for visse ret vide rammer - den såkaldte kommunalfuldmagt - af egen drift tage opgaver op med henblik på løsning af det lokale kommunale fællesskabs behov og udskrive skat til finansiering heraf. Noget tilsvarende almindeligt frihedsområde uden for rådighedsbeløbets rammer, altså en "menighedsfuldmagt", "kirkefuldmagt" eller "sognefuldmagt", der giver det enkelte menighedsråd mulighed for selvstændigt at tage nye udgiftskrævende opgaver op eller yde tilskud til løsning af opgaver med henblik på at tilgodese lokale, kirkelige behov, findes ikke efter den gældende lovgivning. Der er som en konsekvens heraf i økonomilovens § 2 foretaget en udtømmende opregning af, hvilke udgiftskrævende folkekirkelige opgaver der skal eller kan løses i folkekirkeligt regi, og hvortil udgifter finansieres af kirkekassen ved blandt andet udskrivning af lokal kirkeskat.

Der findes dog enkelte bestemmelser i lovgivningen, som muliggør fravigelser fra dette udgangspunkt.

4.2.1. MENIGHEDSRÅDETS RÅDIGHEDSBELØB

4.2.1.1. DEN NUGÆLDENDE FORMULERING I ØKONOMILOVENS § 2A

Bestemmelsen i økonomilovens § 2a har følgende ordlyd:

"§ 2a. Inden for menighedsrådskredsen kan menighedsrådet årligt anvende et beløb på indtil 104.000 kr. til fremme af det kirkelige liv i sog-

net, kirkedistriktet, pastoratet eller kommunen eller til kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed.

Stk. 2. Kirkeministeren træffer årligt beslutning om eventuelle ændringer af det i stk. 1 nævnte maksimumsbeløb som følge af prisudviklingen.".

Det maksimale rådighedsbeløb er for budgetåret 1997 på 109.000 kr.

Denne bestemmelse om menighedsrådets rådighedsbeløb kan opfattes som en "lille sognefuldmagt", idet menighedsrådet inden for beløbsgrænsen frit kan tage udgiftskrævende opgaver op, altså opgaver som ikke i forvejen er omfattet af opregningen i økonomilovens § 2 over hvilke specifikke opgaver, der skal eller kan løses i folkekirkeligt regi.

Rådighedsbeløbet skal efter bestemmelsens ordlyd anvendes til "fremme af det kirkelige liv i sognet, kirkedistriktet, pastoratet eller kommunen eller til kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed". Om udviklingen i forståelsen af dette kriterium for rådighedsbeløbets anvendelse henvises til afsnit 4.2.1.2.

Det er efter ordlyden overladt til det enkelte menighedsråd under tilsyn af de stedlige kirkelige tilsynsmyndigheder - provstiudvalget og stiftsøvrigheden - jf. menighedsrådslovens § 45, at disponere over rådighedsbeløbet indenfor lovbestemmelsens rammer og herunder også skønne over hvilke kirkelige formål, der kan støttes af rådighedsbeløbet.

Anvendelsesområdet af rådighedsbeløbet har traditionelt været f.eks. tilskud til lokale kirkelige opgaver, som det er nærliggende, at præsten og menighedsrådet i forening søger gennemført, og som går ud på at samle sognets beboere om gudstjenester og møder i sognet. I overensstemmelse hermed kan rådighedsbeløbet anvendes f.eks. til udgivelse af kirkeblad og andre publikationer, indkaldelse af fremmede talere til gudstjenester eller møder i kirken, udsendelse af indbydelser til familiegudstjenester og anden reklamering for sognets gudstjenester, opførelse af kirkespil, anskaffelse af publikationer som f.eks. bibler, det nye testamente og salmebøger til uddeling ved barnedåb, konfirmation og vielse, samt til dækning af udgifter - herunder lønudgifter - til et sognemedhjælperprojekt.

Rådighedsbeløbet kan også anvendes til andre formål f.eks. dækning af udgifter til pasning af kirkegængeres børn under gudstjenester og kirkelige handlinger, til arbejde blandt børn og unge samt til besøgstjeneste eller lignende.

Vedrørende arbejde, der udføres af frivillige kirkelige organisationers lokale afdelinger, bemærkes, at der vil kunne ydes støtte til dette arbejde, hvis arbejdet efter menighedsrådets skøn er til gavn for det lokale kirkelige liv. Derimod vil der ikke kunne ydes tilskud til landsdækkende kirkelige organisationer som sådan.

Menighedsrådet kan også anvende rådighedsbeløbet eller dele af dette

til "kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed", hvilket f.eks. betyder, at menighedsrådet af rådighedsbeløbet kan bidrage til de såkaldte stiftsfonde, der medvirker til finansiering af en række kirkelige opgaver.

Udvalget har på baggrund af de skemaer, som Kirkeministeriet har modtaget fra de enkelte menighedsråd vedrørende ind- og udbetalinger i regnskabsåret 1995 foretaget en opgørelse af størrelsen af de faktiske anvendte rådighedsbeløb i 1995. Resultatet af undersøgelsen fremgår af bilag nr. 4 og bilag nr. 6-9.

Udvalget har endvidere på baggrund af indberetninger fra provsterne for Vejle, Assens, Rougsø-Sønderhald-Midtdjurs og Skjern provstier samt fra provstirevisor for Rødovre-Hvidovre provsti og for Vesterbro provsti udarbejdet en opgørelse over, hvorledes rådighedsbeløbet faktisk blev anvendt i regnskabsåret 1995. Resultatet af denne undersøgelse fremgår af bilag nr. 10-15.

4.2.1.2. HISTORISK UDVIKLING

*4.2.1.2.1. **Afgrænsning** af begrebet "stedlige kirkelige formål"*

Bestemmelsen om rådighedsbeløbet fandtes oprindeligt i menighedsrådslovgivningen.

Ved lov nr. 207 af 12. april 1949 om ændringer i lov nr. 280 af 30. juni 1922 om menighedsråd blev der indsat en ny § 13, stk. 2, i menighedsrådsloven. Med denne bestemmelse blev der givet hjemmel til, at menighedsrådene - udover de udgifter som med hjemmel i den kirkelige lovgivning i øvrigt kunne afholdes - årligt kunne anvende et beløb på indtil kr. 500 til stedlige kirkelige formål (det såkaldte rådighedsbeløb). Beløbets størrelse skulle i det enkelte tilfælde godkendes i forbindelse med stadfæstelsen af vedkommende kasses overslag.

Afgrænsningen af begrebet "stedlige kirkelige formål" er foretaget dels i ministeriets cirkulære af 7. maj 1949 om ændringer i lov om menighedsråd, afsnit 5, dels i ministeriets cirkulære nr. 75 af 30. marts 1950 om afholdelse af udgifter gennem menighedsrådskassen samt i praksis.

Anvendelsesområdet for rådighedsbeløbet blev med henvisning til forståelsen af begrebet "stedlige kirkelige formål" begrænset til sådanne lokale kirkelige opgaver, som det var nærliggende, at præsten og menighedsrådet som bestyrelse af kirken i forening søgte gennemført, og som direkte sigtede på at samle sognets beboere om kirkens gudstjenester, møder og andre foranstaltninger i selve kirken.

Som eksempler på udgifter, der var omfattet af begrebet "stedlige kirkelige udgifter", kan således nævnes befordring af gamle og svage til gudstje-

nester i sogne med store afstande, tilskud til kirkeblad og lignende, tilskud til anskaffelse af publikationer til uddeling ved barnedåb og konfirmation samt bidrag til eventuelle jubilæumsskrift vedrørende kirken. Herudover ansås udgifter til indkaldelse af fremmede talere, f.eks. til en kirkeuge, til anskaffelse af bibler eller af det nye testamente til konfirmander eller undervisningsmidler til konfirmandundervisningen, til kirkekoncerter, opførelse af kirkespil, anskaffelse af inventar til en i en skole indrettet kirkesal, trykning af indbydelser til "familiegudstjenester" og anden reklamering for sognets gudstjenester for omfattet af begrebet "stedlige kirkelige udgifter".

Det blev såvel i de nævnte cirkulærer som i praksis fastslået, at udgifter til det såkaldte frivillige kirkelige arbejde som f.eks. tilskud til F.D.F., spejderbevægelser, ungdomsafdelinger inden for K.F.U.M og K.F.U.K, sammenkomster for gamle eller tidligere og vordende konfirmander og søndagsskoler samt udgifter til lønning af en sognemedhjælper ikke var omfattet af begrebet "stedlige kirkelige formål", hvorfor det ikke var muligt af rådighedsbeløbet at yde støtte til de nævnte aktiviteter.

Ved en ændring af menighedsrådsloven i 1955 (lov nr. 146 af 29. april 1955 om ændring i lov nr. 280 af 30. juni 1922 om menighedsråd) blev bestemmelsen i menighedsrådslovens § 13, stk. 2, udvidet, således at menighedsrådet fik mulighed for af rådighedsbeløbet at yde bidrag til formål, der vedrørte stiftet som helhed, hvilket i praksis blev tilskud til udgivelse af stiftsblade samt tilskud til stiftsfonde.

4.2.1.2.2. Afgrænsning af begrebet "til fremme af det kirkelige liv i sognet, pastoratet eller kommunen"

Ved lov nr. 173 af 29. april 1970 om ændring af lov om menighedsråd blev bestemmelsen i menighedsrådslovens § 13, stk. 2, om rådighedsbeløbet ændret, således at menighedsrådet årligt kunne anvende et beløb på indtil 3.000 kr., når forholdene talte for det dog indtil 10.000 kr., "til fremme af det kirkelige liv i sognet, pastoratet eller kommunen samt til kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed".

Afgrænsning af begrebet "til fremme af det kirkelige liv i sognet, pastoratet eller kommunen samt til kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed" blev foretaget af ministeriet i cirkulære nr. 153 af 25. juni 1970 om menighedsrådenes rådighedsbeløb, i cirkulære nr. 107 af 15. maj 1973 om menighedsrådenes rådighedsbeløb, i cirkulære nr. 143 af 14. september 1984 om lov om menighedsråd samt i praksis.

Af cirkulære nr. 153 af 25. juni 1970 om menighedsrådenes rådighedsbeløb fremgår det, at de formål, der i praksis faldt ind under begrebet

"stedlige kirkelige formål", også ville falde ind under begrebet "fremme af det kirkelige liv i sognet, pastoratet eller kommunen". Herudover ville den ændrede formulering endvidere betyde, at der i fremtiden ville kunne ydes støtte af rådighedsbeløbet til en del andre formål.

Det anføres således i dette cirkulære, at det med den ændrede bestemmelse f.eks. vil være muligt af rådighedsbeløbet at afholde udgifter til pasning af kirkegængernes børn under gudstjenesterne samt til afholdelse af børnegudstjenester og søndagsskoler. Ligeledes vil der i fremtiden af beløbet kunne ydes støtte til præsternes virksomhed blandt unge og gamle i sognet, forældre til dåbsbørn, konfirmandforældre m.fl., ligesom udgifterne i forbindelse med et årligt møde for tilflyttere til sognet eller et årligt offentligt møde, hvorunder der gives oplysning om igangværende eller planlagte kirkelige aktiviteter i sognet vil kunne afholdes af rådighedsbeløbet.

Oprindeligt kunne rådighedsbeløbet alene anvendes til støtte af kirkelige formål af betydning for sognet eller for stiftet som helhed, men med den i 1970 indførte afgrænsning af rådighedsbeløbets anvendelsesområde blev der åbnet adgang til, at flere menighedsråd indenfor et pastorat eller i en kommune i fællesskab kunne løse kirkelige opgaver ved hjælp af bidrag fra de pågældende sognes rådighedsbeløb. Det anføres i cirkulære nr. 153 af 25. juni 1970 om menighedsrådenes rådighedsbeløb, at denne udvidelse af rådighedsbeløbets anvendelsesområde blandt andet kunne være af betydning med hensyn til iværksættelse af forskellige former for kirkelig reklame.

Der er ikke i den periode, hvor rådighedsbeløbet har eksisteret, foretaget nogen udtømmende specificering af de opgaver, som har kunnet finansieres over rådighedsbeløbet, og en sådan specificering har næppe heller været mulig. Som almindelig retningslinie kan det dog nævnes, at det har været og er en forudsætning for rådighedsbeløbets anvendelse, at de formål, som støttes af rådighedsbeløbet, ikke bør være af en sådan art, at alene enkelte kirkelige retningers eller gruppers interesser tilgodeses, idet formålene skal være af mere almindelig interesse, jf. cirkulære nr. 153 af 25. juni 1970 om menighedsrådenes rådighedsbeløb og cirkulære nr. 107 af 15. maj 1973 om menighedsrådenes rådighedsbeløb.

Tilsvarende er der ikke efter bestemmelsens ordlyd adgang til af rådighedsbeløbet at afholde udgifter til foranstaltninger udenfor sognet, pastoratet eller kommunen, eventuelt stiftet, ligesom der heller ikke er adgang til at yde tilskud til løsning af almindelige kulturelle, sociale, humanitære og diakonale opgaver, jf. cirkulære nr. 153 af 25. juni 1970 om menighedsrådenes rådighedsbeløb og cirkulære nr. 107 af 15. maj 1973 om menighedsrådenes rådighedsbeløb. Opfattelsen af denne begrænsning i rådighedsbeløbets anvendelsesområdet har dog gennem tiden ændret sig, idet der i praksis er eksempler på, at udgifter til f.eks. sognemedhjælperprojekter -

helt eller delvist - er blevet finansieret af rådighedsbeløbet.

Ligeledes har opfattelsen af muligheden for af rådighedsbeløbet at støtte arbejde, der udføres af frivillige kirkelige organisationer ændret sig siden rådighedsbeløbets indførelse. I cirkulære nr. 153 af 25. juni 1970 om menighedsrådenes rådighedsbeløb og i cirkulære nr. 107 af 15. maj 1973 om menighedsrådenes rådighedsbeløb anføres det således, at det som hidtil er udelukket at yde tilskud til opgaver, der naturligt bør henhøre under det frivillige kirkelige arbejde. I cirkulære nr. 143 af 14. september 1984 om lov om menighedsråd anføres det, at der ikke af rådighedsbeløbet vil kunne ydes faste tilskud til arbejdet indenfor de landsdækkende kirkelige organisationer, men derimod nok til enkelte aktiviteter af kirkelig karakter, der forestås af sådanne organisationers lokale afdelinger. Det anføres videre, at det er en forudsætning, at menighedsrådet skønner, at disse aktiviteter kan være til gavn for det kirkelige liv på stedet. Det i cirkulæret fra 1984 anførte om støtte af rådighedsbeløbet til arbejde, der udføres af frivillige kirkelige organisationer svarer til den nugældende opfattelse af grænsen for rådighedsbeløbets anvendelse.

4.2.1.2.3. *Aktiviteter, der støttes af rådighedsbeløbet, kan iværksættes både af præsten og af menighedsrådet*

Oprindeligt var det en forudsætning for menighedsrådets beslutning om finansiering af aktiviteter af rådighedsbeløbet, at den enkelte aktivitet blev tilrettelagt, ledet og udført under personlig medvirken af sognets præst (præster). Ved ændringen af menighedsrådsloven i 1973 (lov nr. 224 af 26. april 1973 om ændring af lov om menighedsråd) blev det imidlertid både i bemærkningerne til lovforslaget samt under forhandlingerne i Folketinget understreget, at det i fremtiden skulle være muligt for menighedsrådet at anvende rådighedsbeløbet både til støtte af de af sognets præst (præster) forestående kirkelige aktiviteter og til dækning af folkekirkelige aktiviteter, der blev iværksat af menighedsrådet. Denne ændring er videreført i den nugældende regel om rådighedsbeløbet i økonomilovens § 2a.

4.2.1.2.4. Kirkeministerens mulighed for at fastsætte nærmere regler om, til hvilke formål rådighedsbeløbet kan anvendes

Med indførelsen af en ny menighedsrådslov i 1984 (lov nr. 221 af 16. maj 1984 om menighedsråd) blev bestemmelsen om rådighedsbeløbet placeret i menighedsrådslovens § 26, ligesom der blev foretaget forskellige ændringer i selve bestemmelsen.

Afgrænsningen af hvilke aktiviteter, der kunne finansieres over rådighedsbeløbet, blev dog ikke ændret, idet der fortsat skulle kunne ydes støtte til aktiviteter "til fremme af det kirkelige liv i sognet, pastoratet eller kommunen eller til kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed.".

Som noget nyt skulle kirkeministeren imidlertid ikke mere fastsætte nærmere regler om, til hvilke formål rådighedsbeløbet kunne anvendes. Det er således med denne lovs vedtagelse overladt til det enkelte menighedsråd under legalitetstilsyn af provstiudvalget at disponere over rådighedsbeløbet inden for lovbestemmelsens rammer. I cirkulære nr. 143 af 14. september 1984 om lov om menighedsråd samt i bemærkningerne til § 26 i lovforslag nr. L 65, der blev fremsat af kirkeministeren den 15. februar 1984, anføres det, at menighedsrådets afgørelse med hensyn til støtte af rådighedsbeløbet skal bygge på en konkret vurdering af, om det pågældende formål kan siges at virke til fremme af det kirkelige liv på stedet. Der blev således f.eks. ikke med ændringen givet mulighed for, at rådighedsbeløbet kunne bruges til ydelse af faste tilskud til arbejdet inden for de landsdækkende kirkelige organisationer, men derimod nok til enkelte aktiviteter af kirkelig karakter, der blev forestået af sådanne organisationers lokale afdelinger under forudsætning af, at menighedsrådet skønnede, at disse aktiviteter kunne være til gavn for det kirkelige liv på stedet.

Dette svarer til den nugældende retstilstand i medfør af bestemmelsen i økonomilovens § 2a.

4.2.1.2.5. Kirkeministerens mulighed for under ganske særlige forhold at forhøje rådighedsbeløbet

Med vedtagelsen af lov nr. 221 af 16. maj 1984 om menighedsråd blev kirkeministerens adgang til under ganske særlige omstændigheder - navnlig hvor det drejede sig om stærkt voksende bymæssig bebyggelse med betydelige kirkelige opgaver uden for de sædvanlige rammer - at tillade, at der anvendes et større rådighedsbeløb end det i henhold til loven fastsatte maksimumsbeløb, fjernet.

Bestemmelsen var i praksis næsten udelukkende blevet anvendt til finansiering af midlertidige gudstjenestelokaler og vandrekirker. Begrundelsen for at fjerne denne mulighed, jf. bemærkningerne til § 26 i lovforslag nr. L 65, der blev fremsat af kirkeministeren den 15. februar 1984 samt cirkulære nr. 143 af 14. september 1984 om lov om menighedsråd, var, at der ikke var noget til hinder for, at udgifter til sådanne midlertidige gudstjenestelokaler m.v. kunne afholdes af kirkekassen uden for rådighedsbeløbet, dvs. som en almindelig lovbunden udgift.

Dette svarer til den nugældende retstilstand i medfør af bestemmelsen i økonomilovens § 2 og § 2a.

4.2.1.2.6. Muligheden for at anvende rådighedsbeløbet til støtte af aktiviteter, som der også kan ydes støtte til i henhold til anden lovgivning om tilskud af offentlige midler

Indtil gennemførelsen af lov nr. 221 af 16. maj 1984 om menighedsråd blev det i praksis antaget, at der ikke af rådighedsbeløbet kunne ydes støtte til foranstaltninger, hvortil lovgivningen hjemlede tilskud af offentlige midler.

Dette indebar blandt andet, at det i cirkulære nr. 153 af 25. juni 1970 om menighedsrådenes rådighedsbeløb blev understreget, at arbejdet med ydremissionskredse, bibelkredse, menighedsmøder, konfirmandforældreundervisning og anden kirkelig voksenundervisning burde gennemføres enten på frivillig basis eller tilrettelægges således, at tilskud kunne opnås efter gældende tilskudsordninger. Kun i tilfælde, hvor sådant tilskud ikke var muligt, var der mulighed for at yde støtte til kirkelig voksenundervisning af rådighedsbeløbet.

Med vedtagelsen af lov nr. 221 af 16. maj 1984 blev denne praksis delvist lovfæstet, idet der i menighedsrådslovens § 26, stk. 2, blev indsat en bestemmelse, hvorefter der ikke kunne ydes støtte af rådighedsbeløbet til foranstaltninger, hvortil der efter anden lovgivning blev ydet tilskud af offentlige midler. Den blotte mulighed for offentlig støtte var altså ikke længere nok til, at menighedsrådet ikke kunne anvende rådighedsbeløbet til den pågældende aktivitet, og der blev derfor med bestemmelsen givet menighedsrådene en reel mulighed for indenfor rådighedsbeløbet at iværksætte f.eks. kirkelig voksenundervisning.

Med vedtagelsen af lov nr. 432 af 1. juni 1994 om menighedsråd og lov nr. 433 af 1. juni 1994 om ændring i lov om folkekirkens økonomi blev bestemmelsen om rådighedsbeløbet flyttet til økonomilovens § 2a. Samtidig blev bestemmelsen om, at rådighedsbeløbet ikke kunne anvendes til støtte til aktiviteter, der samtidig modtog tilskud af offentlige midler efter anden lovgivning, fjernet. Begrundelsen herfor var, at denne begrænsning af mange menighedsråd blev oplevet som utidssvarende, og der kan derfor efter den nugældende ordning anvendes midler af rådighedsbeløbet til støtte af aktiviteter, som tillige får støtte/tilskud af andre offentlige midler.

4.2.1.2.7. Budgettering og forhøjelse af rådighedsbeløbet

Oprindeligt var rådighedsbeløbet fastsat til ét maksimum, men med lov nr.

146 af 29. april 1955 om ændring af lov om menighedsråd blev bestemmelsen i menighedsrådslovens § 13, stk. 2, ændret, således at der som udgangspunkt var et maksimumsbeløb kombineret med mulighed for menighedsrådet for - når forholdene talte for det - at forhøje dette beløb til det alternative maksimumsbeløb.

Beløbets størrelse skulle godkendes af provstiudvalget i forbindelse med stadfæstelsen af vedkommende kasses budget, og i denne forbindelse skulle provstiudvalget blandt andet påse, at beløbet stod i passende forhold til de særlige omstændigheder i hvert enkelt tilfælde, herunder også til sognebeboernes antal. Indtil vedtagelsen af lov nr. 224 af 26. april 1973 om ændring i lov om menighedsråd skulle den budgetgodkendende myndighed endvidere tage hensyn til den stedlige økonomi samt betydningen af de formål, hvortil beløbet agtedes anvendt.

Det følger heraf, at menighedsrådet i forbindelse med udarbejdelsen af overslaget skulle tage stilling til, hvilke formål og i hvilket omfang der skulle ydes tilskud af rådighedsbeløbet. Denne specificerede angivelse af det eller de formål, hvortil beløbet skulle anvendes, ville herefter indgå som en integreret del af kirkekassens/menighedsrådskassens overslag, og provstiudvalget ville med henvisning til den ovenfor nævnte godkendelsesbeføjelse kunne fjerne dele - eller hele - rådighedsbeløbet fra overslaget.

Det blev i ministeriets cirkulære nr. 107 af 15. maj 1973 anført, at baggrunden for at slette kravet om, at det af den budgetgodkendende myndighed skulle påses, at det afsatte beløb stod i passende forhold til den stedlige økonomi og betydningen af de formål, hvortil beløbet agtedes anvendt, var ønsket om, at den budgetgodkendende myndighed i højere grad skulle påse en så vidt mulig ligelig fastsættelse af rådighedsbeløbets størrelse for fællesligningsområdets sogne i forhold til disses folketal frem for at lægge vægt på, hvorledes beløbet på det enkelte overslag indenfor den givne beløbsramme fordeltes blandt de formål, som kunne støttes med bidrag af rådighedsbeløbet.

Vedrørende muligheden for at hæve maksimumsbeløbet til det alternative maksimumsbeløb blev det i cirkulære nr. 153 af 25. juni 1970 understreget, at det alternative maksimumsbeløb burde være forbeholdt de større sogne, medmindre helt ekstraordinære forhold gjorde sig gældende.

Med lov nr. 317 af 6. maj 1992 om ændring af lov om menighedsråd blev bestemmelsen i menighedsrådslovens § 26 om rådighedsbeløbet ændret, således at ordningen med to alternative maksimumsbeløb blev fjernet, ligesom kravet om specifikation af enkeltposter på kirkekassens budget blev fjernet. Bestemmelsens maksimumsbeløb blev ved loven fastsat til et beløb svarende til det tidligere gældende alternative maksimumsbeløb. Denne ændring af menighedsrådsloven betød en øget frihed til menighedsrådene, dels fordi de nu uanset sognestørrelse havde mulighed for at

anvende lovens maksimumsbeløb, dels fordi provstiudvalget blev afskåret fra at skære i enkeltposter vedrørende rådighedsbeløbet.

Den i 1992 indførte ordning svarer til den nugældende ordning i økonomilovens § 2a.

4.2.1.2.8. Beskrivelse af forskellige udgifter, som gennem tiden er blevet flyttet fra bestemmelsen om rådighedsbeløbet til de almindelige lovbundne udgifter, der nu er opregnet i økonomilovens § 2

Som eksempler på udgifter, som oprindeligt skulle finansieres af rådighedsbeløbet, men som er blevet taget ud af rådighedsbeløbet, således at udgiften i dag kan afholdes som en almindelig kirkekasseudgift, jf. nu økonomilovens § 2, kan nævnes:

- Ved cirkulære af den 30. juni 1983 blev det fra og med regnskabsåret 1985 muligt at afholde udgifter til afholdelse af kirkekoncerter af kirkekassen uden for rådighedsbeløbet.
- Med vedtagelsen af lov nr. 221 af 16. maj 1984 om menighedsråd blev det muligt at afholde udgifter til vandrekirker og midlertidige gudstjenestelokaler af kirkekassen uden for rådighedsbeløbet.
- Ved cirkulæreskrivelse af 11. december 1986 blev det fra og med regnskabsåret 1988 muligt at afholde udgifter til kirkebil af kirkekassen uden for rådighedsbeløbet.
- Med vedtagelsen af lov nr. 432 af 1. juni 1994 om menighedsråd blev det obligatorisk for menighedsrådene i forbindelse med den endelige behandling af budgettet for det kommende år at give en mundtlig orientering om menighedsrådets virksomhed i det forløbne år samt om den planlagte virksomhed i det kommende år, jf. menighedsrådslovens § 34, stk. 4. Udgifter til disse møder kan derfor i dag afholdes af kirkekassen uden for rådighedsbeløbet.

Folketinget og kirkeministeren har således ved løbende tilpasning af regelsættet anerkendt, at menighedsrådenes behov gennem tiden ændrer sig, og at der derfor kan være behov for løbende at give menighedsrådet mulighed for at bruge flere midler på enkelte - og eventuelt nye typer - aktiviteter, end rådighedsbeløbets grænser giver mulighed for.

Den 17. januar 1996 fremsatte kirkeministeren et lovforslag for folketinget om ændring af lov om folkekirkens økonomi (Lovforslag nr. L 161). Dette lovforslag indeholdt blandt andet forslag om, at udgifter til trykning og distribution m.v. af kirkeblad i sognet, kirkedistriktet eller pastoratet med virkning fra den 1. januar 1997 skulle kunne finansieres af kirkekassen uden for rådighedsbeløbet.

Kirkeministeren henviste i sine bemærkninger til lovforslaget til, at en

del menighedsråd havde efterlyst muligheden for at kunne finansiere udgivelsen af kirkeblade over kirkekassen, dvs. som en almindelig udgift, der er omfattet af opregningen i § 2, stk. 1, i økonomiloven. En gennemførelse af forslaget ville i givet fald betyde, at menighedsråd, hvor de budgetmæssige forudsætninger er til stede, får mulighed for at anvende rådighedsbeløbet til andre formål.

Af beretningen fra Folketingets Kirkeudvalg om lovforslaget fremgår, at udvalget fandt en nærmere belysning af konsekvenserne af afskaffelse af rådighedsbeløbet ønskeligt, og da kirkeministeren overfor udvalget havde tilkendegivet, at ministeren ville nedsætte et udvalg, der blandt andet skulle undersøge disse konsekvenser, blev lovforslaget ikke fremmet.

4.2.2. MULIGHED FOR DISPENSATION FRA DELE AF DEN KIRKELIGE LOVGIVNING GENNEM IVÆRKSÆTTELSE AF PROJEKTER I MEDFØR AF KAPITEL 8 I MENIGHEDSRÅDSLOVEN

Bortset fra den omtalte bestemmelse om rådighedsbeløbet i økonomilovens § 2a gælder der en yderligere undtagelse fra hovedreglen om, at sognets udgifter som udgangspunkt er lovbundne.

Denne undtagelse findes i bestemmelserne om samarbejde mellem menighedsråd m.v. i kapitel 8 i menighedsrådsloven. Bestemmelserne blev indført ved lov nr. 333 af 24. maj 1989, som den dagældende menighedsrådslovs kapitel 9a, og er i forbindelse med vedtagelse af lov nr. 432 af 1. juni 1994 om menighedsråd blevet placeret i menighedsrådslovens kapitel 8.

Med reglerne om samarbejde mellem menighedsråd er der givet mulighed for, at menighedsråd, der ønsker det, kan sætte forskellige projekter i værk med henblik på at løse folkekirkelige anliggender i lokalområdet, som det hidtil ikke har været muligt at løse for det enkelte menighedsråd af økonomiske eller administrative grunde.

Der er således i bestemmelserne i den nugældende menighedsrådslovs § 43, stk. 3, samt § 43, stk. 7, givet mulighed for, at kirkeministeren i forbindelse med godkendelse af projekterne kan træffe bestemmelse om fravigelse af regler i menighedsrådslovens kapitel 1-7 og kapitel 9, reglerne i menighedsrådsvalgloven, reglerne i økonomiloven, reglerne i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde samt reglerne i lov om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker m.m.

Kirkeministerens godkendelse af projekter efter menighedsrådslovens kapitel 8 er alene nødvendig, hvis projektet vil medføre ændringer i de beføjelser, som efter den kirkelige lovgivning tilkommer det enkelte menighedsråd, eller hvis projektet i øvrigt vil indebære en fravigelse af lovbestemmelser. Projekter, som derimod ikke kræver fravigelse af gældende

regler, kan frit iværksættes af et eller flere menighedsråd uden samtykke af nogen anden myndighed.

Hvis to eller flere menighedsråd ønsker at iværksætte et projekt efter reglerne i menighedsrådslovens kapitel 8 er kirkeministerens godkendelse f.eks. nødvendig, hvis de enkelte deltagende menighedsråd afgiver dele af deres kompetence til et fællesorgan for de samarbejdende menighedsråd, eller hvis aftalens formål kun kan realiseres ved, at der på anden måde dispenseres fra gældende regler, f.eks. fra reglerne i økonomilovens § 2 om hvilke udgifter, der kan afholdes af kirkekassen.

Tilsvarende vil kirkeministeren skulle godkende, at et enkelt menighedsråd iværksætter et projekt, som kræver, at der f.eks. dispenseres fra reglerne i økonomilovens § 2 om hvilke udgifter, der kan afholdes af kirkekassen. Det bemærkes, at der ved vedtagelsen af lov nr. 390 af 22. maj 1996 om ændring af lov om menighedsråd er givet mulighed for, at enkelte menighedsråd kan få dispensation fra gældende regler med henblik på løsning af hidtil uløste folkekirkelige opgaver, uanset om menighedsrådet etablerer samarbejde med andre menighedsråd.

Projekter, der kan iværksættes i medfør af reglerne i menighedsrådslovens kapitel 8, skal vedrøre "løsning af folkekirkelige anliggender" eller "løsning af folkekirkelige opgaver". Projekterne kan enten vedrøre løsning af en eller flere konkrete folkekirkelige opgaver eller en mere eller mindre generel fælles varetagelse af folkekirkelige anliggender, f.eks. gennem etablering af et fælles styrelsesorgan og fælles administrationsapparat.

Der kan derimod ikke efter bestemmelserne i menighedsrådslovens kapitel 8 ydes tilskud til frivillige kirkelige organisationers virksomhed, men kirkeministeren udtalte i et svar til Folketingets Kirkeudvalg den 8. februar 1989 på udvalgets spørgsmål 14 i anledning af folketingsbehandlingen af lovforslaget, at det ikke kan udelukkes, at samarbejdende menighedsråd ved omprioriteringer af deres budgetter kan afsætte flere midler til særlige kirkelige initiativer, herunder til et udvidet samarbejde med de frie kirkelige organisationer.

Med disse bestemmelser om dispensation fra dele af den kirkelige lovgivning har menighedsrådene således - hvis der lokalt er ønske om det - mulighed for at tage nye folkekirkelige opgaver op og finansiere udgifterne til disse opgaver over kirkekassen.

KAPITEL 5.

REDEGØRELSE FOR DEN NUGÆLDENDE KOMPETENCE-FORDELING MELLEM MENIGHEDSRÅD, PROVSTIUDVALG OG KIRKEMINISTERIUM

5.1. ØKONOMILOVENS MODEL

5.1.1. MENIGHEDSRÅDETS BUDGETLÆGNING

Folkekirkens økonomi administreres på sogneniveau af menighedsrådet under tilsyn af provstiudvalg og stiftsøvrighed. De selvejende kirkers og præsteembeders økonomi forvaltes således på driftssiden gennem en kirkekasse og eventuelt en præstegårdskasse.

Ved hvert menighedsråd er der oprettet en kirkekasse, der bestyres af menighedsrådet, jf. økonomilovens § 1, stk. 1. Hvis menighedsrådet bestyrer flere kirker, kan menighedsrådet beslutte, at der oprettes en selvstændig kirkekasse ved hver kirke, jf. økonomilovens § 1, stk. 2, men i praksis vælger menighedsrådene som hovedregel at oprette én kirkekasse fælles for kirkerne.

Hvis der er flere menighedsråd i et pastorat, kan menighedsrådene på et fællesmøde beslutte, at der foruden de enkelte menighedsråds kirkekasser skal oprettes en særlig præstegårdskasse til administration af præstegårdens indtægter og udgifter jf. økonomilovens § 1, stk. 3, 1. pkt. Præstegårdskassen bestyres af menighedsrådene i fællesskab gennem præstegårdsudvalget, jf. dels menighedsrådslovens § 18 dels økonomilovens § 1, stk. 3, 3. pkt.

Af kirkekassen kan menighedsrådet afholde udgifter til følgende formål, jf. økonomilovens § 2, stk. 1:

1. Vedligeholdelse og drift samt opførelse, ombygning og nedbrydning af kirker, gudstjenestelokaler og bygninger til brug for kirker eller kirkegårde.
2. Vedligeholdelse og drift samt anlæg, udvidelse, regulering og nedlæggelse af kirkegårde.
3. Erhvervelse af arealer eller bygninger til brug for kirker eller kirkegårde samt efter kirkeministerens bestemmelse andre udgifter vedrørende kirker og kirkegårde.

4. Vedligeholdelse og drift samt opførelse, ombygning og nedbrydning af præsteboliger, bygninger til brug for præsteembedet og præstegårdsbrug.
5. Erhvervelse af arealer eller bygninger til brug for præsteembeder.
6. Huslejetilskud, telefongodtgørelser m.v. til præster, en del af udgifterne til opvarmning af præsteboliger samt efter kirkeministerens bestemmelse andre udgifter vedrørende præsteembederne.
7. Konfirmationsforberedelse og afholdelse af konfirmation.
8. Løn og andre udgifter til kirke- og kirkegårdsfunktionærer.
9. Valg til menighedsråd og udgifter i forbindelse med rådets virksomhed efter reglerne herom i lov om menighedsråd, herunder diæter i særlige tilfælde efter kirkeministerens bestemmelse.
10. Menighedsrådsmedlemmers deltagelse i kurser m.v., der må anses af betydning for udøvelsen af hvervet som menighedsrådsmedlem.
11. Menighedsrådets rådighedsbeløb. Dette kan i 1997 maksimalt beløbe sig til 109.000 kr. Rådighedsbeløbet anvendes af menighedsrådet til fremme af kirkeligt liv i sognet, kirkedistriktet, pastoratet eller kommunen eller til kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed.
12. Bidrag til mellemkirkeligt arbejde gennem tilskud til de mellemkirkelige stiftsudvalgs virksomhed.
13. Registrering af gravminder, der bevarer mindet om fortjenstfulde mænd og kvinder, eller som i øvrigt af kunstneriske, kulturhistoriske eller andre grunde må anses for særligt bevaringsværdige.
14. Afholdelse af synsforretninger, herunder eksempelvis udgifter til diæter og befordringsgodtgørelse til medlemmer af menighedsråd og provsti udvalg og vederlag til bygningssagkyndige deltagere i synsforretninger vedrørende kirkebygninger, kirkegårde, præsteboliger m.v.

De udgifter, der er nævnt i nr. 4-7, afholdes af præstegårdskassen, hvis menighedsrådene har oprettet en sådan, jf. økonomilovens § 2, stk. 3, 1. pkt. Hvis menighedsrådene ikke har oprettet en præstegårdskasse, træffer provstiudvalget beslutning om, af hvilken kirkekasse udgifterne vedrørende præstegården skal afholdes, jf. økonomilovens § 2, stk. 3,2. pkt.

Ved de ca. 15 stats-, kommunalt- eller privatejede kirker afholdes udgifterne til kirkebygningens og kirkegårdens vedligeholdelse m.v. af den, der ejer kirken, jf. økonomilovens § 2, stk. 2.

Kirkekassen oppebærer indtægter af kirkens kapitaler samt betaling for brug af kirke og kirkegård, jf. økonomilovens § 3, stk. 1. Når der kun er et menighedsråd i pastoratet, kan der ikke oprettes nogen præstegårdskasse, og kirkekassen oppebærer derfor tillige leje- og driftsindtægter af præsteembedets faste ejendomme, jf. økonomilovens § 3, stk. 2, 1. pkt. Er der derimod flere menighedsråd i pastoratet, og har disse menighedsråd

besluttet at oprette en præstegårdskasse, jf. økonomilovens § 1, stk. 3, indgår leje- og driftsindtægter af præsteembedets faste ejendomme i denne præstegårdskasse, jf. økonomiloven § 3, stk. 2, 1. pkt. Har menighedsrådene i pastoratet derimod besluttet ikke at oprette en præstegårdskasse, træffer provstiudvalget beslutning om, i hvilken kirkekasse de nævnte indtægter vedrørende præsteembedets faste ejendomme skal indgå, jf. økonomilovens § 3, stk. 2, 2. pkt.

Menighedsrådene udarbejder årligt budgetter over kirkekassernes og præstegårdskassernes indtægter og udgifter, jf. økonomilovens § 4, stk. 1-2. Disse budgetter sendes til provstiudvalget inden den 1. april, jf. økonomilovens § 4, stk. 3.

Sideløbende med indledningen af menighedsrådenes budgetprocedure, udsender Kirkeministeriet i februar/marts en cirkulæreskrivelse til landets provstiudvalg og menighedsråd. Cirkulæreskrivelsen indeholder blandt andet oplysninger om de foreløbige skøn, som er tilgængelige for Kirkeministeriet, over fremskrivningsprocenter for det statslige område fordelt på lønudgifter og andre udgifter. Med virkning fra forslagsår 1997 er fremskrivningsprocenterne beregnet således, at de viser udviklingen fra budgetår til forslagsår i stedet for som tidligere fra ultimo regnskabsår til medio forslagsår. Ændres fremskrivningsprocenterne, underrettes provstiudvalg og menighedsråd herom.

I de senere år har cirkulæreskrivelserne tillige indeholdt en henstilling om, at budgetterne ikke bør udvise realvækst, og at der bør budgetteres således, at der bliver tale om uændret eller nedsat beskatning.

5.1.2. PROVSTIUDVALGETS BUDGETBEFØJELSER

Med henblik på at understrege menighedsrådenes ansvar for budgetlægning og prioritering af udgiftskrævende foranstaltninger deltager menighedsrådene hvert år i en drøftelse med provstiudvalget om de enkelte budgetforslag og deres prioritering. Efter økonomilovens § 5, stk. 1, skal provstiudvalget således efter modtagelsen af budget for kirke- og præstegårdskasserne indkalde en eller to repræsentanter for hvert menighedsråd til et budgetsamråd, der afholdes senest 15. juni.

I budgetsamrådet forhandles de enkelte budgetforslag og deres prioritering. Budgetsamrådet har ikke besluttende myndighed, men har til opgave at behandle størrelsen af de kommende års ligningsbeløb, herunder på hvilken måde eventuelle stigninger/nedsættelser bør ske under hensyntagen til de udmeldte fremskrivningsprocenter. Menighedsrådene har derfor pligt til at lade sig repræsentere under budgetsamrådet, jf. økonomilovens § 5, stk. 2-3.

I Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 838 af 20. oktober 1993 om provstiudvalgenes virksomhed er det i § 5 fastsat, at provstiudvalget i forbindelse med behandling af kirke- og præstegårdskassernes budget kan træffe beslutning om reduktion af de budgetterede ligningsbeløb. Reduktionen foretages med visse undtagelser i hver enkelt kirke- og præstegårdskasses samlede budget og ikke i bestemte budgetposter. Der kan dog reduceres i enkeltposter, når det begrundes i legalitetshensyn, eller hvis der budgetteres honorarer, der overstiger Kirkeministeriets vejledende honorartakster. Ligeledes kan budgetposten vedrørende henlæggelser til særlige formål reduceres, hvis det berører prioriteringen af større opgaver i ligningsområdet. Endelig kan provstiudvalgene træffe beslutning om at reducere udgiftsposter, hvis menighedsrådet ikke inden en nærmere fastsat tidsfrist selv træffer beslutning herom. Provstiudvalgets afgørelse om størrelsen af hver enkelt kirke- og præstegårdskasses ligningsbeløb er endelig.

Provstiudvalget er ansvarlig for fastsættelsen af ligningsbeløbene til kommunens kirke- og præstegårdskasser og skal senest den 1. august træffe afgørelse om godkendelse af budgetterne for de kirkelige kasser i provstiet for det kommende regnskabsår, jf. økonomilovens § 6, stk. 1,1. pkt., og § 7.

Ved ligningsbeløbets fastsættelse har provstiudvalget kompetence til at forhøje det budgetterede underskud for kasserne med et beløb til imødegåelse af uforudsete udgifter i ligningsområdet. Beløbet kan højst udgøre 5 pct. af det samlede ligningsbeløb, jf. økonomilovens § 6, stk. 1, 2.-3. pkt.

Ligningsbeløbet til kirkekasserne i ligningsområdet (kommunen) må ikke uden kommunalbestyrelsens samtykke være mere end 20 pct. højere end gennemsnittet af de sidste 4 års ligningsbeløb til kirkekasserne, jf. økonomilovens § 6, stk. 2,1. pkt. Ved beregningen ses der dog bort fra valgudgifter, udgifter til arbejder, der er krævet ved synsforretninger, udgifter til kirkefunktionærers lønninger m.v., udgifter til forrentning og afdrag af lån, udgifter til vedligeholdelse og drift samt opførelse, ombygning og nedrivning af præsteboliger, bygninger til brug for præsteembedet og præstegårdsbrug, erhvervelse af arealer eller bygninger til brug for præsteembeder, huslejetilskud, telefongodtgørelse m.v. til præster, en del af udgifterne til opvarmning af præsteboliger samt efter kirkeministerens bestemmelse andre udgifter vedrørende præsteembederne og udgifter til konfirmationsforberedelse og afholdelse af konfirmation, jf. økonomilovens § 6, stk. 2, 2. pkt.

Ligningsbeløbet meddeles herefter kommunen, der fastsætter ligningsprocenten og foretager den faktiske udskrivning af kirkeskat.

5.1.3. MENIGHEDSRÅDETS KOMPETENCE, NÅR BUDGETTET ER GODKENDT

Menighedsrådets budget indeholder en lang række forskellige konti, og eventuelle omdisponeringer mellem disse konti i løbet af året kan som hovedregel alene ske med provstiudvalgets godkendelse. Kravet om provstiudvalgets samtykke til omdisponeringer hænger sammen med, at provstiudvalget har det overordnede ansvar for, at der udskrives tilstrækkelig kirkeskat til at dække de nødvendigste udgifter, og med at provstiudvalget i forbindelse med budgettets godkendelse påser, at menighedsrådets budget faktisk tager højde for disse udgifter.

5.1.4. REGNSKABERNE

Regnskabsåret for kirke- og præstegårdskasserne er kalenderåret, og regnskaberne aflægges af menighedsrådene senest den 1. april efter regnskabsårets udløb, jf. økonomilovens § 8 og § 9, stk. 1, 1. pkt. Regnskabet revideres af provstirevisoren, som på baggrund af en licitation er antaget af stiftsøvrigheden, jf. økonomilovens § 9, stk. 1,2. pkt.

Provstirevisoren sender senest den 15. september regnskabet med påtegninger og revisionsprotokol til de respektive menighedsråd, der behandler regnskabet på et menighedsrådsmøde. Menighedsrådet kan forsyne regnskabet med eventuelle bemærkninger.

Fra menighedsrådet modtager provstiudvalget 2 eksemplarer af regnskabet med påtegninger og revisionsprotokollat. Provstiudvalget skal godkende regnskabet senest den 1. november, og provstiudvalgets afgørelser vedrørende regnskabet kan indbringes for stiftsøvrigheden, jf. økonomilovens § 9, stk. 3.

5.2. ORDNINGER HVOR KRAVENE I ØKONOMILOVENS KAPITEL 1 SUPPLERES MED ET ØGET FRIVILLIGT SAMARBEJDE MELLEM MENIGHEDSRÅD OG PROVSTIUDVALG

5.2.1. GRUNDLAG FOR DEN PRAKTISKE TILRETTELÆGGELSE AF BUDGETPROCEDUREN I LIGNINGSOMRÅDET

Udvalget har gennem stiftsøvrighederne og distriktsforeningerne under Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer foretaget en undersøgelse af, hvilke praktiske fremgangsmåder menighedsråd og provstiudvalg vælger, når der skal udarbejdes budgetter.

Tilrettelæggelsen af budgetproceduren indenfor det eller de enkelte ligningsområder i provstiet baseres på aftaler mellem menighedsrådene og provstiudvalget. Den enkelte aftale indebærer ikke nogen ændring i den kompetencefordeling, som økonomilovens kapitel 1 fastlægger, og aftalens værdi er således afhængig af, at menighedsråd og provstiudvalg arbejder med en gensidig forståelse af, hvilke kompetencer der tilkommer henholdsvis menighedsråd og provstiudvalg.

Ca. 20 provstiudvalg har overfor udvalget beskrevet den praktiske tilrettelæggelse af budgetproceduren i provstiet eller dele af provstiet, og det må på denne baggrund konstateres, at der i ca. 20% af provstierne - og formentlig i flere - er indgået aftaler mellem menighedsrådene og provstiudvalget om et øget samarbejde og mere gensidig orientering og dermed mere planlægning og styring af økonomien, end økonomilovens kapitel 1 umiddelbart forudsætter.

5.2.2. AFHOLDELSE AF FORBEREDENDE BUDGETSAMRÅD

Aftalerne mellem menighedsråd og provstiudvalg er som nævnt ofte begrundet i et ønske om en bedre styring af økonomien i ligningsområdet.

Budgetlægningen deles ofte op således, at der arbejdes dels med et driftsbudget og dels med et anlægsbudget. Hertil kommer at provstiudvalget ofte benytter muligheden for at forhøje det budgetterede ligningsbeløb for kasserne med et beløb på op til 5% af det samlede ligningsbeløb til imødegåelse af uforudsete udgifter, jf. økonomilovens § 6, stk. 1,2. pkt.

Som led i planlægningen af den økonomiske udvikling i ligningsområdet afholdes ofte et forberedende budgetsamråd i februar måned. Før dette møde har provstiudvalget indhentet oplysning fra kommunen om det forventede udskrivningsgrundlag, ligesom byrden af de enkelte kirkelige kassers rente- og afdragsbyrder på allerede etablerede lån er blevet opgjort.

På det forberedende budgetsamråd fremlægger menighedsrådene ønsker til kommende større bygningsarbejder, som ligger udenfor den almindelige vedligeholdelse.

Typisk deltager både provstiudvalg og menighedsråd i det forberedende budgetsamråd, men der er også eksempler på, at det udelukkende er menighedsrådene, der deltager i dette møde.

Hensynet til ligningsprocentens stabilitet indebærer, at udgifterne til henlæggelser og til renter og afdrag på lån for provstiets menighedsråd skal være nogenlunde ens fra år til år, og der arbejdes derfor med et "fællesbeløb" til dækning af disse udgifter. Dette beløb fordeles mellem menighedsrådene således at der på anlægsbudgettet både afsættes nødvendige beløb til dækning af udgifterne på allerede etablerede lån, og således at nye an-

lægsopgaver prioriteres og gennemføres, når der er mulighed for det indenfor den tilbageværende del af fællesbeløbet.

Der foretages altså en langtidsplanlægning - herunder en prioritering - af større udgiftskrævende aktiviteter i ligningsområdet.

Til dækning af de udgifter, der vedrører driften, foretages der sædvanligvis en fremskrivning af de gennemsnitlige driftsudgifter på menighedsrådenes budgetter for de sidste 3-5 år, og beløbet fordeles herefter mellem menighedsrådene. Udgangspunktet ved denne fordeling er de sidste års gennemsnitlige driftsudgifter, men der er mulighed for, at der ved aftaler mellem menighedsråd og provstiudvalg kan foretages justering af det beløb, det enkelte menighedsråd får udmeldt til dækning af egentlige driftsudgifter.

Denne fremgangsmåde indebærer, at menighedsrådene på det forberedende budgetsamråd får udmeldt en ramme for, hvilke driftsudgifter der vil kunne godkendes af provstiudvalget uden yderligere forhandlinger, ligesom menighedsrådet får tilsagn om, hvilke anlægsønsker der kan imødekommes i de kommende år.

5.2.3. BUDGETTERNES UDARBEJDELSE OG GODKENDELSE

Efter det forberedende budgetsamråd udarbejder det enkelte menighedsråd budgettet for det kommende år, og dette budget indsendes til provstiudvalget til godkendelse inden den 1. april, jf. økonomilovens § 4, stk. 3.

Provstiudvalget har fortsat kompetencen til at godkende budgetterne for det kommende regnskabsår, jf. økonomilovens § 7, ligesom provstiudvalget fortsat er forpligtet til at afholde budgetsamråd, jf. økonomilovens § 5. Afholdelse af dette budgetsamråd vil imidlertid være en formssag, hvis menighedsrådene har budgetteret indenfor de rammer og forudsætninger, som blev aftalt på det forberedende budgetsamråd.

5.2.4. MENIGHEDSRÅDETS KOMPETENCE, NÅR BUDGETTET ER GODKENDT

En følge af denne fremgangsmåde ved tilrettelæggelsen af budgetteringen er, at menighedsråd og provstiudvalg accepterer, at det enkelte menighedsråd har mulighed for at disponere indenfor budgettet og i denne forbindelse blandt andet overføre beløb mellem budgettets enkelte konti. Det er dog formentlig den normale praksis, at provstiudvalget får forelagt større overførsler mellem kontiene til godkendelse. Tilsvarende vil det enkelte menighedsråds besparelser komme den enkelte kirkekasse til gode, ligesom menighedsrådet har mulighed for at foretage henlæggelser til senere brug.

5.3. BUDGETPROCEDURE I KOMMUNER MED FLERE PROVSTIER

5.3.1. ORDNING MED ET BUDGETUDVALG DER ER NEDSAT I MEDFØR AF ØKONOMILOVENS § 25

Bestemmelsen i økonomilovens § 25 har følgende ordlyd:

"§ 25. Kirkeministeren kan bestemme, at der for en kommune med flere provstier eller dele af flere provstier oprettes et budgetudvalg. Nærmere regler for budgetudvalgets sammensætning, valg og virksomhed fastsættes af kirkeministeren.".

Denne bestemmelse er kun udnyttet, for så vidt angår provstiudvalgene i Københavns kommune.

Ordningen indebærer, at en af provsterne i København (kaldet budgetprovsten) udpeges af ministeriet til på provstiudvalgenes vegne at varetage forhandlingerne med Københavns kommune om de kirkelige budgetter.

Budgetprovsten kan endvidere, når det skønnes nødvendigt eller hensigtsmæssigt, indkalde provstiudvalgenes forretningsførende medlemmer (provsterne) og yderligere en repræsentant for hvert af provstiudvalgene til forhandling (Koordineringsudvalget). Ministeriet har i forbindelse med ordningens indførelse tilkendegivet, at en sådan indkaldelse bør ske mindst to gange i løbet af budgetteringsperioden - nemlig før og efter at provstiudvalgene har afholdt budgetsamråd.

I praksis fungerer ordningen således, at der afholdes fire årlige møder i Koordineringsudvalget.

Koordineringsudvalgets arbejde er tilrettelagt, således at der i november måned foretages en vurdering af omfanget af de synsudsatte arbejder - herunder af hvilke arbejder der kan udskydes yderligere - og denne vurdering resulterer ofte i, at det enkelte provstiudvalg træffer beslutning om yderligere udsættelse af en del af de synsudsatte arbejder. I november måned fastsætter Koordineringsudvalget endvidere stigningsprocenten til brug ved menighedsrådenes budgetlægning.

Budgetprovsten orienterer i januar måned provstiudvalgene og menighedsrådene om forudsætningerne for budgetlægningen i Københavns kommune - herunder om økonomien i kommunen, om antallet af betalende folkekirkemedlemmer samt om andre forhold af betydning for budgetlægningen. Vejledningen er forinden udsendelsen behandlet på et møde i Koordinationsudvalget.

I slutningen af april måned indkalder budgetprovsten gennem provstiudvalgene de enkelte menighedsråds budgetter. Budgetternes oplysninger danner grundlag for Koordineringsudvalgets koordinering af de kirkelige

budgetter i Københavns kommune forud for budgetprovstens forhandlinger med kommunen.

På grundlag af Koordineringsudvalgets bearbejdning af menighedsrådenes budgetønsker, forhandler budgetprovsten med repræsentanter for kommunen om tilrettelæggelse af den kirkelige ligning. Når disse forhandlinger er afsluttet, giver budgetprovsten provstiudvalgene meddelelse om resultatet af forhandlingerne, og i denne forbindelse skal budgetprovsten specielt oplyse, hvorvidt kommunen i medfør af § 6, stk. 2, i økonomiloven (den såkaldte 20%-regel) vil forlange det samlede ligningsbeløb nedsat, samt hvorvidt de af menighedsrådene foreslåede ligningsbeløb med tillæg af eventuelle af provstiudvalgene udskrevne beløb til uforudsete udgifter, jf. økonomilovens § 6, stk. 1, vil kunne udskrives uden, at der sker forhøjelse af den kirkelige ligningsprocent i kommunen.

Hverken budgetprovsten eller Koordineringsudvalget har besluttende myndighed i forhold til provstiudvalgene, men i praksis forhandler budgetprovsten/Koordineringsudvalget og det enkelte provstiudvalg sig frem til en løsning.

Det enkelte provstiudvalg afholder således fortsat budgetsamråd med repræsentanter for provstiets menighedsråd, ligesom det fortsat er provstiudvalget, der fastsætter ligningsbeløbet til provstiets kirkelige kasser og godkender budgetterne for det kommende regnskabsår.

Når det enkelte provstiudvalg har afholdt budgetsamråd og derefter truffet endelig afgørelse om størrelsen af ligningsbeløbene i provstiet, giver provstiudvalget meddelelse herom til budgetprovsten, som underretter kommunen om størrelsen af det samlede kirkelige ligningsbeløb og om, hvorledes dette skal udbetales til menighedsrådene.

Anmodninger fra et provstiudvalg om udbetaling af beløb til uforudsete udgifter, jf. økonomilovens § 19, stk. 1, 3. pkt., skal som en følge af ordningen fremsættes gennem budgetprovsten.

5.3.2. ORDNING HVOR SAMARBEJDET MELLEM PROVSTIUDVALGENE I KOMMUNEN FOREGÅR PÅ FRIVILLIG BASIS

Budgetlægningen i større bykommuner

Bestemmelsen i økonomilovens § 25 er som nævnt ovenfor i afsnit 5.3.1. kun anvendt for de provstier, som ligger i Københavns kommune. Udvalget har på denne baggrund foretaget en undersøgelse af, hvorledes provstiudvalgene i Århus, Odense og Ålborg kommuner arbejder med budgetlægningen.

Det er et gennemgående træk ved budgetproceduren i disse kommuner,

at provstiudvalgene på et tidligt tidspunkt i budgetlægningen holder et fælles møde med kommunen, hvor kommunen blandt andet oplyser, hvilke prognoser der er for den økonomiske udvikling i det kommende budgetår, og hvorledes saldoen på kassebeholdningen ser ud.

Formålet med dette møde hos kommunen er især at skabe klarhed over den aktuelle økonomiske situation og herigennem give provstiudvalgene et fælles udgangspunkt ved den kommende budgetlægning.

Når det enkelte provstiudvalg har modtaget menighedsrådenes budgetter den 1. april, foretager provstiudvalget en gennemgang af disse budgetter, og provstiudvalget foretager i denne forbindelse en prioritering af budgetønskerne.

Efter denne gennemgang af budgetterne i de enkelte provstiudvalg holder provstiudvalgene et møde, hvor provstiudvalgsmedlemmerne fra de enkelte provstier deltager. Dette møde bruges dels til orientering om - og nogle steder også en fælles prioritering af - større arbejder, der ønskes iværksat i det enkelte provsti, og dels til at afklare om det samlede ligningsbeløb i kommunen skal fordeles mellem provstierne på samme måde som tidligere år, eller om der skal anvendes en anden fordelingsnøgle.

Efter dette fællesmøde mellem provstiudvalgene i kommunen afholder det enkelte provstiudvalg budgetsamråd med repræsentanter for menighedsrådene i provstiet, jf. økonomilovens § 5, stk. 1-2. Der deltager ikke repræsentanter for de øvrige provstiudvalg eller for menighedsråd i de andre provstier i budgetsamrådet.

Før provstiudvalgene foretager den endelige godkendelse af budgetterne for de kirkelige kasser i provstiet, udarbejder kommunen et foreløbigt skøn over, hvilket ligningsbeløb der - under hensyn til den forventede landskirkeskat, provstiudvalgets dispositionsbeløb osv. - kan udskrives, uden at dette fører til en stigning i kirkeskatteprocenten. Denne information kombineret med den allerede indgåede aftale med de øvrige provstiudvalg om, hvilken fordelingsnøgle der skal anvendes mellem provstierne, giver det enkelte provstiudvalg mulighed for at foretage de nødvendige prioriteringer af menighedsrådenes budgetønsker.

Inden den 1. august afholder det enkelte provstiudvalg et offentligt provstiudvalgsmøde, hvor budgetterne godkendes, jf. økonomilovens § 7 og § 24, stk. 3, 1. pkt. Heller ikke i dette møde deltager der repræsentanter for de øvrige provstiudvalg eller for menighedsråd i de andre provstier.

Efter budgetternes godkendelse underretter det enkelte provstiudvalg kommunen om ligningsbeløbet til menighedsrådene i provstiet. Samtidig orienteres de øvrige provstiudvalg om ligningsbeløbets størrelse.

Budgetlægningen i mindre kommuner

Udvalget har endvidere undersøgt, hvorledes provstiudvalgene i mindre kommuner som Egtved (Vejle og Brande provstier) og Hårby (Assens og Fåborg provstier) arbejder med budgetlægningen.

I Hårby kommune er de kirkelige kassers budgetter - når de afleveres til provstiudvalgene inden den 1. april - resultatet af et forberedende møde mellem ligningsområdets menighedsråd. Før dette møde har de to provstiudvalg hos kommunen orienteret sig om den økonomiske udvikling indenfor den kirkelige ligning, således at så mange relevante oplysninger som muligt foreligger for menighedsrådene i deres budgetarbejde.

I Egtved kommune er der ikke sådanne forberedende møder mellem menighedsrådene eller mellem provstiudvalgene som sådan, ligesom der ikke i denne kommune indgås egentlige prioriteringsaftaler mellem provstiudvalgene. Der er dog tradition for, at provstiudvalgene tager hensyn til ønsker om større og ressourcekrævende opgaver i det andet provsti.

I begge kommuner er der derimod tradition for, at repræsentanter for provstiudvalgene holder et møde med kommunen efter, at menighedsrådenes budgetter er indsendt den 1. april. Formålet med dette møde hos kommunen er som i større kommuner at skabe klarhed over den aktuelle økonomiske situation, således at provstiudvalgene har en aktuel vurdering af beskatningsgrundlaget, og således at provstiudvalgene kan arbejde for en stabil udvikling i både ligningsbeløb og ligningsprocent.

I Egtved kommune afholder Vejle provstiudvalg derefter et fælles budge tsamråd for alle 8 menighedsråd i kommunen. De to menighedsråd, som geografisk er knyttet til Brande provsti, deltager altså også i dette budgetsamråd, og typisk er Brande provstiudvalg repræsenteret på budgetsamrådet ved provsten, der som sognepræst møder som repræsentant for det ene menighedsråd.

I Hårby kommune afholder det enkelte provstiudvalg budgetsamråd med repræsentanter for menighedsrådene i provstiet, jf. økonomilovens § 5, stk. 1-2. Der deltager ikke repræsentanter for det andet provstiudvalg eller for menighedsråd i det andet provsti i budgetsamrådet.

I begge kommuner afholder det enkelte provstiudvalg inden den 1. august et offentligt provstiudvalgsmøde, hvor budgetterne fra menighedsrådet i provstiet godkendes, jf. økonomilovens § 7, og § 24, stk. 3, 1. pkt. I dette møde deltager der ikke repræsentanter for det andet provstiudvalg eller for menighedsråd i det andet provsti.

Indberetningen fra Vejle provstiudvalg til kommunen vedrørende ligningsbeløbets størrelse omfatter ligningsbeløbene for samtlige kirkelige kasser i kommunen, altså også de kirkelige kasser som geografisk hører hjemme i Brande provsti. Endvidere sender provstiudvalget for Brande

provsti en indberetning om størrelsen af ligningsbeløbet vedrørende de kirkelige kasser, som geografisk hører hjemme i Brande provsti.

I Hårby kommune underretter det enkelte provstiudvalg kommunen om ligningsbeløbet til de kirkelige kasser i provstiet. Samtidig orienteres det andet provstiudvalg om ligningsbeløbets størrelse.

5.4. BRANDE-MODELLEN

5.4.1. GENEREL BESKRIVELSE AF BRANDE-MODELLEN

I perioden 1. april 1992 til 31. marts 1996 har menighedsrådene i Brande provsti med Kirkeministeriets godkendelse iværksat et projekt i medfør af menighedsrådslovens kapitel 8, der indebærer, at:

1. Budgetsamrådene har besluttende myndighed, så det ikke er provstiudvalget, men menighedsrådenes egne repræsentanter, der fastsætter ligningsbeløbet til de enkelte kirkelige kasser og dermed kirkeskatteniveauet. Samtidig fastlægger budgetsamrådet en overordnet økonomisk prioritering for de tre følgende år efter budgetåret.
2. For godkendelse af bygningsmæssige arbejder har Brande provstiudvalg haft tilknyttet en lokal museumskonsulent samt en erfaren, lokal kirkearkitekt som bygningskonsulent. Forsøgsordningen har tilladt, at en lang række mindre og mellemstore arbejder er blevet godkendt lokalt af provstiudvalget i stedet for stiftsøvrigheden.

Det var en forudsætning for godkendelse af samarbejdet om den ændrede økonomiske kompetencefordeling i provstiet, at alle menighedsråd i en kommune deltog. Dette var begrundet i, at ordningen forpligter hvert enkelt menighedsråd til at finde sig i de beslutninger, der træffes af budgetsamrådet, som gennem sine beslutninger udøver den overordnede styring af hele ligningsområdets kirkelige økonomi i samme omfang, som provstiudvalget gør efter de gældende regler i økonomilovens kapitel 1.

I dette følgende gives en nærmere beskrivelse af det projekt, som er gennemført i Brande provsti. Beskrivelsen er dels baseret på den af Kirkeministeriet godkendte vedtægt, der er optrykt som bilag nr. 3, dels på en evalueringsrapport om Brande-modellen.

Udvalget har valgt udelukkende at behandle den del af Brande-modellen, der vedrører budgetlægningen og kompetencefordelingen i relation hertil, idet det er udvalgets opfattelse, at den del af Brande-modellen, der vedrører godkendelse af bygningsmæssige arbejder, ikke falder ind under udvalgets kommissorium.

5.4.1.1. BUDGETSAMRÅDET

Ordningen indebærer, at der afholdes to budgetsamråd, hvilket er begrundet i, at de enkelte menighedsråds ansvar for den økonomiske planlægning forudsætter, at de enkelte menighedsråd har mulighed for at behandle i hvert fald de økonomiske hovedlinier i eget regi - dvs. i egne menighedsrådsmøder.

På det første budgetsamråd, der afholdes før den 15. juni, foretages der en foreløbig, orienterende drøftelse af budgetter m.v., mens der på det andet budgetsamråd, der afholdes før den 31. august, træffes beslutning om ligningsbeløbene til kommunens kirke- og præstegårdskasser, ligesom den overordnede økonomiske prioritering for de følgende tre år efter budgetåret fastlægges.

Denne tidsmæssige placering af de to budgetsamråd giver hvert menighedsråd mulighed for i sommerens løb at debattere dels det skriftlige referat fra det første budgetsamråd, dels hvad deres egne repræsentanter mundtligt kan supplere med fra drøftelserne.

Forud for begge budgetsamråd udsendes materiale til belysning af de økonomiske forhold i forbindelse med både budgetlægning og langtidsplanlægning.

Når det andet samråd lægges i anden halvdel af august, har budgetsamrådet desuden et sikrere beslutningsgrundlag end i forsommeren i form af prognoser, oplysninger om landskirkeskat o.s.v.

Om det nærmere indhold af det materiale, der udsendes til menighedsrådene før de to budgetsamråd, henvises til afsnit 5.4.2.2. og 5.4.2.4. nedenfor om forberedelsen af de enkelte budgetsamråd

Menighedsrådene er forpligtet til at deltage med to repræsentanter i budgetsamrådene. Under forhandlingerne forud for godkendelsen af vedtægten for samarbejdet argumenterede Kirkeministeriet for, at menighedsrådene skulle repræsenteres forholdsmæssigt efter sognenes størrelse. Menighedsrådene i Brande provsti mente imidlertid, at et forholdsmæssigt sammensat budgetsamråd ville kunne opfattes som et overmenighedsråd, der kunne medvirke til at svække de enkelte sognes selvstyre, og i f.eks. Brande Kommune ville ministeriets udkast til en forholdsmæssig repræsentation medføre, at Brande Sogns menighedsråds repræsentanter ville udgøre et absolut flertal i budgetsamrådet, hvilket ikke ville være acceptabelt for de øvrige menighedsråd. På baggrund heraf blev den endelige ordning på dette punkt udformet, således at det enkelte menighedsråd - uanset sognets størrelse - er ligeligt repræsenteret på budgetsamrådet med to repræsentanter.

5.4.1.2. BESLUTNINGER PÅ BUDGETSAMRÅDET

Vedtægten for projektet indeholder ingen bestemmelser om afstemningsregler, hvilket er begrundet i, at budgetsamrådet almindeligvis skal forhandle sig frem til konsensus om de beslutninger, der skal træffes. Såfremt den situation opstår, hvor det ikke er muligt at forhandle sig frem til en enig afgørelse, indebærer almindelige forvaltningsretlige principper dog, at sagen kan og må afgøres ved almindelig flertalsbeslutning.

At budgetsamrådet træffer beslutning om ligningsbeløbene og om en prioriteringsplan indebærer ikke, at budgetsamrådet godkender de enkelte budgetter. Den endelige godkendelse påhviler stadig provstiudvalget, som fortsat har ansvar for legalitetstilsynet. Godkendelsen sker på sædvanlig måde på et offentligt provstiudvalgsmøde for hele provstiet.

5.4.1.3. VIRKNINGEN AF BESLUTNINGER TRUFFET PÅ BUDGETSAMRÅDET

Budgetsamrådets beslutninger er bindende for både provstiudvalget og menighedsråd. For at opnå en rimelig fleksibilitet i pludseligt opståede eller uforudsete situationer har provstiudvalget dog mulighed for at fravige prioriteringsplanen, hvor det nødvendiggøres af et arbejde, der efter provstiudvalgets skøn er absolut uopsætteligt. En sådan beslutning skal da fremlægges ved det næstfølgende samråd, som skal tage stilling til rimeligheden af den pågældende disposition. Provstiudvalget kan endvidere i tilfælde, hvor provstiudvalget skønner det hensigtsmæssigt, iværksætte en hurtig skriftlig høring hos menighedsrådene i ligningsområdet for at få mandat til at fravige planlægningen i en konkret sag.

I alle andre tilfælde afventer ønsker, planer eller projekter fra enkelte menighedsråds side det næste ordinære samråd. At der træffes bindende beslutning om langtidsplanlægningen hindrer ikke, at planlægningen år for år justeres og revideres af samrådet efter fornyet afvejning både af de økonomiske muligheder og af de enkelte projekters nødvendighed og indbyrdes vægt.

5.4.2. BESKRIVELSE AF DE ENKELTE FASER I BUDGETLÆGNINGEN

5.4.2.1. BUDGETLÆGNINGSFASEN

Omtrent samtidig med, at ministeriet fremsender budget- og regnskabsskemaer til alle menighedsråd, modtager menighedsrådene fra provstiudvalget et ekstra skema - oplysningsskema - der skal benyttes til at indberette,

hvilke planer og ønsker menighedsrådet har for de efterfølgende tre år efter budgetåret.

Menighedsrådet returnerer det pågældende skema til provstiudvalget sammen med budgettet senest 1. april.

5.4.2.2. FORBEREDELSE AF FØRSTE BUDGETSAMRÅD

I perioden fra 1. april frem til første budgetsamråd i juni gennemarbejder provstiudvalget de modtagne budgetter og opfordrer eventuelt det enkelte menighedsråd til at overveje eventuelle ændringer, før budgettet kommer til behandling på budgetsamrådet. Samtidig indhenter provstiudvalget på sædvanlig måde oplysninger fra kommunerne om indestående på kirkekontoen, skøn over indestående ved kalenderårets afslutning (budgetårets begyndelse), skøn over skattegrundlaget i budgetåret og over skattegrundlagets udvikling i de næstfølgende tre år, skøn over eventuelle reguleringsbeløb (positive eller negative efterreguleringer mellem kommunen og statsskattedirektoratet vedrørende kirkeskatten) i de følgende år.

Før budgetsamrådet fremsender provstiudvalget følgende materiale til menighedsrådene:

Vedrørende budgetterne omfatter materialet:

a) Et skema, der viser de indsendte budgetters ligningsbeløb sat i for hold blandt andet til forhåndsoverslagene. Skemaet giver et overblik over, hvordan budgetlægningen er faldet ud i hver enkelt kirkelige kasse og i ligningsområdet som helhed i forhold til planlægningen.
b) En foreløbig kirkeskatteberegning for ligningsområdet baseret på budgetternes ligningsbeløb, den skønnede landskirkeskat, provstiudvalgets dispositionsbeløb, eventuelt skønnet tilskud fra fællesfonden, den aktuelle kirkeskatteprocent og kommunens skøn over skattegrundlaget.
c) Provstiudvalgets kommentarer til detaljer i de enkelte budgetter med hensyn til forholdet mellem ligningsbeløb og forhåndsoverslag.
d) Provstiudvalgets overvejelser om kirkeskattens fastsættelse ud fra beregningerne under punkt b), saldoen på kommunens kirkekonto, kommende positive eller negative efterreguleringer og ligningsbehovet i de næstfølgende år i henhold til treårsplanen.

Vedrørende langtidsplanlægningen omfatter materialet:

a) Treårsplan, der indeholder en opstilling over samtlige udgifter til ydelser på allerede effektuerede eller planlagte lån i budgetåret og de efterfølgende tre år, en tilsvarende opstilling for henlæggelser til

bestemte projekter, for effekten af nødvendige eller mulige ændringer i kassebeholdninger og for eventuelle ændringer i driftsudgifter for de enkelte kasser. Samtlige oplysninger i treårsplanen er på dette tidspunkt baseret på menighedsrådenes egne oplysninger om disse forhold i det førnævnte oplysningsskema.

b) Provstiudvalgets kommentarer til treårsplanen - blandt andet omkring nye ønsker, der ikke tidligere har været inddraget i planlægningen eller om projekter, der er i modstrid med den hidtidige planlægning.

Treårsplanen skal anskueliggøre udviklingen i den samlede kirkelige økonomi i ligningsområdet som baggrund for den nødvendige prioritering.

5.4.2.3. FØRSTE BUDGETSAMRÅD

På det første budgetsamråd gennemgår provsten det udsendte materiale. Hovedformålet med dette budgetsamråd er imidlertid drøftelsen dels af de økonomiske udsigter dels af de forskellige planer og projekter, der påvirker både budgetterne og treårsplanen.

Hverken før eller under det første budgetsamråd opstilles der udkast til en egentlig prioriteringsplan, idet forudsætninger for en sådan som regel vil ændres i løbet af sommeren. En egentlig priori teringsplan opstilles derfor først på det andet budgetsamråd.

5.4.2.4. FORBEREDELSE OG AFHOLDELSE AF ANDET BUDGETSAMRÅD

Før det andet budgetsamråd fremsender provstiudvalget atter et forberedende materiale til menighedsrådene. Materialet omfatter de samme beregninger, skemaer mv., som blev udsendt til menighedsrådene før første budgetsamråd. Imidlertid vil materialet nu på en række punkter være justeret. Der vil således som regel være justeringer i kommunens skøn, ligesom der også ofte vil være ændringer som følge af, at menighedsråd nu har mere korrekte tal for et projekt, som følge af at drøftelserne på første budgetsamråd har ført til ændringer i planer, eller som følge af at en del af menighedsrådene efter en enig beslutning på første budgetsamråd har gennemført større besparelser i budgetterne i løbet af sommeren.

Da det andet budgetsamråd skal resultere i endelige beslutninger om ligningsbeløbene samt den overordnede prioritering, vil materialet fra provstiudvalget almindeligvis også indeholde flere alternative forslag om den kirkelige ligning.

5.4.2.5. OPFØLGNING PÅ ANDET BUDGETSAMRÅD

Efter afholdelse af det andet budgetsamråd holder provstiudvalget et offentligt provstiudvalgsmøde, hvor budgetterne for kirke- og præstegårds-kasserne vedtages med de eventuelle ændringer, som følger af budgetsamrådets beslutninger.

Herefter meddeles ligningsbeløbene til kommunerne vedlagt den af budgetsamrådet godkendte kirkeskatteberegning samt en - begrundet - anbefaling af, hvilken kirkeskatteprocent der bør fastsættes.

Såfremt en kirke- eller præstegårdskasses ligningsbeløb er blevet beskåret i forhold til det først fremsendte budget, giver menighedsrådet før den 1. oktober meddeles til provstiudvalget om fordelingen af besparelserne.

Provstiudvalget fremsender endelig følgende papirer til alle menighedsråd:

1. Referat af andet budgetsamråd til godkendelse.
2. Den endelige treårsplan - revideret efter samrådets beslutninger.
3. Endelig oversigt over ligningen i budgetåret og forhåndsoverslag (vejledende ligningsbeløb) for alle kasser for de følgende tre år.
4. Prioriteringsplan, som for hver kasse anfører, hvilke projekter der er godkendt for de følgende fire år med størrelsen af ydelser på lån, henlæggelser, som må foretages, samt eventuelle forudsete ændringer i driftsudgifter.

KAPITEL 6.

FORSLAG VEDRØRENDE ÆNDRING AF BUDGETPROCEDUREN

6.1. ÆNDRING AF BUDGETPROCEDUREN

Den nuværende kompetencefordeling mellem menighedsråd og provstiudvalg i relation til budgetlægningen og udskrivning af lokalkirkeskat er beskrevet ovenfor i afsnit 5.1.

I afsnit 5.2. - 5.4. er beskrevet forskellige aktuelle ordninger, som på en række punkter enten supplerer minimumskravene i økonomilovens kapitel 1 eller direkte fraviger dele af bestemmelserne i økonomilovens kapitel 1.

Det fremgår af de nævnte kapitler, at mange menighedsråd og provstiudvalg har ønsker om at få øget mulighed for at vælge den form for budgetprocedure, som passer til ligningsområdets ønsker og behov. Udvalget skal på baggrund heraf foreslå, at menighedsråd og provstiudvalg får mulighed for selv at tilrettelægge budgetproceduren efter de lokale behov og ønsker.

Menighedsrådenes mulighed for øget frihed i relation til budgetlægningen forudsætter, at der foretages en række ændringer i økonomiloven, således at denne lov kommer til at indeholde de nødvendige hjemler til, at menighedsrådene i et ligningsområde kan beslutte at indføre et forberedende budgetsamråd, et besluttende budgetsamråd og lignende.

Udvalget skal endvidere pege på, at det lovforslag, som kirkeministeren fremsatte den 24. januar 1996, indeholdt en række ændringsforslag til økonomiloven, hvorefter kirkeministeren i fremtiden skulle være bemyndiget til administrativt at fastsætte frister vedr. budgetlægningen. En gennemførelse af disse lovændringer og i den forbindelse en hensigtsmæssig tilpasning af fristerne for menighedsrådenes aflevering af budgetterne m.v. vil sammen med udførligere oplysninger fra Kirkeministeriet om beskatningsgrundlaget for kommunen, landskirkeskattens størrelse, nøjagtige og endelige fremskrivningsprocenter, udmøntning af kendte overenskomster, størrelsen af de beløb, som tilgår kirkekasserne som hjemfaldne gravstedskapitaler og størrelse af de ordinære udligningstilskud, jf. økonomilovens § 13, give menighedsrådene og provstiudvalgene større sikkerhed i budgetlægningen. Udvalget skal derfor anbefale, at der tillige skabes denne fleksibilitet i de gældende regler vedrørende fristerne for budgetlægningen.

I det følgende beskrives de formelle krav til beslutningsprocessen, kra-

vene til et forberedende budgetsamråd og til et besluttende budgetsamråd, kravene til en rammeordning samt muligheden for at vende tilbage til den almindelige budgetprocedure, som er fastsat i økonomilovens kapitel 1.

6.2. FORMELLE KRAV TIL BESLUTNINGSPROCEDUREN, NÅR MENIGHEDSRÅDENE ØNSKER AT FORETAGE ÆNDRING AF BUDGETPROCEDUREN

6.2.1. HJEMMEL TIL AT ÆNDRE BUDGETPROCEDUREN

Budgetproceduren er bindende beskrevet i økonomilovens kapitel 1, og der er således ikke i dag hjemmel til, at menighedsrådene i f.eks. et ligningsområde frit kan træffe beslutning om ændringer i budgetproceduren.

Den kirkelige lovgivning indeholder heller ikke bestemmelser, hvorefter et eller flere menighedsråd eller provstiudvalget kan kræve, at der afholdes et møde, hvor menighedsrådene uformelt kan diskutere eventuelle ønsker i relation til budgetproceduren.

Dette indebærer, at det vil være nødvendigt at ændre den kirkelige lovgivning, således at menighedsrådene i f.eks. et ligningsområde tillægges kompetence til at ændre budgetproceduren.

6.2.2. SAMTLIGE MENIGHEDSRÅD I LIGNINGSOMRÅDET DELTAGER I DEN ÆNDREDE BUDGETPROCEDURE

Menighedsrådenes adgang til at vælge en budgetprocedure, der afviger fra økonomilovens kapitel 1 forudsætter, at alle menighedsråd i en kommune - ligningsområdet - kan tiltræde denne ændring.

Dette er begrundet i, at ændringer i budgetproceduren indebærer, at hvert enkelt menighedsråd forpligtes til at acceptere, at de beslutninger, som efter økonomilovens kapitel 1 træffes af provstiudvalget, i større eller mindre omfang flyttes til budgetsamrådet.

Ved en budgetprocedure med et besluttende budgetsamråd er hvert enkelt menighedsråd således forpligtet til at acceptere de beslutninger, der træffes af budgetsamrådet, som gennem sine beslutninger udøver den overordnede styring af hele ligningsområdets kirkelige økonomi i samme omfang, som provstiudvalget gør efter de gældende regler i økonomilovens kapitel 1.

6.2.3. ETABLERING AF ET FORUM, HVOR MENIGHEDSRÅDENE KAN TRÆFFE BESLUTNING OM ÆNDRING AF BUDGETPROCEDUREN

Det enkelte menighedsråd kan efter den gældende lovgivning kun træffe beslutninger i menighedsrådsmøder, hvor mindst halvdelen af rådets medlemmer er tilstede, jf. menighedsrådslovens § 24, stk. 1. Denne bestemmelse indeholder altså de formelle krav til beslutningsproceduren i menighedsråd, og der består ikke nogen almindelig adgang for menighedsråd til at fravige denne procedureregel.

Beslutninger om ændring af budgetproceduren påvirker imidlertid ikke kun det enkelte menighedsråd, og det vil derfor være hensigtsmæssigt, at menighedsrådene i ligningsområdet kan afholde et møde, hvor rådene dels kan diskutere ønsker og behov i relation til budgetlægningen og dels kan træffe beslutninger om eventuelle ændringer i forhold til økonomilovens kapitel 1.

For at opnå denne mere hensigtsmæssige beslutningsprocedure kræves det imidlertid, at der fastsættes regler, hvorefter menighedsrådene afgiver beslutningskompetence til det nævnte møde, og at der i denne forbindelse tages stilling til spørgsmålet om det enkelte menighedsråds repræsentation ved dette møde.

Det bemærkes, at det enkelte menighedsråds repræsentanter før mødet mellem menighedsrådene i ligningsområdet skal have de nødvendige bemyndigelser fra menighedsrådet til at stemme for eller imod de enkelte forslag på dagsordenen. Det enkelte menighedsråd må derfor - før det nævnte møde - på et offentligt menighedsrådsmøde tage stilling til dagsordenens enkelte punkter - og herunder specielt til om menighedsrådet kan tilslutte sig en eller flere ændringer i budgetproceduren.

6.2.4. FORSLAG TIL LOVBESTEMMELSER

Lovbestemmelser herom kunne formuleres på følgende måde:

"§ A. Efter anmodning fra et provstiudvalg eller mindst en tredjedel af menighedsrådene i ligningsområdet skal der afholdes et møde, hvor der kan træffes beslutning om, at der i ligningsområdet indføres:

1) et forberedende budgetsamråd
2) et besluttende budgetsamråd
3) en rammeordning vedrørende disponering af indtægter og udgifter efter regler fastsat af kirkeministeren.

Stk. 2. Mødet er offentligt.

Stk. 3. Hvert menighedsråd i ligningsområdet udpeger 2 af sine med-

lemmer til at repræsentere menighedsrådet på mødet. De pågældende samt medlemmerne af ligningsområdets provstiudvalg er forpligtet til at deltage i mødet.

Stk. 4. På mødet kan der træffes beslutning om ændring af budgetproceduren, jf. stk. 1, hvis de i stk. 3 nævnte repræsentanter for menighedsrådene i ligningsområdet deltager i afstemningen og stemmer for beslutningen.

Stk. 5. Afstemninger skal foretages således, at det klart fremgår, hvorledes den enkelte stemmer.

§ B. Formanden for provstiudvalget fastsætter tid og sted for mødet og indkalder provstiudvalg og menighedsråd i ligningsområdet til dette. Såfremt ligningsområdet omfatter flere provstier eller dele af flere provstier, varetages de i 1. pkt. nævnte opgaver af formanden for provstiudvalget i det provsti med flest menighedsrådskredse i ligningsområdet.

Stk. 2. Bekendtgørelse om afholdelse af mødet sker efter provstiudvalgets beslutning på en måde, der sikrer, at offentligheden bliver bekendt med mødets afholdelse. I bekendtgørelsen angives, hvilke emner der skal behandles på mødet. Såfremt ligningsområdet omfatter flere provstier eller dele af flere provstier, træffes de i 1. og 2. pkt. nævnte beslutninger af provstiudvalget i det provsti med flest menighedsrådskredse i ligningsområdet.

Stk. 3. Mødet ledes af den formand, som ifølge stk. 1 har indkaldt til mødet.

§ C. Mødets beslutninger indføres i beslutningsprotokollen for det provstiudvalg, hvis formand har indkaldt til mødet. I beslutningsprotokollen anføres det, hvorledes den enkelte repræsentant har stemt. Beslutningsprotokollen underskrives ved slutningen af mødet af de personer, jf. § 9a, stk. 3, som har deltaget i mødet. Enhver af disse personer kan forlange sit særstandpunkt kort tilført beslutningsprotokollen og ved sager, der skal fremsendes til anden myndighed, kræve, at denne samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Den pågældende kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit særstandpunkt.".

Med denne udformning tilgodeses de ovenfor nævnte forhold, ligesom det sikres, at initiativet til diskussion om budgetproceduren kan udgå både fra menighedsråd og fra provstiudvalg.

6.3. FORBEREDENDE BUDGETSAMRÅD

Indførelse af et forberedende budgetsamråd vil blandt andet indebære, at

menighedsrådene på et tidligt tidspunkt i budgetlægningsfasen - nemlig før menighedsrådene afleverer det følgende års budgetter til provstiudvalget - får mulighed for at diskutere, hvilke større projekter i ligningsområdet der skal prioriteres højt.

Det forberedende budgetsamråd har som udgangspunkt ikke nogen besluttende kompetence i relation til menighedsrådene, men vil dog være medvirkende **til,** at det enkelte menighedsråd bliver opmærksom på andre presserende opgaver i ligningsområdet, hvilket vil give det enkelte menighedsråd mulighed for at tilpasse egne budgetønsker herefter.

Dette indebærer, at diskussionerne på det forberedende budgetsamråd kan have stor betydning for det videre arbejde i det enkelte menighedsråd med det kommende års budgetter. Hensynet til, at det enkelte medlem af menigheden kan følge med i menighedsrådets budgetarbejde, betyder derfor, at møder, som afholdes mellem menighedsrådene i provstiet med henblik på at forberede budgetlægningen skal være offentligt tilgængelige.

6.3.1. SEKRETARIATSBISTAND

Kompetencen til at træffe beslutning om ligningsbeløbet til de enkelte kirkelige kasser og dermed kirkeskatteniveauet i ligningsområdet vil ved en ordning med et forberedende budgetsamråd fortsat være hos provstiudvalget, jf. økonomilovens §§ 6-7. Konsekvensen af det forberedende budgetsamråd er derfor primært, at det enkelte menighedsråd ved budgetlægningen - frivilligt - tager hensyn til ønsker fra andre menighedsråd, og at provstiudvalget på baggrund af drøftelserne på det forberedende budgetsamråd har et mere detaljeret kendskab til baggrunden for det enkelte menighedsråds budgetønsker - og til hvilke menighedsråd der allerede i den tidlige budgetlægningsfase har revideret egne budgetønsker.

Da det således fortsat er provstiudvalget, der skal træffe den endelige beslutning om ligningsbeløbets størrelse m.v., er det mest hensigtsmæssigt, at sekretariatsbistanden, som primært består i at tilvejebringe det i afsnit 6.3.2. nævnte materiale, også udøves af provstiudvalget.

I det tilfælde, hvor ligningsområdet består af flere provstier eller dele af flere provstier må disse opgaver varetages af provstiudvalgene i forening. Dette er begrundet i, at provstiudvalgene fortsat hver for sig skal træffe beslutning om ligningsbeløbets størrelse og om budgetternes godkendelse.

6.3.2. MATERIALE TIL BRIG VED DRØFTELSERNE PÅ DET FORBEREDENDE BUDGETSAMRÅD

Virkningen af et forberedende budgetsamråd forudsætter, at der til brug for drøftelserne på det forberedende budgetsamråd er udarbejdet et materiale til belysning af de økonomiske forhold i ligningsområdet.

Provstiudvalget skal derfor være forpligtet til inden det forberedende budgetsamråd at indhente oplysninger fra kommunen om det forventede udskrivningsgrundlag. Endvidere skal provstiudvalget tilvejebringe den fornødne oversigt over driftsudgifterne på menighedsrådenes aktuelle budgetter, ligesom provstiudvalget skal opgøre byrden af de enkelte kirkelige kassers rente- og afdragsbyrder på allerede etablerede lån. Dette hænger sammen med, at det er en væsentlig forudsætning for ligningsprocentens stabilitet, at udgifterne til henlæggelser og til renter og afdrag på lån til menighedsrådene er nogenlunde ens fra år til år.

På det forberedende budgetsamråd fremlægger provstiudvalget herefter oplysningerne om det forventede udskrivningsgrundlag, om driftsudgifterne på menighedsrådenes aktuelle budgetter samt oversigter over rente- og afdragsbyrder på allerede etablerede lån. Herudover skal det enkelte menighedsråd fremlægge ønsker til kommende større bygningsarbejder, som ligger udenfor den almindelige vedligeholdelse, eller andre ressourcekrævende projekter, således at de øvrige menighedsråd kan vurdere disse ønsker - og eventuelt acceptere at medvirke til finansieringen ved selv at udskyde ønsker om øgede budgetter.

Provstiudvalgets arbejde med at forberede det forberedende budgetsamråd vil formentlig blive administrativt lettere, hvis der udarbejdes standardskemaer, som kan udfyldes med de nødvendige oplysninger og derefter udsendes til menighedsrådene. Udvalget skal derfor anbefale, at ministeriet, inden ordningen træder i kraft, foranlediger udarbejdet vejledende skemaer.

6.3.3. FORPLIGTELSE TIL AT DELTAGE I DET FORBEREDENDE BUDGETSAMRÅDS MØDER

Det forberedende budgetsamråds styrke og gennemslagskraft vil kun være reel, hvis menighedsråd og provstiudvalg forpligtes til at deltage i arbejdet, og det vil derfor være en forudsætning, at både menighedsråd og provstiudvalg er forpligtet til at være repræsenteret på det forberedende budgetsamråd.

Indkaldelse til og ledelse af det forberedende budgetsamråd foretages i

øvrigt af provstiudvalget. Hvis ligningsområdet omfatter flere provstier eller dele af flere provstier, påhviler disse opgaver provstiudvalgene i forening.

6.3.4. KOMBINATIONSMULIGHEDER

Det forberedende budgetsamråd kan i sig selv være et hensigtsmæssigt middel til at gøre menighedsrådene i ligningsområdet opmærksom på prioriteringer og aktiviteter i andre sogne i ligningsområdet.

Menighedsrådene kan imidlertid have ønske om ikke kun at skulle lytte til andre menighedsråds ønsker om øgede bevillinger, men også få indflydelse på prioriteringen af bevillingerne. Dette ønske kan imødekommes ved, at menighedsrådene vælger en ordning med et besluttende budgetsamråd, jf. herom afsnit 6.4., eller en såkaldt rammeordning, jf. herom afsnit 6.5.

6.4. BESLUTTENDE BUDGETSAMRÅD

6.4.1. DEFINITION AF DET BESLITTENDE BIDGETSAMRÅDS KOMPETENCE

Et budgetsamråd med besluttende myndighed indebærer, at det er menighedsrådene i ligningsområdet, der har kompetence til at træffe beslutning om ligningsbeløbet til de enkelte kirkelige kasser, og dermed også menighedsrådene, der har indflydelse på kirkeskatteniveauet i ligningsområdet. Denne kompetence tilkommer efter økonomilovens kapitel 1 provstiudvalget. Det besluttende budgetsamråd betyder således, at der sker en ændring af kompetencefordelingen mellem provstiudvalg og menighedsråd, således at de vigtige beslutninger i relation til ligningsbeløbets fastsættelse og kirkeskatteniveauet varetages af de organer - nemlig menighedsrådene - som fortrinsvis bruger de kirkelige ligningsmidler.

Et besluttende budgetsamråd vil således i højere grad end den gældende ordning i økonomilovens kapitel 1 tilgodese hensynet til, at den, der bruger pengene, også selv skaffer pengene - eller i hvert fald en væsentlig del af dem - altså at kompetence og ansvar er sammenfaldende.

Hvis ansvaret for ligningsbeløbets fastsættelse principielt og praktisk skal overlades til menighedsrådene forudsætter dette, at budgetsamrådet ikke blot har beslutningsret med hensyn til de enkelte kirkelige kassers ligningsbeløb i det kommende budgetår, men også styrer den mere langsigtede planlægning og prioritering indenfor ligningsområdet. Budgetsamrådet vil derfor også være forpligtet til at fastlægge en overordnet økonomisk prioritering for de følgende år efter budgetåret.

At budgetsamrådet træffer beslutning om ligningsbeløbene til de kirkelige kasser - og herunder også om en forhøjelse af det budgetterede underskud med indtil 5% af det samlede ligningsbeløb, jf. økonomilovens § 6, stk. 1, 2. pkt., - indebærer derimod ikke, at budgetsamrådet tillige godkender de enkelte budgetter.

Kompetencen til at godkende de kirkelige kassers budgetter skal således fortsat være hos provstiudvalget, idet provstiudvalget i forbindelse med godkendelsen af de kirkelige kassers budgetter udøver legalitetstilsynet, jf. økonomilovens § 7 og bekendtgørelse nr. 838 af 20. oktober 1993 om provstiudvalgenes virksomhed § 5.

6.4.2. OFFENTLIGT MØDE

Et besluttende budgetsamråd indebærer som nævnt, at det er menighedsrådene i ligningsområdet, der har kompetence til at træffe beslutning om ligningsbeløbet til de enkelte kirkelige kasser og dermed kirkeskatteniveauet i ligningsområdet.

Disse beslutninger har meget vidtgående betydning for medlemmer af folkekirken i ligningsområdet, og af denne grund samt for at sikre, at interesserede kan følge med i arbejdet med budgetlægningen i ligningsområdet, skal det besluttende budgetsamråds møder være offentligt tilgængelige.

6.4.3. SEKRETARIATSBISTAND

En ordning med et besluttende budgetsamråd indbærer som nævnt, at kompetencen til at træffe beslutning om ligningsbeløbet til de enkelte kirkelige kasser og dermed have en afgørende indflydelse på kirkeskatteniveauet i ligningsområdet flyttes fra provstiudvalget til det besluttende budgetsamråd.

Disse beslutninger kan imidlertid ikke træffes på et forsvarligt og sagligt grundlag, hvis der ikke forinden møderne tilvejebringes det nødvendige beslutningsgrundlag, jf. nedenfor i afsnit 6.4.5.-6.4.6.

Udvalget finder, at opgaven med at tilvejebringe dette materiale mest hensigtsmæssigt kan henlægges til provstiudvalget. Hvis ligningsområdet består af flere provstier eller dele af flere provstier må denne opgave varetages af provstiudvalgene i forening.

Dette er begrundet i, at provstiudvalgene gennem det budgetarbejde, som efter økonomilovens kapitel 1 er henlagt til provstiudvalgene, har den fornødne faglige og administrative erfaring til at kunne varetage dette hverv.

Hertil kommer, at indførelse af f.eks. et egentligt sekretariat for det besluttende budgetsamråd vil skabe endnu et organ på det lokale folkekirkelige niveau, hvilket formentlig alene vil blive oplevet som en yderligere bureaukratisering af menighedsrådenes dagligdag.

Samtidig skal udvalget pege på, at det enkelte ligningsområdes interesser i højere grad vil kunne tilgodeses også i provstiudvalgets arbejde, hvis det bliver muligt lokalt at vælge at sammensætte provstiudvalget, således at der kan vælges et antal provstiudvalgsmedlemmer svarende til antallet af ligningsområder i provstiet. Udvalget skal derfor anbefale, at reglen i økonomilovens § 24, stk. 1, ændres, således at provstiudvalget består af to til syv valgte medlemmer. Det skal understreges, at menighedsrådene ikke herved tvinges til at vælge personer bosat i de enkelte ligningsområder i provstiet, men at menighedsrådene får mulighed for at fastsætte antallet af provstiudvalgsmedlemmer, således at hvert ligningsområde kan blive repræsenteret. Om dette faktisk bliver tilfældet, må derimod fortsat afgøres efter de almindelige regler om opstilling og gennemførelse af valg til provstiudvalg.

6.4.4. MENIGHEDSRÅDENES REPRÆSENTATION PÅ DET BESLUTTENDE BIDGETSAMRÅDS MØDER

Menighedsrådene er forpligtet til at være repræsenteret på det besluttende budgetsamråds møder, jf. herved afsnit 6.3.3.

Ligningsbeløbet til de kirkelige kasser pålignes folkekirkens medlemmer under ét efter samme regler, hvorefter kommunal indkomstskat svares til vedkommende kommune, og påligningen sker under ét for kommunen, uanset om denne omfatter flere sogne, jf. økonomilovens § 18, stk. 1-2. Dette indebærer, at nogle medlemmer af folkekirken i et vist omfang medvirker til betaling for aktiviteter i andre sogne end bopælssognet, mens andre medlemmer af folkekirken nyder godt af denne betaling.

Hensynet til, at de, der betaler den størst part af de kirkelige skatter, også får en øget indflydelse på, hvilke aktiviteter der gennemføres i ligningsområdet, kunne tale for, at menighedsrådenes repræsentation på budgetsamrådets møder blev forholdsmæssigt fastsat efter sognenes størrelse. En sådan forholdsmæssig repræsentation er imidlertid en så væsentlig ændring i forhold til den traditionelle opfattelse af menighedsrådenes indbyrdes styrkeforhold, at udvalget finder det mest hensigtsmæssigt, at menighedsrådene i et ligningsområde er lige repræsenteret på budgetsamrådets møder.

Endvidere er ligningsområdets provstiudvalg forpligtet til at være re-

præsenteret på budgetsamrådets møder.

Indkaldelse til og ledelse af det besluttende budgetsamråds møder foretages i øvrigt af formanden for provstiudvalget. Hvis ligningsområdet omfattet flere provstier eller dele af flere provstier, bør disse opgaver påhvile formanden for provstiudvalget i det provsti, som har flest menighedsrådskredse i ligningsområdet.

6.4.5. FORBEREDELSE AF DET BESLUTTENDE BUDGETSAMRÅDS MØDER

Menighedsrådenes ansvar for den økonomiske planlægning i ligningsområdet kan kun blive reel, hvis menighedsrådene på et tidligt tidspunkt i budge tlægningsarbejdet er forpligtet til gensidig orientering om større, ressourcekrævende opgaver i det enkelte sogn. Denne orientering bør finde sted, før menighedsrådene afleverer budgettet til provstiudvalget, idet orienteringen herved giver det enkelte menighedsråd mulighed for at overveje disse projekter og eventuelt tilpasse egne budgetønsker hertil.

Dette indebærer, at der, før menighedsrådene afleverer budgetterne til provstiudvalget, skal afholdes et eller flere møder svarende til et forberedende budgetsamråd, jf. ovenfor i afsnit 6.3. om det forberedende budgetsamråd.

6.4.6. BESLUTNINGSGRUNDLAGET

Om det materiale, som provstiudvalget og det enkelte menighedsråd er forpligtet til at fremlægge på de forberedende møder i det besluttende budgetsamråd, henvises til afsnit 6.3.2.

Til det møde, hvor menighedsrådene skal træffes beslutning om ligningsbeløbets størrelse, skal provstiudvalget ajourføre dette materiale med nye oplysninger om det forventede udskrivningsgrundlag, ligesom materialet må suppleres med en oversigt over menighedsrådenes ønsker om nye større bygningsarbejder og andre ressourcekrævende opgaver som f.eks. udvidelse af kirkefunktionærers arbejdsopgaver og disse ønskers betydning for den kirkelige ligning. Endvidere må provstiudvalget udarbejde en oversigt over hovedtallene i de enkelte kirkelige kassers budgetter.

Arbejdet med at forberede møder i det besluttende budgetsamråd vil formentlig blive administrativt lettere, hvis der udarbejdes standardskemaer, som kan udfyldes med de nødvendige oplysninger og derefter udsendes til menighedsrådene. Udvalget skal derfor anbefale, at ministeriet for-

anstalter udarbejdet de nødvendige, vejledende standardskemaer, inden ordningen træder i kraft.

6.4.7. BESLUTNINGER TRUFFET AF BUDGETSAMRÅDET

Som anført ovenfor i afsnit 6.2. er det en forudsætning for menighedsrådenes beslutning om indførelse af det besluttende budgetsamråd, at alle menighedsråd i ligningsområdet samtykker i dette.

Når menighedsrådene har givet deres accept af det besluttende budgetsamråd, indebærer dette, at menighedsrådene er forpligtet til at deltage i arbejdet i budgetsamrådet og herunder lade sig repræsentere ved budgetsamrådets møder. jf. afsnit 6.4.4.

Menighedsrådenes pligt til at være repræsenteret på budgetsamrådets møder er imidlertid ikke ensbetydende med, at budgetsamrådet kun kan træffe beslutninger, hvis alle repræsentanter er til stede og stemmer for en bestemt løsning. Det må derimod være tilstrækkeligt for et forslags vedtagelse på budgetsamrådet, at mindst halvdelen af repræsentanterne for menighedsrådene er tilstede, og der blandt disse repræsentanter er almindeligt flertal for forslaget, jf. princippet i menighedsrådslovens § 24, stk. 1 og 3.

6.4.8. VIRKNINGEN AF BUDGETSAMRÅDETS BESLUTNINGER

Budgetsamrådets beslutninger i relation til ligningsbeløbets fastsættelse samt i relation til prioriteringen af opgaverne er som udgangspunkt bindende for både provstiudvalget og menighedsråd. Dette indebærer, at provstiudvalget ikke i forbindelse med budgetternes godkendelse kan beskære budgetterne i medfør af bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 838 af 20. oktober 1993 om provstiudvalgenes virksomhed § 5, stk. 2, nr. 3-4.

Fra dette udgangspunkt må dog gøres enkelte undtagelser.

Som nævnt ovenfor udøver provstiudvalget i forbindelse med godkendelsen af de kirkelige kassers budgetter legalitetskontrol, og provstiudvalget har i denne forbindelse mulighed for at beskære den enkelte kirkekasses budget. Denne kompetence berøres ikke af det besluttende budgetsamråds beslutninger om ligningsbeløbets størrelse og fordeling. Såfremt provstiudvalget som følge af legalitetskontrollen træffer beslutning om reduktion af en eller flere kirkelige kassers budget, må dette derfor betyde en tilsvarende reduktion af ligningsbeløbet.

I løbet af budgetåret vil der kunne opstå uforudsete udgifter, som det ikke er muligt eller dog meget vanskeligt at udsætte til senere. For at opnå en rimelig fleksibilitet i denne situation bør provstiudvalget have mulighed

for at godkende det arbejde, som efter provstiudvalgets skøn er absolut uopsætteligt, selv om denne godkendelse vil betyde en fravigelse af prioriteringsplanen. En sådan beslutning skal i givet fald fremlægges for budgetsamrådet til efterretning på næste møde, jf. de principper som er udtrykt i menighedsrådslovens § 30, stk. 2.

Endvidere bør provstiudvalget i tilfælde, hvor provstiudvalget skønner det hensigtsmæssigt, have mulighed for at indkalde til et ekstraordinært møde i det besluttende budgetsamråd, ligesom provstiudvalget kan iværksætte en hurtig skriftlig høring hos menighedsrådene i ligningsområdet for at få mandat til at fravige planlægningen i en konkret sag.

I alle andre tilfælde skal ønsker, planer eller projekter fra enkelte menighedsråds side afvente det næste ordinære budgetsamråd. At der træffes bindende beslutning om langtidsplanlægningen på budgetsamrådet hindrer således ikke, at planlægningen år for år justeres og revideres af budgetsamrådet efter fornyet afvejning både af de økonomiske muligheder og af de enkelte projekters nødvendighed og indbyrdes vægt.

6.4.9. KOMBINATIONSMULIGHEDER

Virkningen af en ordning med et besluttende budgetsamråd er ikke, at menighedsrådene frit kan flytte beløb mellem de enkelte konti, når først budgetterne er godkendt, jf. om muligheden herfor ovenfor i afsnit 6.4.8.

Menighedsrådene - og provstiudvalget - kan dog have et ønske om, at der, når budgetterne er godkendt, skal være en vis frihed til at flytte beløb fra en konto til en anden. Såfremt dette er tilfældet, må menighedsrådene derfor træffe beslutning om, at ordningen med det besluttende budgetsamråd kombineres med en rammeordning, jf. nedenfor i afsnit 6.5.

6.5. INDFØRELSE AF EN RAMMEORDNING

6.5.1. RAMMEORDNINGENS GRÆNSER

Indførelse af en rammeordning indebærer ikke, at menighedsrådene som sådan får mulighed for at finansiere nye kirkelige aktiviteter af kirkekassen. Sondringen i økonomiloven mellem udgifter, der umiddelbart kan finansieres af kirkekassen, jf. økonomilovens § 2, og udgifter der er henvist til at blive finansieret indenfor rådighedsbeløbets rammer, jf. økonomilovens § 2a, vil således også være afgørende for menighedsrådenes budgetlægning ved en rammeordning.

Rammeordningen kan alene vedrøre den del af budgettet, som vedrører driften. Dette hænger sammen med, at gennemførelse af en anlægsopgave ofte forudsætter, at menighedsrådet optager et lån til hel eller delvis finansiering af opgaven, og med at behovet for finansiering af udgifter til anlægsopgaver kan opstå pludseligt.

Hertil kommer, at hensynet til ligningsprocentens stabilitet indebærer, at udgifterne til henlæggelse og til renter og afdrag på lån til menighedsrådene i ligningsområdet skal være nogenlunde ens fra år til år, hvorfor det ofte vil være nødvendigt at arbejde med et fast beløb til disse udgifter. Dette beløb vil i givet fald skulle fordeles mellem menighedsrådene, således at der afsættes de nødvendige beløb til dækning af udgifter på allerede etablerede lån, og således at der foretages en fordeling mellem menighedsrådene af restbeløbet til finansiering af nye anlægsopgaver.

Rammeordningen vedrørende den del af budgettet, der vedrører driften, kan opbygges, således at der foretages en fremskrivning af de gennemsnitlige driftsudgifter på menighedsrådenes budgetter for f.eks. de sidste 5 år, hvorefter beløbet fordeles mellem menighedsrådene. Udgangspunktet ved denne fordeling bør som udgangspunkt være de sidste års gennemsnitlige driftsudgifter. Der bør dog være mulighed for, at der ved aftaler mellem menighedsråd og provstiudvalg kan foretages justeringer af det beløb, som det enkelte menighedsråd får udmeldt til dækning af egentlige driftsudgifter.

6.5.2. SKAL BUDGETSAMRÅDET HAVE BESLUTTENDE MYNDIGHED ?

En rammeordning gør det naturligt, at der tillige indføres en ordning med et forberedende budgetsamråd, jf. ovenfor afsnit 6.3., hvor menighedsrådene drøfter den overordnede økonomi og langtidsplanlægning for provstiet, ligesom en eventuel ændret fordeling af rammen mellem menighedsrådene kan drøftes.

Rammeordningen indebærer derimod ikke, at det er nødvendigt at indføre et besluttende budgetsamråd, idet rammeordningen betyder, at provstiudvalget på forhånd meddeler menighedsrådene, hvilke budgetønsker der kan imødekommes. Om konsekvensen af, at rammeordningen kombineres med en ordning med et besluttende budgetsamråd, henvises til afsnit 6.4.9.

6.5.3. KONSEKVENSER AF EN RAMMEORDNING

Fordelen ved en rammeordning er, at det enkelte menighedsråd i forbindelse med budgetlægningen har tilsagn fra provstiudvalget om indenfor

hvilke rammer, driftsudgifter umiddelbart vil kunne godkendes, ligesom menighedsrådet allerede ved budgetudarbejdelsen ved hvilke anlægsønsker, der kan imødekommes for det kommende år.

Tilsvarende betyder rammeordningen, at menighedsrådene og provstiudvalgene accepterer, at det enkelte menighedsråd kan disponere forholdsvis frit over det godkendte budget, og i denne forbindelse blandt andet kan overføre beløb mellem budgettets enkelte konti samt ved opståede besparelser har mulighed for at overføre disse beløb til næste budgetår.

6.6. OPHØR AF BESLUTNINGEN OM ÆNDRING AF BUDGETPROCEDUREN

Beslutningen om ændring af budgetproceduren er principielt bindende, indtil menighedsrådene træffer en anden beslutning.

Som anført ovenfor i afsnit 6.2. er det en forudsætning for, at menighedsrådene i et ligningsområde kan fravige budgetproceduren i økonomilovens kapitel 1, at alle menighedsrådene kan tilslutte sig dette.

Af hensyn til planlægningen i ligningsområdet bør en tilbagevenden til budgetproceduren i økonomilovens kapitel 1 ske med et rimeligt varsel, og udvalget skal derfor foreslå, at det enkelte menighedsråd kan opsige den ændrede budgetprocedure med 12 måneders varsel til udgangen af et regnskabsår. Herved sikres det, at både menighedsråd og provstiudvalg har et passende tidsrum til at forberede den kommende budgetlægning.

Opsigelsen fra et enkelt menighedsråds side indebærer, at budgetlægningen for samtlige kirkelige kasser i ligningsområdet på ny foretages efter reglerne i økonomilovens kapitel 1.

En lovbestemmelse herom kan formuleres på følgende måde:

"§ z. Et menighedsråd kan opsige den i § A etablerede budgetprocedure ved skriftligt at meddele dette til provstiudvalget.

Stk. 2. Opsigelse skal foretages med 12 måneders varsel til udgangen af et regnskabsår.

Stk. 3. Opsigelsen indebærer, at budgetlægningen for samtlige kirkelige kasser i ligningsområdet foretages efter reglerne i (økonomilovens) kapitel 1.".

KAPITEL 7.

INDFØRELSE AF EN NY ØKONOMISK ORDNING, DER INDEBÆRER EN SOGNEFULDMAGT

Menighedsrådets kompetence kan generelt beskrives på grundlag af menighedsrådslovens § 1, stk. 1, og § 39, stk. 3, der samlet viser, at menighedsrådet generelt er berettiget til at drøfte og tage stilling til ethvert spørgsmål af betydning for menigheden, medmindre andet fremgår af lovgivningen.

Menighedsrådenes udgiftskrævende opgaver er imidlertid - bortset fra udfoldelse inden for rådighedsbeløbets rammer samt iværksættelse af projekter i medfør af kapitel 8 i menighedsrådsloven - lovbundne, jf. at økonomilovens § 2 indeholder en udtømmende opregning af hvilke udgiftskrævende folkekirkelige opgaver, der skal eller kan løses i folkekirkeligt regi, og hvortil udgifter finansieres af kirkekassen ved blandt andet udskrivning af lokal kirkeskat.

Menighedsrådene har ikke som de danske kommuner nogen selvstændig budgetret og skatteudskrivningsret, men menighedsrådene og provstiudvalget er sammen ansvarlige for budgetlægning og udskrivningen af den lokale kirkeskat.

Menighedsrådene har heller ikke i dag nogen "sognefuldmagt", det vil sige nogen kompetence, der modsvarer kommunernes såkaldte kommunalfuldmagt, hvorved forstås en adgang til af egen drift at tage udgiftskrævende opgaver op til opfyldelse af sognets behov.

Der er i de senere år sket en udvidelse af menighedsrådenes selvstændige beslutningskompetence, men der udøves dog stadig et betydeligt tilsyn med menighedsrådenes dispositioner, idet menighedsrådet til gennemførelse af visse dispositioner skal indhente en højere myndigheds godkendelse eller samtykke. Den væsentligste begrænsning i så henseende er, at menighedsrådets budget skal godkendes af provstiudvalget.

7.1. INDFØRELSE AF EN EGENTLIG SOGNEFULDMAGT

I forbindelse med behandlingen af lovforslag L 161 vedrørende ændring af lov om folkekirkens økonomi (Budgetprocedure, kirkebladsudgifter m.v.) i

foråret 1996 udtrykte Folketingets Kirkeudvalg ønske om at få belyst, hvilke konsekvenser et forslag om at lade menighedsrådene budgettere med "kirkelige aktiviteter" efter ønsker og behov vil have.

Et sådant forslag vil indebære et brud med den hidtidige økonomiske og administrative praksis på det kirkelige område, således at økonomilovens § 2 fra at være udgiftsafholdelseshjemmel for de opregnede poster bliver et emnekatalog samt en generalfuldmagt/sognefuldmagt, der dog - i modsætning til kommunalfuldmagten - er underkastet en budgetgodkendende instans. En gennemførelse af forslaget vil efter sagens natur overflødiggøre det i dag gældende rådighedsbeløbsbegreb.

Det skal understreges, at indførelse af en sognefuldmagt ikke indebærer, at menighedsrådene kan iværksætte eller yde støtte til en hvilken som helst aktivitet, eller at menighedsrådene kan foretage en fuldstændig fri prioritering af opgaverne. Det vil således fortsat være nødvendigt i lovgivningen at have en række bestemmelser om foranstaltninger og opgaver, som menighedsrådet skal stille midler til rådighed for. Som eksempel herpå kan nævnes, at det fortsat vil være nødvendigt i lovgivningen at fastholde menighedsrådenes ansvar for finansieringen af fx afholdelse af gudstjenester, vedligeholdelse af kirken og kirkegården, lønninger mv. til personale osv.

Bestemmelser herom findes for øjeblikket i lov om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker m.m, jf. lovbekendtgørelse nr. 217 af 31. marts 1992, i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, jf. lovbekendtgørelse nr. 454 af 11. juni 1992, i lov nr. 310 af 16. maj 1990 om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v. samt i tilhørende administrative forskrifter.

Denne kirkelige lovgivning indeholder således allerede i dag en lang række pligter for menighedsrådene i relation til de vilkår, som sættes for det kirkelige liv i sognet, og denne lovgivning giver bindende retningslinier for, hvilke udgifter der tænkes på, når økonomilovens § 2 opregner en række opgave typer, som kan finansieres af kirkekassen.

Indførelsen af en sognefuldmagt vil ikke overflødiggøre detaljelovgivningen indenfor det kirkelige område, men vil derimod nødvendiggøre denne lovgivnings fortsatte eksistens og revision, idet denne lovgivning vil være hjemlen til at fastholde menighedsrådenes ansvar for finansiering af helt grundlæggende aktiviteter som fx afholdelse af gudstjenester, vedligeholdelse af kirken og kirkegården samt aflønning mv. af personale.

Tilsvarende vil sognefuldmagtens grænser skulle fastlægges i forhold til opgaver, som generelt ligger udenfor menighedsrådets virkefelt. Det må således være et krav, at sognefuldmagten afgrænses, således at menighedsrådet alene varetager opgaver, som virker fremmende for den evangelisk-lutherske folkekirkes interesser i modsætning til andre, herunder individuelle interesser.

7.2. SOGNEFULDMAGTENS FORHOLD TIL KOMPETENCEN TIL AT BUDGETTERE OG UDSKRIVE SKAT

Menighedsrådene har som nævnt ovenfor ikke nogen selvstændig budgetret og skatteudskrivningsret. Menighedsrådet er forpligtet til at udarbejde et budget, som skal indsendes til provstiudvalget til godkendelse, og i forbindelse med denne godkendelse har provstiudvalget mulighed for generelt at beskære budgettet. Der henvises til afsnit 5.1., der indeholder en nærmere redegørelse for kompetencedelingen mellem menighedsråd og provstiudvalg.

Denne kompetencefordeling mellem menighedsråd og provstiudvalg hænger blandt andet sammen med, at den enkelte menighedsrådskreds generelt ikke kan betragtes som en økonomisk bæredygtig enhed, hvorfor medlemmerne af folkekirken i en kommune pålignes den samme lokale kirkeskat.

Indførelse af en sognefuldmagt vil betyde, at det enkelte menighedsråd får mulighed for selvstændigt at tage nye udgiftskrævende opgaver op eller yde tilskud til løsning af opgaver med henblik på at tilgodese lokale, kirkelige behov.

Det enkelte menighedsråds frie adgang til at iværksætte udgiftskrævende aktiviteter er imidlertid ikke umiddelbart forenelig med den nuværende struktur. Det må således betragtes som et grundprincip for en selvstændig budgetteringsret, at den, der bruger pengene, også selv skaffer pengene - eller i hvert fald en væsentlig del af dem - altså at kompetence og ansvar er sammenfaldende.

Hvis kommunen bevares som ligningsområde, opstår der ved indførelse af en sognefuldmagt det problem, at man i de enkelte sogne indenfor kommunen kan have vidt forskellige opfattelser af, hvilke kirkelige aktiviteter man ønsker at tage op - og finansiere af den kirkelige ligning. Folkekirkemedlemmer indenfor kommunen kan altså - i langt videre omfang end i dag - komme til at medvirke til finansiering af aktiviteter i de andre sogne, som de ikke anser for ønskelige.

Den enkelte sognemenigheds ønske om ikke at skulle medvirke til at finansiere en række aktiviteter i andre sogne, som man ikke anser for ønskelige, vil i et vist omfang kunne tilgodeses ved fortsat at have en struktur, hvorefter det er provstiudvalget, som skal godkende menighedsrådenes budgetter. Dette vil dog i realiteten indebære en styrkelse af provstiudvalgets beføjelser, idet provstiudvalget i så fald kan skære i de sognes budgetter, hvis aktiviteter provstiudvalget ikke billiger. Og dermed vil det enkelte menighedsråds frihed i medfør af sognefuldmagten til at iværksætte nye udgiftskrævende aktiviteter i nogen grad begrænses.

Denne styrkelse af provstiudvalgets beføjelser vil dog blive modificeret,

såfremt kompetencen til at fastsætte ligningsbeløbet for den enkelte kirkelige kasse og dermed foretage en prioriteringen af opgaver og aktiviteter i ligningsområdet flyttes til et besluttende budgetsamråd. Indførelse af det besluttende budgetsamråd vil dog heller ikke fuldt ud kunne tilgodese den enkelte sognemenigheds ønske om ikke at skulle medvirke til at finansiere en række aktiviteter i andre sogne, som man ikke anser for ønskelig.

Dette hænger sammen med, at det besluttende budgetsamråd udgøres af en række repræsentanter for menighedsrådene i ligningsområdet, og den enkelte sognemenigheds medlemmer vil således også, hvis kompetence flyttes til det besluttende budgetsamråd opleve, at det er andre end sognets beboere, der træffer beslutning om kirkeskattens størrelse.

Det vil formentligt være muligt teknisk at foretage en skatteudskrivning, hvor udgifterne til enkelte konti på kirkekassernes budgetter alene påignes folkekirkens medlemmer i det enkelte sogn. Denne mulighed vil imidlertid ikke være særlig relevant, hvis det er provstiudvalget eller et besluttende budgetsamråd, der skal godkende det samlede budget til den kirkelige kasse, idet provstiudvalg/det besluttende budgetsamråd ved sin budgetgodkendelse i realiteten kan gøre menighedsrådets frihed vedrørende disse enkelte konti illusorisk, jf. ovenfor om den tilsvarende problematik, hvor kommunen fastholdes som ligningsområde. Endvidere vil en sådan ordning specielt ramme de mindre velstående sogne og vil dermed medvirke til, at der i disse sogne ikke er økonomisk grundlag for at iværksætte aktiviteter svarende til de nuværende aktiviteter indenfor rådighedsbeløbets rammer.

7.3. SOGNEFULDMAGTENS FORHOLD TIL PRÆSTENS EMBEDSVIRKSOMHED

Menighedsrådslovens § 37 indeholder en bestemmelse, hvorefter præsten i sin embedsvirksomhed, herunder den private sjælesorg, er uafhængig af menighedsrådet. Denne bestemmelse indeholder således en direkte indskrænkning i menighedsrådets kompetence.

Baggrunden for menighedsrådslovens § 37 er et ønske om at sikre præstens forkyndelsesfrihed og dermed dennes individuelle, personlige og faglige præg på det kirkelige arbejde. Bestemmelsen indebærer, at præsten har et selvstændigt ansvar for forløbet af gudstjenester og kirkelige handlinger og for indholdet i det kirkelige arbejde.

Der består således ikke noget over- og underordnelsesforhold mellem menighedsrådet og præsten. Menighedsrådet fører ikke tilsyn med præsten og kan ikke give denne tjenestebefalinger eller direktiver. Tjenesteforseelser fra en præsts side påtales af provsten, biskoppen eller Kirkeministeriet.

Menighedsrådet kan derfor ikke siges at være præstens arbejdsgiver, men rådet er dog ikke afskåret fra at tage visse initiativer med henblik på en bedømmelse af præstens embedsvirksomhed eller forhold i øvrigt. Efter menighedsrådslovens § 39, stk. 3, kan menighedsrådet således behandle spørgsmål vedrørende sognemenigheden og henvende sig herom til de kirkelige tilsynsmyndigheder, og herunder må klart falde også spørgsmål om præstens embedsvirksomhed.

Indførelse af en sognefuldmagt bør ikke medføre, at menighedsrådene tillægges større kompetence med hensyn til de forhold, der i dag falder inden for begrebet "præstens embedsvirksomhed", idet præstens uafhængighed af menighedsrådet på dette område fortsat er nødvendig for at sikre forkyndelsesfriheden.

7.4. UDVALGETS INDSTILLING

Folkekirkens lokale opgaver er hidtil blevet finansieret af medlemmerne af folkekirken i den enkelte kommune. Udvalget finder ikke, at den enkelte menighedsrådskreds udgør en økonomisk bæredygtig enhed og kan derfor ikke anbefale, at ligningsområderne generelt gøres mindre end den nuværende kommunale inddeling, ligesom udvalget ikke kan anbefale, at udgifterne vedrørende enkelte konti på de kirkelige kassers budget alene betales af medlemmerne af folkekirken i det enkelte sogn.

Udvalget er på baggrund heraf af den opfattelse, at indførelse af en sognefuldmagt vil betyde, at folkekirkens medlemmer i langt videre omfang end i dag kan komme til at medvirke til finansiering af aktiviteter, som de ikke støtter.

Provstiudvalgets kompetence i relation til fastsættelse af ligningsbeløbet eller den tilsvarende kompetence for et besluttende budgetsamråd kan af de i afsnit 7.2. anførte grunde ikke efter udvalgets opfattelse reducere denne risiko.

Af bilag nr. 6-7 vedrørende rådighedsbeløbet i 1995 på landsplan fremgår det, at den enkelte kirkelige kasse i gennemsnit anvender kr. 37.656 på rådighedsbeløbet, og udvalget finder derfor ikke, at der har vist sig et behov for indførelse af en sognefuldmagt.

På baggrund af disse betragtninger kan udvalget derfor ikke anbefale, at der indføres en generel ordning, hvorefter menighedsrådene kan budgettere med "kirkelige aktiviteter" efter ønsker og behov (en såkaldt sognefuldmagt).

KAPITEL 8.

FORSLAG VEDRØRENDE UDVIDELSE AF ADGANGEN TIL AT FINANSIERE FOLKEKIRKELIGE AKTIVITETER

8.1. GRADUERET RÅDIGHEDSBELØB

8.1.1. TO ELLER FLERE ALTERNATIVE MAKSIMUMSBELØB

I perioden fra 1955 og indtil den 1. maj 1992, hvor lov nr. 317 af 6. maj 1992 om ændring af lov om menighedsråd trådte i kraft, indeholdt bestemmelsen om rådighedsbeløbet to alternative maksimumsbeløb.

Ordningen med to alternative maksimumsbeløb indebar som omtalt ovenfor i afsnit 4.2.1.2.7., at der, når forholdene talte for det, var mulighed for at forhøje det første maksimumsbeløb til et alternativt beløb. Denne forhøjelse skulle under alle omstændigheder godkendes af provstiudvalget i forbindelse med godkendelsen af den kirkelige kasses budget, og provstiudvalget havde i denne forbindelse specielt en forpligtelse til at påse, at beløbet stod i passende forhold til de særlige omstændigheder i hvert enkelt tilfælde, herunder også til sognebeboernes antal.

Indtil vedtagelsen af lov nr. 224 af 26. april 1973 om ændring i lov om menighedsråd skulle den budgetgodkendende myndighed endvidere ved godkendelse af et højere rådighedsbeløb end det første maksimumsbeløb tage hensyn til den stedlige økonomi samt betydningen af de formål, hvortil beløbet agtes anvendt. Fjernelsen af dette krav var begrundet i, at provstiudvalget i højere grad skulle påse en så vidt mulig ligelig fastsættelse af rådighedsbeløbets størrelse for fælleslignings-områdets sogne i forhold til disses folketal frem for at lægge vægt på, hvorledes beløbet på det enkelte budget indenfor den givne beløbsramme blev fordelt blandt de formål, som kunne støttes med bidrag af rådighedsbeløbet.

I cirkulære nr. 153 af 25. juni 1970 om menighedsrådenes rådighedsbeløb blev det understreget, at det alternative maksimumsbeløb burde være forbeholdt de større sogne, medmindre helt ekstraordinære forhold gjorde sig gældende.

Ved afskaffelsen i 1992 af ordningen med to alternative maksimumsbeløb blev rådighedsbeløbets maksimumsbeløb fastsat til et beløb svarende til det tidligere alternative maksimumsbeløb, ligesom kravet om specifika-

tion af rådighedsbeløbet på kirkekassens budget blev fjernet. Afskaffelsen af ordningen var udtryk for et ønske om at give menighedsrådene større selvbestemmelse og indebar en øget frihed til menighedsrådene, dels fordi de nu uanset sognestørrelse havde mulighed for at anvende lovens maksimumsbeløb, dels fordi provstiudvalget blev afskåret fra at skære i enkeltposter vedrørende rådighedsbeløbet.

En genindførelse af en ordning med to eller flere alternative maksimumsbeløb vil med den nuværende kompetencefordeling mellem menighedsråd og provstiudvalg, hvor det er provstiudvalget, der godkender menighedsrådets budget, indebære, at det igen bliver nødvendigt, at menighedsrådene foretager en specificering af rådighedsbeløbet. Dette er begrundet i, at provstiudvalget ellers ikke vil have mulighed for at kontrollere, at der er særlige omstændigheder, der taler for en forhøjelse af rådighedsbeløbet til det/de alternative maksimumsbeløb.

Det bemærkes i denne forbindelse specielt, at sognets størrelse naturligvis kan indikere, at der er behov for øgede midler til fremme af det kirkelige liv i sognet m.v., men at sognets størrelse hverken kan eller bør være det eneste, provstiudvalget kan støtte sin vurdering af behovet på.

Af undersøgelsen af rådighedsbeløbets anvendelse i 1995 i en række provstier fremgår det således, jf. bilag nr. 12-13, at der i de 19 sogne med mindst 5.001 indbyggere - og dermed mindst 11 valgte medlemmer af menighedsrådet - gennemsnitligt anvendes et rådighedsbeløb på ca. kr. 100.000. Disse sogne er udelukkende bysogne, hvoraf de 12 er beliggende i hovedstadsregionen (8 i Rødovre-Hvidovre provsti og 4 i Vesterbro provsti).

Imidlertid fremgår det også af den nævnte undersøgelse, jf. bilag 11 og bilag nr. 14-15, at der i de øvrige sogne i Vesterbro provsti, hvilket vil sige i 6 sogne med 2.001-5.000 indbyggere, også bruges ca. kr. 100.000 på kontoen vedrørende rådighedsbeløbet.

Dette kan sammenholdes med, at de øvrige 19 sogne i undersøgelsen, som har 8-10 valgte medlemmer alene anvender et gennemsnitligt rådighedsbeløb på kr. 39.000, hvilket kan være et indicium for, at rådighedsbeløbets størrelse ikke kun er afhængigt af sognets størrelse, men også af i hvilket geografisk område sognet er beliggende.

Udvalget kan på denne baggrund ikke anbefale, at økonomilovens § 2a ændres, således at der på ny indføres en ordning med et eller flere alternative rådighedsbeløb.

8.1.2. EGENTLIG GRADUERING AF RÅDIGHEDSBELØBET

Bestemmelsen om rådighedsbeløbet kunne også udformes således, at

beløbet blev gradueret. En sådan graduering må i givet fald nødvendigvis bygge på saglige og objektive kriterier eller på en kombination af flere som f.eks. indbyggertal, antal folkekirkemedlemmer eller lignende.

Sogne, der på papiret ligner hinanden i relation til f.eks. indbyggertal, antal folkekirkemedlemmer eller lignende, kan imidlertid have forskellige behov i relation til rådighedsbeløbets størrelse, hvilket blandt andet hænger sammen med, at befolkningens fordeling på unge og gamle, på socialt dårligt stillede osv. ikke er ens i to sogne med samme indbyggertal. Der henvises til det ovenfor i afsnit 8.1.1. nævnte vedrørende undersøgelsen af rådighedsbeløbets anvendelse i en række provstier i 1995.

Indførelse af en graduering med de her nævnte objektive kriterier vil således næppe imødekomme alle menighedsråds behov for øgede muligheder for at iværksætte aktiviteter til fremme af det kirkelige liv i sognet m.v. Andre kriterier som f.eks. kirkeligt aktivitetsniveau, kirkekassens omsætning eller den kirkelige lignings størrelse kunne også overvejes, men disse kriterier kan dog være vanskelige at beskrive og arbejde med i praksis.

Til belysning af disse vanskeligheder kan nævnes følgende eksempel: to sogne planlægger hver en foredragsrække - i det ene sogn vælger menighedsrådet at holde tre foredrag med foredragsholdere, der skal have et stort honorar, mens menighedsrådet i det andet sogn vælger at holde ti emnekredse med foredragsholdere, der ikke skal have et særligt stort honorar - der kommer i alt ca. lige mange mennesker til arrangementerne i de to sogne. Det vil i denne situation næppe være muligt at afgøre, hvilke af de to sogne der har det højeste kirkelige aktivitetsniveau.

Tilsvarende kan anføres i relation til kriteriet kirkekassens omsætning. Den kan dels være svingende fra år til år f.eks. i forbindelse med større istandsættelser, og dels er den meget afhængig af, om kirken og de øvrige bygninger er dyre at vedligeholde, om der er meget personale ved kirken og kirkegården osv. Dette er for så vidt ikke udtryk for, om der i sognet er mange eller få aktiviteter, som sigter på at fremme det kirkelige liv i sognet, og kirkekassens omsætning giver således ikke umiddelbart noget indicium for, om der i det pågældende sogn er behov for en forøgelse af rådighedsbeløbet eller ej.

Under alle omstændigheder vil disse kriterier variere fra sogn til sogn og provsti til provsti, og en udtømmende beskrivelse i lovgivningen af kriterier vil derfor være en formindskelse af den nuværende frihed til at vurdere, hvad der lokalt er behov og mulighed for at finansiere af rådighedsbeløbet.

Såfremt vurderingen af, om kriterierne er opfyldt i relation til det enkelte menighedsråd, derimod skal foretages lokalt, må denne kompetence formentlig henlægges til provstiudvalget som budgetgodkendende myndighed. Dette vil forudsætte, at menighedsrådene i forbindelse med budgetteringen angiver, hvilke opgaver der ønskes finansieret af rådighedsbeløbet,

og at provstiudvalget herefter i forbindelse med godkendelsen af budgetterne har mulighed for at skære i rådighedsbeløbet, såfremt provstiudvalget ikke mener, at kriterierne er opfyldt.

Gradueringen i denne form vil således betyde, at provstiudvalget får en direkte indflydelse på, hvilke opgaver det enkelte menighedsråd finansierer af rådighedsbeløbet, og dette vil formentlig ikke blive opfattet som en forøget frihed for det enkelte menighedsråd.

Udvalget kan på denne baggrund ikke anbefale, at økonomilovens § 2a ændres, således at der indføres en egentlig graduering af rådighedsbeløbet.

8.2. FORHØJELSE AF RÅDIGHEDSBELØBETS MAKSIMUM

Det maksimale rådighedsbeløb er for budgetåret 1997 på kr. 109.000.

En generel forhøjelse af rådighedsbeløbets maksimum vil ikke give anledning til problemer i relation til den nuværende kompetencefordeling mellem provstiudvalg og menighedsråd.

En sådan forhøjelse vil formentlig også være tilfredsstillende for mange menighedsråd i større sogne for en tid, men vil derimod ikke løse problemet med, at menighedsråd i større sogne kun har mulighed for at anvende et rådighedsbeløb af samme størrelse som menighedsråd i et lille sogn.

Forhøjelse af det nuværende maksimum til et ikke nærmere angivet beløb må derfor betragtes som en nødløsning, og udvalget kan på denne baggrund ikke anbefale, at der indføres en generel forhøjelse af rådighedsbeløbets maksimum, jf. økonomilovens § 2a.

Samtidig skal udvalget dog pege på, at menighedsråd, som ikke finder, at rådighedsbeløbet giver tilstrækkelige økonomiske rammer for at iværksætte folkekirkelige aktiviteter, har mulighed for at søge om en godkendelse af den eller disse aktiviteter i medfør af menighedsrådslovens kapitel 8.

8.3. OVERFØRELSE AF UDGIFTER FRA RÅDIGHEDSBELØBET TIL DEN ALMINDELIGE OPREGNING I ØKONOMILOVENS § 2 OVER UDGIFTER, DER KAN AFHOLDES AF KIRKEKASSEN

8.3.1. FORHOLDET MELLEM ØKONOMILOVENS § 2 OG § 2A

Når opgaver finansieres som en almindelig kirkekasseudgift i medfør af økonomilovens § 2, indebærer dette, at der i princippet ikke er noget maksimumsbeløb for, hvor meget aktiviteten må koste. Afgørende for om

menighedsrådene kan iværksætte nye aktiviteter, der er omfattet af en af de kategorier af opgaver, som er nævnt i økonomilovens § 2, er derfor, om der er det fornødne økonomiske grundlag herfor i ligningsområdet.

Derimod er de opgaver, som menighedsrådene er henvist til at finansiere af rådighedsbeløbet, jf. økonomilovens § 2a, i dag begrænset af, at rådighedsbeløbet i en menighedsrådskreds i budgetåret 1997 højst kan være på 109.000 kr.

Denne lovfæstede økonomiske begrænsning på menighedsrådenes mulighed for at iværksætte nye udgiftskrævende opgaver, der ikke er omfattet af opregningen i økonomilovens § 2, og derfor skal finansieres af rådighedsbeløbet, jf. økonomilovens § 2a, kan virke hæmmende for menighedsråd i ligningsområder, hvor der både er menneskelige ressourcer samt økonomisk grundlag for aktiviteter, der koster mere end p.t. 109.000 kr. pr. år.

Disse menighedsråds ønske om øget økonomisk frihed kan imidlertid imødekommes ved at ændre opregningen i økonomilovens § 2 over almindelige kirkekasseudgifter, således at den nuværende opregning suppleres med en eller flere af de opgavetyper, som efter den nugældende ordning kun kan finansieres af rådighedsbeløbet, jf. økonomilovens § 2a.

En sådan overførelse af en række opgavetyper til opregningen i økonomilovens § 2 vil betyder, at menighedsrådene - såfremt der i provstiet er økonomisk grundlag herfor - vil få øgede midler til finansiering af disse aktiviteter.

Såfremt den ændrede opregning i økonomilovens § 2 herudover kombineres med et almindeligt frihedsområde svarende til den nugældende bestemmelse om rådighedsbeløbet i økonomilovens § 2a, vil dette give menighedsrådene et øget økonomisk spillerum, idet menighedsrådene herved får mulighed for at anvende rådighedsbeløbet til finansiering af nye folkekirkelige anliggender, som det tidligere har været umuligt at finansiere inden for de økonomiske rammer af rådighedsbeløbet.

8.3.2. OPGAVETYPER, DER EFTER DEN NUGÆLDENDE ORDNING FINANSIERES AF RÅDIGHEDSBELØBET, JF. ØKONOMILOVENS § 2A

Rådighedsbeløbet anvendes som nævnt i kapitel 4 til en mangfoldighed af opgaver, men udvalgets undersøgelse af rådighedsbeløbets størrelse og faktiske anvendelse i en række provstier i 1995 viser dog, at der er opgaver, som menighedsråd ofte vælger at iværksætte, og som tillige kan udgøre en meget stor del af rådighedsbeløbet i den enkelte menighedsrådskreds. Der henvises til bilag nr. 10-15.

Disse opgavetyper er blandt andet:

1. Udgifter til trykning og distribution m.v. af kirkeblad i sognet, kirkedistriktet eller pastoratet samt til reklamering for sognets, kirkedistriktets eller pastoratets gudstjenester.
2. Udgifter til indkaldelse af fremmede talere til gudstjenester eller møder i kirken.
3. Udgifter til anskaffelse af publikationer - herunder af bibler, det nye testamente, salmebøger og lignende - til uddeling ved barnedåb, konfirmation og vielse.
4. Udgifter til præstens virksomhed blandt børn og unge i sognet - herunder afholdelse af søndagsskoler og lignende undervisningstilbud.
5. Udgifter til præstens virksomhed blandt ældre i sognet.
6. Udgifter til afholdelse af sognemøder og lignende arrangementer.
7. Udgifter til udflugter for sognets beboere.
8. Udgifter til bidrag til frivillige kirkelige organisationer og spejderkorps.
9. Udgifter til indkøb af bibler, alterbøger, det nye testamente samt salmebøger.
10. Bidrag til stiftsfonden.

Disse opgavetyper udgjorde i de seks provstier, som er medtaget i udvalgets undersøgelse af rådighedsbeløbets anvendelse i 1995, 82% af det gennemsnitlige rådighedsbeløb pr. kirkekasse, jf. bilag nr. 11.

8.3.3. STRUKTURBETRAGTNINGER

Menighedsrådene har med den nuværende struktur ikke nogen selvstændig budgetret og skatteudskrivningsret, men menighedsrådene og provstiudvalget er sammen ansvarlige for budgetlægningen og udskrivningen af den lokale kirkeskat.

Menighedsrådet er således forpligtet til at udarbejde et budget, som skal indsendes til provstiudvalget til godkendelse, og i forbindelse med denne godkendelse har provstiudvalget mulighed for at foretage reduktion af det budgetterede ligningsbeløb. Reduktionen foretages med visse undtagelser i hver enkelt kirkekasses samlede budget og ikke i bestemte budgetposter. Der kan dog reduceres i enkeltposter, når det begrundes i legalitetshensyn, eller hvis der budgetteres honorarer, der overstiger Kirkeministeriets vejledende honorartakster. Ligeledes kan budgetposten vedrørende henlæggelser til særlige formål reduceres, hvis det berører prioriteringen af større opgaver i ligningsområdet, ligesom provstiudvalget kan træffe beslutning om at reducere udgiftsposter, hvis menighedsrådet ikke inden en nærmere fastsat tidsfrist selv træffer beslutning herom.

Der henvises til afsnit 5.1., der indeholder en nærmere redegørelse for kompetencedelingen mellem menighedsråd og provstiudvalg.

Den nugældende kompetencefordeling mellem menighedsråd og provstiudvalg hænger blandt andet sammen med, at den enkelte menighedsrådskreds generelt ikke kan betragtes som en økonomisk bæredygtig enhed, hvorfor medlemmerne af folkekirken i en kommune pålignes den samme lokale kirkeskat.

En udvidelse af opregningen i økonomilovens § 2, således at denne kommer til at omfatte alle de opgavetyper, som i dag finansieres af rådighedsbeløbet, jf. økonomilovens § 2a, vil betyde, at det enkelte menighedsråd får øget mulighed for at finansiere disse udgiftskrævende opgaver, idet menighedsrådets dispositionsmulighed som udgangspunkt alene vil være begrænset af provstiudvalgets godkendelse af budgettet.

Hvis det enkelte menighedsråds adgang til at iværksætte nye udgiftskrævende folkekirkelige aktiviteter gennem en ny - og meget omfattende - opregning af opgavetyper i økonomilovens § 2 bliver udvidet, vil der imidlertid kunne opstå problemer i relation til den nuværende struktur. Det må således betragtes som et grundprincip for en selvstændig budgetteringsret, at den, der bruger pengene, også selv skaffer pengene - eller i hvert fald en væsentlig del af dem - altså at kompetence og ansvar er sammenfaldende.

Hvis kommunen bevares som ligningsområde, opstår der med denne ændring af økonomilovens § 2 imidlertid det problem, at man i de enkelte sogne indenfor kommunen kan have forskellige opfattelser af, hvilke kirkelige aktiviteter man ønsker at prioritere højt - og finansiere af den kirkelige ligning. Folkekirkemedlemmer indenfor kommunen kan altså - i videre omfang end i dag - komme til at medvirke til finansiering af aktiviteter i de andre sogne, som de ikke anser for ønskelige.

Hertil kan imidlertid anføres, at opregningen i økonomilovens § 2 fortsat kun vil omfatte en række afgrænsede opgavetyper, således at der ikke herved indføres en generalfuldmagt, der bemyndiger menighedsrådet til at iværksætte og finansiere enhver opgave, der falder ind under begrebet "kirkelige aktiviteter".

Endvidere kan det anføres, at der alene vil være tale om at opregne en række udgifter i økonomilovens § 2, som menighedsrådene gennem tiden har valgt at iværksætte, men hvor menighedsrådene hidtil har været henvist til at finansiere disse opgaver inden for de ret snævre økonomiske rammer, som rådighedsbeløbet giver.

Den enkelte sognemenigheds ønske om ikke at skulle medvirke til at finansiere en række aktiviteter i andre sogne, som man ikke anser for ønskelige, vil i et vist omfang kunne tilgodeses ved fortsat at have en struktur, hvorefter det er provstiudvalget, som skal godkende menighedsrådenes budgetter. Dette vil dog i realiteten indebære en styrkelse af provstiudval-

gets magt, idet provstiudvalget i så fald generelt kan skære i de sognes budgetter, hvis aktiviteter provstiudvalget ikke billiger. Og dermed vil det enkelte menighedsråds frihed til at iværksætte og finansiere de nye opgaver, der nævnes i økonomilovens § 2, i nogen grad begrænses.

Udvalget skal i denne forbindelse dog pege på, at provstiudvalgets øgede indflydelse på prioritering af aktiviteter vil kunne modificeres ved, at afholdelse af et besluttende budgetsamråd gøres obligatoriske. Der henvises i denne forbindelse til bemærkningerne i kapitel 6 vedrørende kravene til et besluttende budgetsamråd.

8.3.4. HVILKE OPGAVETYPER BØR EFTER UDVALGETS OPFATTELSE OVERFØRES TIL OPREGNINGEN I ØKONOMILOVENS § 2

Udvalget har på denne baggrund overvejet om alle kendte opgavetyper, der i dag finansieres af rådighedsbeløbet, skal overføres til opregningen i økonomilovens § 2, eller om det på nuværende tidspunkt kun er relevant at overføre enkelte opgavetyper til lovens § 2 og lade fremtiden vise, hvilke opgaver menighedsrådene herefter vil vælge at finansiere af rådighedsbeløbet, jf. det ovenfor i afsnit 8.3.1. nævnte om et "frihedsområde" ved siden af økonomilovens § 2.

Udvalgets undersøgelse af en række provstier viser, at udgifter til kirkeblade og lignende publikationer, jf. bilag nr. 11, i gennemsnit udgør 40 % af rådighedsbeløbet, således som det blev anvendt i 1995. Endvidere var der blandt de 121 kirkelige kasser, som indgår i denne undersøgelse, 120 kirkekasser som i 1995 afholdt udgifter til kirkeblade af rådighedsbeløbet.

I bilag nr. 14-15 fremgår det, at den gennemsnitlige udgift til kirkeblade i de sogne, som er beliggende i en kommune med geokode 11 (hovedstaden) udgør en mindre del af det samlede rådighedsbeløb end i de øvrige geokode-områder. Det pågældende område repræsenteres i undersøgelsen af Vesterbro provsti, og i dette provsti er der tre sogne, som anvender mellem 40 og 50% af rådighedsbeløbet på finansiering af en sognemedhjælper - en udgift der i en del af de andre sogne finansieres som en almindelig kirkekasseudgift i medfør af reglerne i menighedsrådslovens kapitel 8.

Undersøgelsen i de repræsentative provstier tyder efter udvalgets opfattelse på, at den udgiftskategori, som kan afgrænses som udgifter til trykning og distribution af kirkeblade og lignende publikationer, generelt kan anses for at være en udgift, menighedsrådene vælger at finansiere. Udvalget har i denne henseende både lagt vægt på, at denne udgiftskategori forekommer langt de fleste steder og på udgiftens beløbsmæssige andel af rådighedsbeløbet. Derimod finder udvalget ikke, at andre udgiftskategorier

på tilsvarende måde generelt kan betragtes som en fast udgift, der finansieres af rådighedsbeløbet.

Udvalget finder derfor, at en overførelse af udgifter til kirkeblade mv. til den almindelige opregning i økonomilovens § 2 over udgifter, der kan afholdes af kirke kassen, vil skabe et fornyet spillerum indenfor rådighedsbeløbets grænser til, at menighedsrådene kan iværksætte nye folkekirkelige aktiviteter.

Samtidig skal udvalget pege på, at menighedsråd, der med denne ændring fortsat ikke finder, at der er tilstrækkelige midler til finansiering af nye folkekirkelige aktiviteter, har mulighed for at søge om en godkendelse af den eller disse aktiviteter i medfør af menighedsrådslovens kapitel 8.

Såfremt den nye opregning i økonomilovens § 2 kombineres med et almindeligt frihedsområde, der både materielt og økonomisk afgrænses af de samme kriterier som i den nugældende bestemmelse i økonomilovens § 2a om rådighedsbeløbet, vil der formentlig i løbet af en årrække være nye opgavetyper, som menighedsråd generelt vil vælge at tage op og finansiere af rådighedsbeløbet. Menighedsrådenes ønske om at få øget økonomisk frihed også vedrørende disse nye aktiviteter vil kunne imødekommes ved en ændringslov til økonomiloven, hvorved opregningen i økonomilovens § 2 suppleres med disse nye opgavetyper.

8.4. INDFØRELSE AF EN SOGNEFULDMAGT I LIGNINGSOMRÅDET

Udvalget har i kapitel 7 redegjort for betænkelighederne ved at indføre en egentlig sognefuldmagt i den kirkelige lovgivning.

Udvalget er imidlertid opmærksom på, at der i enkelte ligningsområder kan være et velbegrundet ønske hos menighedsrådene om at få en øget økonomisk frihed til at iværksætte udgiftskrævende kirkelige aktiviteter.

Dette ønske kan imødekommes ved, at der i økonomiloven indsættes en bestemmelse, hvorefter menighedsrådene i et ligningsområde kan beslutte, at der foruden til de opgaver, som udtrykkeligt er nævnte i økonomilovens § 2, kan budgetteres med "kirkelige aktiviteter" efter ønsker og behov.

Beslutningen vil i givet fald kunne træffes efter de samme principper og under de samme forudsætning - herunder også kravet om enighed mellem menighedsrådene i ligningsområdet - som er omtalt i afsnit 6.2. i relation til de formelle krav til beslutninger om ændringer i budgetproceduren.

Det bemærkes, at denne mulighed for at indføre en sognefuldmagt i ligningsområdet svarer til en ordning, hvorefter menighedsrådene i ligningsområdet får mulighed for at fastsætte et lokalt bestemt maksimum for rådighedsbeløbet, jf. økonomilovens § 2a.

8.4.1. SOGNEFULDMAGTENS GRÆNSER

Indførelse af en sognefuldmagt i ligningsområdet indebærer ikke, at menighedsrådene kan iværksætte eller yde støtte til en hvilken som helst aktivitet, eller at menighedsrådene kan foretage en fuldstændig fri prioritering af opgaverne.

Menighedsrådene vil således fortsat være forpligtet til overholde de bestemmelser i den øvrige kirkelige lovgivning om foranstaltninger og opgaver, som menighedsrådet skal stille midler til rådighed for. Som eksempel herpå kan nævnes, at menighedsrådene fortsat vil være ansvarlige for finansieringen af fx afholdelse af gudstjenester, vedligeholdelse af kirken og kirkegården, lønninger mv. til personale osv.

Bestemmelser herom findes for øjeblikket i lov om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker m.m, jf. lovbekendtgørelse nr. 217 af 31. marts 1992, i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, jf. lovbekendtgørelse nr. 454 af 11. juni 1992, i lov nr. 310 af 16. maj 1990 om ansættelse i stillinger i folkekirken m.v. samt i tilhørende administrative forskrifter.

Indførelsen af en sognefuldmagt vil altså ikke frigøre menighedsrådet for de opgaver, som er beskrevet i denne lovgivning, og der vil således fortsat være grundlag for at fastholde menighedsrådenes ansvar for finansiering af helt grundlæggende aktiviteter som fx afholdelse af gudstjenester, vedligeholdelse af kirken og kirkegården samt aflønning mv. af personale.

8.4.2. BUDGETSAMRÅD MED BESLUTTENDE MYNDIGHED

Ovenfor i kapitel 7 og i afsnit 8.3. omtales en række af de problemer, som en øget økonomisk dispositionsadgang giver i forhold til den nuværende kirkelige struktur.

Disse strukturproblemer vil principielt også opstå ved den frivillige indførelse af en sognefuldmagt indenfor et ligningsområde, idet det fortsat vil være folkekirkemedlemmer i kommunen, der skal finansiere de lokale kirkelige aktiviteter.

Menighedsrådenes betænkeligheder kan dog delvist afhjælpes ved at indføre et besluttende budgetsamråd, idet det herved overlades til menighedsrådene at foretage en prioritering af de kirkelige opgaver i ligningsområdet i forbindelse med fastsættelse af ligningsbeløbet til de enkelte kirkelige kasser.

Det besluttende budgetsamråd vil således betyde, at menighedsrådene får mulighed for gensidigt at påvirke hinandens forbrug og prioritering og vil - i denne situation hvor menighedsrådene i enighed vælger at åbne for en øget økonomisk dispositionsadgang - formentlig være en tilstrækkelig

garanti for det enkelte menighedsråd mod at skulle medvirke til finansiering af kirkelige aktiviteter, som menighedsrådet ikke umiddelbart finder ønskelige.

8.4.3. BUDGETTERING

Menighedsrådene vil ved indførelse af en sognefuldmagt i ligningsområdet fortsat have en forpligtelse til at udarbejde et detaljeret budget for det kommende budgetår. Menighedsrådene vil således ikke kunne nøjes med at afsætte et samlet beløb til "kirkelige aktiviteter".

Dette hænger dels sammen med mulighed for at fastholde menighedsrådets forpligtelse til at stille midler til rådighed for helt grundlæggende aktiviteter som fx afholdelse af gudstjenester, men har især betydning i relation til provstiudvalgets legalitetskontrol. Provstiudvalget skal således fortsat som budgetgodkendende myndighed være forpligtet til at foretage legalitetskontrol af menighedsrådenes budget, og denne kontrol vil blive meningsløs, såfremt budgetterne ikke indeholder en detaljeret angivelse af, hvorledes indtægterne skal anvendes.

8.4.4. REVISIONSKLAUSUL

Udvalget skal under henvisning til de ovenfor nævnte betænkeligheder vedrørende muligheden for indførelse af en sognefuldmagt i ligningsområdet anbefale, at der indsættes en revisionsklausul i økonomiloven, således at spørgsmålet på ny skal behandles af Folketinget efter f.eks. 5 år.

KAPITEL 9.

FORSLAG VEDRØRENDE PROVSTIREVISION, PROVSTI-UDVALGETS ADMINISTRATION, SAMARBEJDE MELLEM DE KIRKELIGE INSTANSER OG VEDRØRENDE DISPOSITIONSBELØB FOR PRÆSTEN

9.1. PROVSTIREVISION

9.1.1. REGNSKABERNES AFLÆGGELSE, REVISION OG GODKENDELSE

Regnskabsåret for kirke- og præstegårdskasserne er kalenderåret, og regnskaberne aflægges af menighedsrådene senest den 1. april efter regnskabsårets udløb, jf. økonomilovens § 8 og § 9, stk. 1,1. pkt.

Regnskabet revideres af provstirevisor, som på baggrund af en licitation er antaget af stiftsøvrigheden, jf. økonomilovens § 9, stk. 1, 2. pkt., jf. cirkulære af 22. juli 1992 om kirkelige kassers budget, regnskab og revision m.v.

Efter revisionen sendes regnskabet med provstirevisors påtegninger og revisionsprotokol til de respektive menighedsråd, der behandler regnskabet på et menighedsrådsmøde. Menighedsrådet kan forsyne regnskabet med eventuelle bemærkninger.

Herefter fremsendes regnskabet med påtegninger og revisionsprotokollat til provstiudvalget, der skal godkende regnskabet, jf. økonomilovens § 9, stk. 1, 2. pkt., og cirkulære af 22. juli 1992 om kirkelige kassers budget, regnskab, revision m.v.

9.1.2. UDVALGETS ANBEFALING VEDRØRENDE PROVSTIREVISIONEN

Til varetagelse af den løbende revision af de kirkelige kasser antages faguddannet revisionsbistand, jf. cirkulære af 22. juli 1992 om kirkelig kassers budget, regnskab og revision m.v.

Provstirevisionen udbydes af stiftsøvrighederne for større enheder, der fastlægges af stiftsøvrighederne under hensyntagen til de lokale forhold. Stiftsøvrighederne gennemfører kontraktsforhandlinger med provstirevisor og har kompetence til at ansætte og afskedige provstirevisor.

På denne baggrund har de 10 stiftsøvrigheder efter eu-udbud indgået kontrakter om provstirevision for i alt 27 revisionsområder. Kontrakterne

er indgået med 9 revisionsfirmaer.

Udvalget har overvejet, om der ved fastansættelse af et antal faguddannede revisorer til at varetage revisionen af de kirkelige kasser vil kunne opnås besparelser på udgifterne, og anbefaler, at Kirkeministeriet foretager en undersøgelse heraf.

Udvalget forudsætter, at ansættelses- og afskedigelseskompetencen placeres hos Kirkeministeriet eller stiftsøvrighederne for derigennem at sikre revisionens uafhængighed af de lokale kirkelige myndigheder, og at de nuværende krav til det faglige niveau fastholdes.

9.2. ÆNDRINGER AF DE GÆLDENDE REGLER VEDRØRENDE PROVSTIUDVALGETS ADMINISTRATION

9.2.1. BESKRIVELSE AF PROVSTIUDVALGETS OPGAVER OG DEN NUGÆLDENDE ØKONOMISKE ORDNING

I hvert provsti vælger medlemmerne af provstiets menighedsråd et provstiudvalg, der består af provsten og 2 til 4 lægmedlemmer, jf. økonomilovens § 24, stk. 1. 1. pkt.

Provstiudvalgene, der blev indført i 1922 efter sønderjysk forbillede, er menighedsrådenes nærmeste tilsynsmyndighed. Provstiudvalgenes opgaver og kompetencer fremgår af en række bestemmelser i den kirkelige lovgivning.

Provstiudvalgets vigtigste opgave er godkendelse af budgetterne for de kirkelige kasser i provstiet og fastsættelse af ligningsbeløbet til kirke- og præstegårdskasserne i ligningsområdet.

Provstiudvalget træffer herudover afgørelse om, hvad der skal foretages, når udvalget modtager udskrifter af afholdte provstesyn over kirkebygninger, kirkegårde med bygninger, præsteboligen, præstegårdes avlsbygninger, sognegårde og konfirmandbygninger.

Provstiudvalget skal endvidere afgive erklæringer i sager om erhvervelse og afhændelse af fast ejendom, sager vedrørende opførelse eller nedrivning af bygninger, sager vedrørende istandsættelses- eller ombygningsarbejder, som efter de gældende regler skal forelægges stiftsøvrigheden til godkendelse, og øvrige sager af væsentlig økonomisk betydning for de kirkelige kasser.

Provstiudvalget fører tilsyn med, at der udfærdiges regulativer for ansatte funktionærer ved kirker og kirkegårde. Provstiudvalget skal desuden påse, at menighedsrådenes aftaler om ansættelsesforhold er i overensstemmelse med de bestemmelser, der er fastsat af Kirkeministeriet.

Endelig skal provstiudvalget godkende menighedsrådenes forslag til kir-

kegårdsvedtægter, herunder takstbestemmelser, og menighedsrådenes vedtægter om betaling for brug af kirken.

Provstiudvalget udøver sin virksomhed i møder, jf. økonomilovens § 24, stk. 3, og bekendtgørelse nr. 838 af 20. oktober 1993 om provstiudvalgenes virksomhed § 1, stk. 1.

Organisatorisk er provstiudvalget en selvstændig, lokalt valgt offentlig instans, der ikke står i nogen almindeligt underordnelsesforhold til fx stiftsøvrigheden eller Kirkeministeriet. Der findes således ikke nogen overordnet myndighed, som har en almindelig adgang til at lave provstiudvalgets beslutninger om eller til at handle i dets sted. På den anden side følger det af den gældende lovgivnings indhold, at provstiudvalgets beføjelser er lovbundne.

Det fremgår således af økonomilovens § 26, stk. 2-3, hvilke udgiftskrævende folkekirkelige opgaver provstiudvalget kan varetage, og hvortil udgifterne kan finansieres af fællesfonden blandt andet gennem udskrivning af landskirkeskat.

Disse udgifter er:

- udgifter til valg af provstiudvalgene,
- udgifter til provstiudvalgenes møder - herunder befordringsgodtgørelse og diæter til de valgte medlemmer
- udgifter til medhjælp og kontorartikler - herunder edb-anskaffelser
- udgifter til provstiudvalgsmedlemmers deltagelse i kurser m.v., der må anses af betydning for udøvelse af hvervet som provstiudvalgsmedlem samt
- efter kirkeministerens bestemmelse udgifter til dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste til valgte provstiudvalgsmedlemmer i forbindelse med deltagelse i sådanne kurser m.v.

Provstiudvalget har ikke nogen selvstændig budgetret og skatteudskrivningsret i relation til finansiering af udgifterne vedrørende udvalgets virksomhed, idet adgang til at budgettere fællesfondens udgifter og udskrive landskirkeskat til finansiering heraf tilkommer stiftsøvrighederne og kirkeministeren, jf. økonomilovens §§ 14-15.

I 1995 blev der af fællesfonden afholdt provstiudvalgsudgifter for i alt 8,7 mio.kr.

9.2.2. INDFØRELSE AF EN PROVSTIUDVALGSKASSE

9.2.2.1. UDVALGETS ANBEFALING AF INDFØRELSE AF EN PROVSTIUDVALGSKASSE

Under henvisning til provstiudvalgets organisatoriske placering i den kirkelige struktur skal udvalget anbefale, at de i økonomilovens § 26, stk. 2-3,

nævnte udgifter i fremtiden finansieres af en provstiudvalgskasse, og at budgettet for denne kasse udarbejdes af provstiudvalget.

Et grundprincip for en selvstændig budgetret og dertil knyttet skatteudskrivningsret er, at den, der bruger pengene, også selv skal skaffer pengene. I relation til provstiudvalgenes virksomhed vil dette krav kunne opfyldes, hvis pligten til at finansiere provstiudvalgets udgifter alene påhviler kirkeskatteyderne i det lokalområde, hvor provstiudvalget er valgt.

Udvalget skal derfor anbefale, at de nødvendige økonomiske midler til finansiering af udgifterne til provstiudvalgets virksomhed i fremtiden tilvejebringes af den lokale kirkelige ligning, og at provstiudvalget tillægges kompetencen til at fastsætte ligningsbeløbet til provstiudvalgskassen.

En sådan ordning vil være udgiftsneutral for folkekirken som helhed, idet ordningen vil medføre en tilsvarende besparelse på fællesfonden.

Udvalget finder ikke, at menighedsrådene skal have indflydelse på fastsættelsen af ligningsbeløbet til provstiudvalgskassen, men forudsætter dog, at provstiudvalget bliver forpligtet til at orientere menighedsrådene om provstiudvalgskassens budgetforslag på budgetsamrådet, jf. økonomilovens § 5. Dette vil også være tilfældet, hvis menighedsrådene i et ligningsområde vælger at indføre et besluttende budgetsamråd og dermed overtage provstiudvalgets kompetence i relation til at fastsætte ligningsbeløbet til ligningsområdets kirke- og præstegårdskasser.

Endvidere forudsætter udvalget, at der fastsættes nærmere regler for regnskabsaflæggelse, om revision og om godkendelse af regnskaberne for provstiudvalgskassen.

9.2.2.2. UDVALGETS ANBEFALING VEDRØRENDE 5 PROCENTSBELØBET TIL IMØDEGÅELSE AF UFORUDSETE UDGIFTER I LIGNINGSOMRÅDET, HVIS DER INDFØRES EN PROVSTIUDVALGSKASSE

Ifølge økonomilovens § 6, stk. 1, kan provstiudvalget forhøje de kirkelige kassers budgetter med et beløb svarende til højst 5 % af det samlede ligningsbeløb til imødegåelse af uforudsete udgifter i ligningsområdet. Dette beløb udbetales ikke automatisk til kirkekasserne, men står på en mellemregningskonto i kommunen. Anvendelse af dette beløb kan kun ske efter provstiudvalgets beslutning, jf. økonomilovens § 19, stk. 1,3. pkt.

Såfremt der oprettes en provstiudvalgskasse, vil det være naturligt og hensigtsmæssigt, at denne del af ligningsbeløbet udbetales til vedkommende provstiudvalg og administreres på en særskilt konto i provstiudvalgskassen. Ved regnskabsårets slutning skal den del af beløbet, der står tilbage, anvendes til nedbringelse af det følgende års ligning til kirke- og præstegårdskasserne.

9.3. SAMARBEJDE MELLEM STIFTSØVRIGHEDER, PROVSTIUDVALG OG MENIGHEDSRÅD

Siden 1989 har menighedsråd, der ønsker det, haft mulighed for at sætte forskellige projekter i værk med henblik på at løse folkekirkelige anliggender i lokalområdet, som det hidtil ikke har været muligt at løse for det enkelte menighedsråd af økonomiske eller administrative grunde. Der er således med bestemmelserne i menighedsrådslovens § 43, stk. 3, og § 43, stk. 7, givet mulighed for, at kirkeministeren i forbindelse med godkendelse af projekterne kan træffe bestemmelse om fravigelse af regler i menighedsrådslovens kapitel 1-7 og kapitel 9, reglerne i menighedsråds valgloven, reglerne i økonomiloven, reglerne i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde samt reglerne i lov om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker m.m.

En lignende ordning har ikke eksisteret for provstiudvalg og stiftsøvrigheder. Udvalget finder imidlertid, at det er en naturlig konsekvens af menighedsrådenes adgang til at få dispensationer fra dele af den kirkelige lovgivning med henblik på løsning af folkekirkelige opgaver i lokalområdet, at der gives adgang til, at alle niveauer i folkekirken får mulighed for at tilpasse arbejdsgange og kompetenceforhold til lokale ønsker og behov.

Hermed vil de lokale folkekirkelige instanser selv kunne vælge at fortsætte de decentraliseringsbestræbelser, som de seneste års kirkelige lovgivning har været udtryk for.

Udvalget skal derfor indstille, at der i lovgivningen skabes hjemmel til, at der på alle niveauer i folkekirken kan opnås dispensationer fra den kirkelige lovgivning i lighed med, hvad menighedsrådene har mulighed for i dag i medfør af kapitel 8 i menighedsrådsloven.

9.4. DISPOSITIONSBELØB FOR PRÆSTEN

Udvalget har overvejet muligheden af at indføre et dispositionsbeløb for præsten, herunder også for de præster som helt eller delvist er ansat til at betjene en institution eller særlige grupper af personer.

Dette hænger sammen med, at menighedsrådene i dag er indstillet på at betale for flere aktiviteter vedrørende præstens virksomhed, men at det for både præsten og kassereren kan opleves som meget bureaukratisk, hvis præsten ofte skal bede om små forskud eller betaling af mindre regninger.

Udvalget skal derfor anbefale, at Kirkeministeriet foretager en nærmere undersøgelse heraf, og i denne forbindelse udarbejder en beskrivelse af, hvilke konkrete aktiviteter det nævnte beløb skal kunne anvendes til, og

en vurdering af et maksimumsbeløb. Det forudsættes herved, at det nævnte beløb skal optages på kirkekassens/præstegårdskassens budget i lighed med andre udgifter, ligesom der skal aflægges regnskab for beløbets anvendelse i overensstemmelse med de almindelige regler.

KAPITEL 10.

FINANSIERING AF PRÆSTESTILLINGER

10.1. BAGGRUNDEN FOR UDVALGETS DRØFTELSER

Med kirkeministerens brev af den af 21. juni 1996 til Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer, jf. bilag nr. 16, fik udvalget til opgave at drøfte og eventuelt komme med forslag **til,** hvorledes der gennem en ændring af de nuværende finansieringsregler for præstelønninger kan skabes grundlag for, at merudgifterne til yderligere præstestillinger finansieres af Folkekirken selv.

Formålet med en ændret finansieringsform skulle i givet fald være at give det fornødne grundlag for en opfyldelse af behovet for yderligere præstestillinger, således som det bl.a. er fremlagt i betænkning nr. 1264/1994 vedrørende præstestillinger.

Det har været afgørende for udvalgets drøftelser, at størrelsen af statens tilskud på finansloven til Folkekirken ikke reduceres. Udvalget har med dette udgangspunkt overvejet, hvorledes det gældende regelsæt kan ændres, så der indenfor det eksisterende samlede statstilskud kan ansættes flere præster, og det er udvalgets opfattelse, at dette resultat kan opnås ved, at nuværende statslige udgifter i fremtiden finansieres af Folkekirken mod, at de frigjorte finanslovsbeløb konverteres til yderligere præstestillinger. Der henvises i denne forbindelse til de i afsnit 10.4. beskrevne finansieringsmodeller og til udvalgets indstilling i afsnit 10.5.

10.2. NUVÆRENDE FINANSIERINGSFORM

Økonomilovens § 20, stk. 2, har følgende ordlyd:

"Stk. 2. Statskassen yder herudover et årligt tilskud til fællesfonden svarende til 40 pct. af fællesfondens udgifter til lønninger til provster og præster.".

40 pct. af aflønningen af præster i folkekirken afholdes således af staten som en lovbunden finanslovsbevilling, mens de resterende 60 pct. afholdes

af fællesfonden (landskirkeskatten).

Dette gælder samtlige lønninger og løndele for tjenestemandsansatte provster og for præster, herunder institutions- og særpræster, hjælpepræster og vikarer bortset fra barselsvikarer.

Statskassen afholder herudover pensionsudgifter til folkekirkens præster.

10.3. ALTERNATIVE FINANSIERINGSMODELLER

Udvalgets overvejelser har været koncentreret omkring en ændring af økonomilovens § 20, stk. 2 og stk. 3.

Udvalget har således overvejet, hvorvidt udgifterne til en række forskellige typer præstestillinger - f.eks. vikarer og/eller hjælpepræster - kan finansieres 100 pct. af fællesfonden, ligesom udvalget har diskuteret muligheden for at nedsætte statens procentvise andel af udgifterne til præstestillinger. Endvidere har udvalget overvejet en ophævelse eller ændring af økonomilovens § 20, stk. 3, vedrørende statens tilskud til kirkerestaureringer m.v., således at en del af dette tilskud i fremtiden bruges til at finansiere yderligere præstestillinger.

På dette grundlag har udvalget overvejet følgende løsningsmodeller:

1. Overførelse af udgifter til særpræster til fællesfonden.
2. Overførelse af udgifter til vikarer til fællesfonden.
3. Overførelse af udgifter til midlertidige hjælpepræster til fællesfonden.
4. Overførelse af udgifter til samtlige hjælpepræster til fællesfonden.
5. Statens procentandel på 40 pct. af udgifterne til lønninger til provster og præster nedsættes.
6. Midler fra kirkerestaureringsbevillingen flyttes til bevillingen vedrørende præsteløn på finansloven.
7. Overførelse af udgifter vedrørende Dansk Kirke i Udlandet og Dansk Sømandskirke i Fremmede Havne til fællesfonden.

De enkelte modeller er beskrevet i afsnit 10.4. med beregninger over konsekvenserne af at flytte forskellige udgifter fra staten til fællesfonden eller fra staten til kirkekasserne (restaureringstilskud).

10.4. FINANSIERINGSMODELLER

I betænkning nr. 1264/1994 vedrørende præstestillinger indstillede udvalget, at der oprettes 85 nye præstestillinger i folkekirken, og at der gives

mulighed for et mere fleksibelt system hvor biskopperne kan oprette midlertidige stillinger, samt at der oprettes 10 stiftspræstestillinger til aflastning af biskopperne i teologiske spørgsmål.

Af de 85 nye præstestillinger blev der i 1995 bevilget i alt 18 stillinger, ligesom der i 1997 forventes bevilget i alt 12 stillinger.

På denne baggrund resterer der udover de 10 stiftspræstestillinger i alt 55 stillinger. Disse 55 stillinger er indgået i udvalgets beregninger af de økonomiske konsekvenser af de enkelte finansieringsmodeller.

I nedenstående finansieringsmodeller er benyttet samme økonomiske gennemsnitstal, som er brugt i betænkning nr. 1264/1994 vedrørende præstestillinger. Det betyder, at udgiften til en præstestilling opgøres således:

Skalaløn (lr. 26, sidste skalatrin, stedsats IV)	254.000 kr.
Rådighedstillæg	32.000 kr.
ialt	286.000 kr.
Fællesfondens andel 60 pct	172.000 kr.
Statens andel 40 pct	114.400 kr.
+ pensionsbidrag på 15 pct. som teknisk er indregnet i statsbevillingen	17.200 kr.
Statsbevillingsmæssig udgift pr. præst ialt	131.600 kr. eller 132.000 kr. (afrundet).

For samtlige beregninger gælder, at de anførte beløb er 1996-tal, medmindre andet er anført.

I modellerne har udvalget alene medtaget konsekvensberegninger for så vidt angår de rene lønudgifter ved oprettelse af flere præstestillinger.

Hertil skal imidlertid lægges en række følgeudgifter til etablering af tjenesteboliger og befordrings- og kontorholdsudgifter, samt indtægter fra boligbidrag. Gennemsnitligt kan disse følgeudgifter, når der er tale om ansættelse i en præstestilling med tilknyttet tjenestebolig, opgøres **til:**

Engangsudgifter:	til tjenestebolig, tjenestedragt møbler, kontormaskinel m.v.:	2 mio.kr.
Løbende udgifter pr. år	til befordring, telefon, vedligeholdelse, kontorhold m.v.:	100.000 kr.

10.4.1. OVERFØRELSE AF UDGIFTER TIL SÆRPRÆSTER TIL FÆLLESFONDEN

Forslaget indebærer, at udgiften til særpræster i fremtiden finansieres fuldt ud af fællesfonden, og at det frigjorte finanslovsbeløb konverteres til yderligere præstestillinger.

Forudsætninger

Antallet af særpræster (sygehuspræster, fængselspræster, døvepræster, tunghørepræster, korshærspræster, studenterpræster m.v.) udgjorde den 22. oktober 1996 i alt 42 årsværk.

Dette svarer til, at udgifterne til disse stillinger på finansloven udgør 42 x 132.000 kr. eller i alt ca. 5,5 mio.kr.

Af de 85 stillinger, som betænkning 1264/1994 opgjorde behovet til, blev de 24 rubriceret som særpræstestillinger. Ingen af disse 24 stillinger er oprettet på nuværende tidspunkt.

Erfaringerne fra de senere år viser, at nye behov for præstestillinger i højere grad end tidligere er opstået inden for særpræsteområdet.

Som nævnt ovenfor i afsnit 10.4. er der for øjeblikket et restbehov på 55 stillinger. Hvis udgiften til særpræster i fremtiden finansieres fuldt ud af fællesfonden, vil der med udgangspunkt i betænkningens opgørelse af behovet for yderligere særpræstestillinger til 24 være i alt 31 præstestillinger, som fortsat skal finansieres på normal vis med procentfordelingen 40/60.

Økonomiske konsekvenser

For finanslovsbevillingen indebærer forslaget følgende:

Besparelse af statsandelen af udgifter til særpræster (i alt 42 årsværk)	ca. 5,5 mio.kr.
Finansiering af restbehov på 31 almindelige præstestillinger	ca. 4,1 mio.kr.
Overskud på finanslovsbevillingen	ca. 1,4 mio.kr.

Dette overskud på finanslovsbevillingen kunne eventuelt anvendes som en art bufferkonto til brug for biskopperne i særlig spidsbelastningssituationer.

For Folkekirken betyder forslaget følgende merudgifter, der skal finansieres af fællesfonden:

Statsandelen af de nuværende 42 særpræstestillingerca.	ca. 5,5 mio.kr.
100 pct. finansiering af 24 yderligere særpræstestillinger	ca. 6,7 mio.kr.
Fællesfondens andel på 60 pct. af udgifterne til 31 almindelige præstestillinger	ca. 5,3 mio.kr.
Merudgift i alt.	ca. 17,5 mio.kr.

10.4.2. OVERFØRELSE AF UDGIFTER TIL VIKARER TIL FÆLLESFONDEN

Forslaget indebærer, at udgiften til vikarer afholdes fuldt ud af fællesfonden, og at det frigjorte finanslovsbeløb konverteres til yderligere præstestillinger.

Forudsætninger

I 1995 udgjorde statens andel af vikarudgifterne ca. 2,3 mio.kr.

Økonomiske konsekvenser

Hvis udgiften til vikarer finansieres fuldt ud af fællesfonden, vil det frigjorte beløb på finansloven kunne anvendes til oprettelse af ca. 17 nye præstestillinger.

For Folkekirken betyder forslaget følgende merudgifter, der skal finansieres af fællesfonden:

Statsandelen af de nuværende vikarudgifter	ca. 2,3 mio.kr.
Fællesfondens andel på 60 pct. af udgifterne til 17 præstestillinger	ca. 2,9 mio.kr.
Merudgift i alt	ca. 5,2 mio.kr.

10.4.3. OVERFØRELSER AF UDGIFTER TIL MIDLERTIDIGE HJÆLPEPRÆSTER TIL FÆLLESFONDEN

Forslaget indebærer, at udgifter til midlertidige hjælpepræster - dvs. personlige hjælpepræster og hjælpepræster med tidsbegrænset ansættelse - for fremtiden finansieres fuldt ud af fællesfonden og at det frigjorte finanslovsbeløb konverteres til yderligere præstestillinger.

Forudsætninger

I 1995 udgjorde statens andel af lønudgifterne til midlertidige hjælpepræster ca. 2,5 mio.kr.

Økonomiske konsekvenser

Hvis udgiften til midlertidige hjælpepræster betales fuldt ud af fællesfonden, vil det frigjorte beløb på finansloven kunne anvendes til oprettelse af ca. 19 nye præstestillinger.

For Folkekirken betyder forslaget følgende merudgifter, der skal finansieres af fællesfonden:

Statsandelen af de nuværende udgifter til midlertidige hjælpepræster	ca. 2,5 mio.kr.
Fællesfondens andel på 60 pct. af udgifterne til 19 præstestillinger	ca. 3,3 mio.kr.
Merudgifter i alt	ca. 5,8 mio.kr.

Kombinationsmulighed

Hvis denne model kombineres med modellen i afsnit 10.4.2., således at udgifter til vikarer og til midlertidige hjælpepræster afholdes fuldt ud af fællesfonden, jf. anbefaling i rapporten om Folkekirkens Økonomi maj 1995, vil det betyde, at der for det frigjorte finanslovsbeløb kan oprettes ca. 36 nye præstestillinger.

Kombinationen vil indebære en merudgift for Folkekirken, der skal finansieres af fællesfonden, på ca. 11 mio.kr.

10.4.4. OVERFØRELSE AF UDGIFTER TIL SAMTLIGE HJÆLPEPRÆSTER TIL FÆLLESFONDEN

Forslaget indebærer, at udgifter til samtlige hjælpepræster finansieres fuldt ud af fællesfonden, og at det frigjorte finanslovsbeløb konverteres til yderligere præstestillinger.

Forudsætninger

I 1995 udgjorde statens andel af lønudgifterne til samtlige hjælpepræster ca. 5,8 mio.kr.

Økonomiske konsekvenser

Hvis udgifter til samtlige hjælpepræster finansieres fuldt ud af fællesfonden, vil det frigjorte beløb på finansloven kunne anvendes til oprettelse af ca. 44 nye præstestillinger.

For Folkekirken betyder forslaget følgende merudgifter, der skal finansieres af fællesfonden:

Statsandelen af de nuværende udgifter til hjælpepræster	ca. 5,8 mio.kr.
Fællesfondens andel på 60 pct. af udgifterne til 44 præstestillinger	ca. 7,6 mio.kr.
Merudgifter i alt	ca. 13,4 mio.kr.

Kombinationsmulighed

Hvis denne model kombineres med modellen i afsnit 10.4.2., således at udgifterne til vikarer og samtlige hjælpepræster afholdes fuldt ud af fællesfonden, vil det betyde, at der for det frigjorte finanslovsbeløb kan oprettes yderligere ca. 61 stillinger.

Kombinationen vil indebære en merudgift for Folkekirken, der skal finansieres af fællesfonden, på ca. 18,6 mio.kr.

10.4.5. STATENS PROCENTANDEL PÅ 40 PCT. AF UDGIFTERNE TIL LØNNINGER TIL PROVSTER OG PRÆSTER NEDSÆTTES

Forslaget indebærer, at statens procentandel på 40 pct. af udgifterne til lønninger til provster og præster nedsættes, og at det frigjorte beløb på finansloven anvendes til oprettelse af nye præstestillinger.

Forudsætninger

I 1996 udgør statens procentandel af udgifterne til lønninger til provster og præster følgende beløb:

Samlede finanslovsbevilling	269,5 mio.kr.
Heri skal fradrages pensionsbidrag	ca. 29,5 mio.kr.
Lønbevilling i alt	240,0 mio.kr.

Lønbevilling i alt	40 pct.	= 240,0 mio.kr.
Reduktion af statens procentandel med	1 pct.	= 6,0 mio.kr.

Økonomiske konsekvenser

For hver 1 pct. statsandelen af udgifter til lønninger til provster og præster nedsættes, frigøres der 6 mio.kr. på finanslovsbevillingen. Hvis dette beløb konverteres til nye præstestillinger, vil der kunne oprettes ca. 47 stillinger.

For Folkekirken betyder forslaget følgende merudgifter, der skal finansieres af fællesfonden:

Overtagelse af 1 pct. af statsandelen af de nuværende udgifter til lønninger til provster og præster	ca. 6,0 mio.kr.
Fællesfondens andel på 61 pct. af udgifterne til 47 præstestillinger	ca. 8.2 mio.kr.
Merudgifter i alt	ca. 14,2 mio.kr.

10.4.6. MIDLER FRA KIRKERESTAURERINGSBEVILLINGEN FLYTTES TIL BEVILLINGEN VEDRØRENDE PRÆSTELØN PÅ FINANSLOVEN

Forslaget indebærer, at midler fra finanslovskontoen vedrørende tilskud til kirkerestaurering flyttes til finanslovskontoen vedrørende præsteløn med henblik på oprettelse af et antal nye præstestillinger.

Forudsætninger

Ifølge økonomilovens § 20, stk. 3, skal staten yde et tilskud på mindst 14 mio.kr. årligt til kirkerestaureringer m.v. Denne forpligtelse for staten blev lovfæstet ved økonomilovens vedtagelse i 1984.

På indeværende års finanslov udgør restaureringsbevillingen 15,1 mio. kr., og på forslag til finanslov 1997 udgør den 15,7 mio.kr. eller henholdsvis 1,1 og 1,7 mio.kr. mere end det lovpligtige minimum. For disse beløb kan der oprettes henholdsvis ca. 8 og ca. 13 stillinger.

Ved en ændring af økonomiloven kan minimumsbevillingen på 14 mio. kr. til tilskud til kirkerestaurering imidlertid fjernes, ligesom bestemmelsen i økonomilovens § 20, stk. 3, helt kan ophæves. Det herved frigjorte finanslovsbeløb kan i givet fald konverteres til yderligere præstestillinger.

Økonomiske konsekvenser

Hvis bevillingen til kirkerestaureringskontoen reduceres med f.eks. 8,0 mio.kr., vil det herved frigjorte beløb på finansloven kunne anvendes til oprettelse af ca. 60 ny præstestillinger.

For Folkekirken betyder forslaget følgende merudgifter, der skal finansieres dels af fællesfonden og dels af den lokale kirkelige ligning.

Fællesfondens andel på 60 pct. af udgifterne til 60 præstestillinger	ca. 10,3 mio.kr.
Mistede restaureringstilskud for kirkekasserne	ca . 8,0 mio.kr.
Merudgifter i alt	ca. 18,3 mio.kr.

Økonomiske konsekvenser, hvis modellen kombineres med modellen i afsnit 10.4.5.

Hvis statens andel af udgifter til lønninger til provster og præster ændres fra 40 til 35 pct., vil det betyde, at der på finanslovsbevillingen vedrørende præsteløn frigøres i alt ca. 30 mio.kr.

Hvis der f.eks. oprettes 60 nye stillinger, der skal finansieres med et delingsforhold på 35/65 vil udgiften for statsbevillingen blive:

Statens andel på 35 pct. af udgiften til 60 præstestillinger	ca. 6,0 mio.kr.
+ pensionsbidrag	ca. 1,0 mio.kr.
I alt	ca. 7,0 mio.kr.

Restaureringskontoen kunne således tilføres et provenu på ca. 23 mio.kr. og derved blive på ca. 38 mio.kr.

Forudsætningen for gennemførelse af et sådant forslag vil være, at der ved anmærkninger til henholdsvis præstelønningskontoen og kirkerestaureringskontoen på finansloven skabes hjemmel til at overflytte bevillinger mellem de to konti.

For Folkekirken betyder forslaget følgende:

Overtagelse af 5 pct. af statsandelen af de nuværende udgifter til præster	30,0 mio.kr.
Fællesfondens andel på 65 pct. af udgifterne til 60 præstestillinger	11,2 mio.kr.
Merudgifter for fællesfonden på i alt	41,2 mio.kr.
Mindreudgift for kirkekasserne p.gr.a. øgede restaureringstilskud	23,0 mio.kr.
Samlede merudgift for folkekirken	18,2 mio.kr.

10.4.7. OVERFØRELSE AF UDGIFTER VEDRØRENDE DANSK KIRKE I UDLANDET OG DANSK SØMANDSKIRKE I FREMMEDE HAVNE TIL FÆLLESFONDEN

Forslaget indebærer, at det nuværende tilskud på finansloven til Dansk Kirke i Udlandet og til Dansk Sømandskirke i Fremmede Havne i fremtiden afholdes af fællesfonden. Det herved frigjorte finanslovsbeløb anvendes til finansiering af nye præstestillinger.

Forudsætninger

På forslaget til finanslov 1997 udgør den samlede bevilling for Dansk Kirke i Udlandet og Dansk Sømandskirke i Fremmede Havne **14,5 mio.kr.**

Økonomiske konsekvenser

Hvis udgifter til DKU og Dansk Sømandskirke i Fremmede Havne fuldt ud finansieres af fællesfonden vil det herved frigjorte beløb på finansloven kunne anvendes til følgende:

Statens andel på 40 pct. af udgiften til 60 præstestillinger	ca. 8,0 mio.kr.
Forøgelse af restaureringsbevillingen	ca. 6,5 mio.kr.
I alt	14,5 mio.kr.

For Folkekirken betyder forslaget følgende merudgifter:

Tilskud til DKU og Dansk Sømandskirke i Fremmede Havne afholdt af fællesfonden	14,5 mio.kr.
Fællesfondens andel på 60 pct. af udgifterne til 60 præstestillinger	ca. 10,3 mio.kr.
Mindreudgift for kirkekasserne p.gr.a. øgede restaureringstilskud	6,5 mio.kr.
Samlede merudgift for folkekirken	ca. 18,3 mio.kr.

10.5. UDVALGETS INDSTILLING.

Udvalget har foretaget en meget grundig drøftelse af de 7 modeller, hvorunder man har afvejet fordele og ulemper ved hver enkelt model.

På dette grundlag er der i udvalget enighed om, at model 1 er den bedste til at løse problemerne på længere sigt.

Udvalget indstiller derfor, at udgiften til særpræstestillinger fremtidigt afholdes af fællesfonden, jf. afsnit 10.4.1.

Ved denne ændring opfyldes behovet for yderligere præstestillinger, jf. betænkning nr. 1264/1994, med en lille reserve til den i betænkningen efterlyste fleksibilitet.

Staten fastholdes på opretholdelsen af den basale sognepræstelige betjening, mens de behov, der grundet kirkens tilrettelæggelse af den præstelige betjening opstår for særpræstestillinger, dækkes af kirkelige midler.

BILAG

Kirkeministeriets lovbekendtgørelse nr. 571 af 21. juni 1996

Bekendtgørelse af Lov om menighedsråd

Hermed bekendtgøres lov nr. 432 af 1. juni 1994 om menighedsråd med de ændringer, der følger af lov nr. 390 af 22. maj 1996.

Kapitel 1

Almindelige bestemmelser

§ 1. Sognets eller kirkedistriktets anliggender styres af menighedsrådet, medmindre andet er særligt hjemlet i lovgivningen.

Stk. 2. Er der flere kirker i et sogn, og er der til hver kirke henlagt et særskilt distrikt, vælges et menighedsråd for hvert distrikt.

Stk. 3. Menighedsrådene i et pastorat med to eller flere sogne eller i et sogn med to eller flere kirkedistrikter kan beslutte, at pastoratet eller sognet skal have fælles menighedsråd, når et menighedsmøde, jf. kapitel 7, i hvert af sognene eller distrikterne ønsker det.

Stk. 4. Ved oprettelse af et nyt sogn eller kirkedistrikt kan biskoppen bestemme, at det nye menighedsråd skal oprettes, før oprettelsen af sognet eller distriktet træder i kraft, og fastsætte, hvilke opgaver rådet skal varetage indtil dette tidspunkt.

Stk. 5. Ved oprettelse af et nyt sogn eller kirkedistrikt kan menighedsrådet for den del af sognet eller distriktet, der bliver tilbage, beslutte, at der skal afholdes nyvalg. Beslutningen skal være truffet, før oprettelsen af det nye sogn eller distrikt træder i kraft.

§ 2. Menighedsrådet består af mindst seks medlemmer, der vælges efter lov om valg til menighedsråd, og de i pastoratet tjenestemandsansatte sognepræster samt de overenskomstansatte præster, hvis ansættelse i pastoratet har en varighed af et år eller mere. Fødte medlemmer, der har orlov, er i orlovsperioden fritaget for hvervet som medlem af menighedsrådet.

Stk. 2. Andre præster end de i stk. 1 nævnte, der er ansat i pastoratet, og præster, som uden at være ansat i pastoratet yder bistand ved pastoratets betjening, har ret til uden stemmeret at deltage i menighedsrådets møder.

Stk. 3. Antallet af valgte medlemmer fastsættes af biskoppen efter folketallet i menighedsrådskredsen på grundlag af den opgørelse af folketallet, der offentliggøres af Danmarks Statistik pr. 1. januar i valgåret. Antallet udgør seks for det første tusinde og yderligere et medlem for hvert påbegyndt tusinde, dog ikke over femten i alt. Har to eller flere sogne eller kirkedistrikter fælles menighedsråd, fastsættes antallet af medlemmer efter det samlede folketal og fordeles på de enkelte sogne eller distrikter i forhold til folketallet i hvert af dem. Et sogn eller distrikt skal dog have mindst et medlem.

Stk. 4. Når den kirkelige betjening af et pastorat, der består af flere sogne eller kirkedistrikter, er ordnet således, at betjeningen af et enkelt sogn eller distrikt væsentligt er overdraget til en af præsterne, kan biskoppen ved regulativ for ordningen af tjenesteforholdet mellem præsterne bestemme, at hver af dem skal være medlem af menighedsrådet i sit sogn eller distrikt.

§ 3. En repræsentant for de kirkefunktionæ-

Kirkemin. j.nr. 7201-6/95

VLOV

Schultz Grafisk A/S 085/01174 25-06 1/kirk101759

rer, der er ansat eller konstitueret i menighedsrådskredsen, har ret til uden stemmeret at deltage i rådets møder. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler herom.

§ 4. Hvis en valgmenighed i medfør af lov om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker m.m. benytter en sognemenigheds kirke, er valgmenigheden efter regler, der fastsættes af kirkeministeren, berettiget til at vælge en repræsentant, der tiltræder menighedsrådet. Repræsentanten har kun stemmeret i sager vedrørende den fælles brug af kirken og kirkegården samt ved valget af læge medlemmer af provstiudvalget.

§ 5. Kirkeministeren kan efter forhandling med biskoppen bestemme, at der oprettes menighedsråd for grupper af personer, der udgør en særlig menighed. Kirkeministeren fastsætter regler for sådanne menighedsråds sammensætning og beføjelser.

Kapitel 2

Menighedsrådet

§ 6. Det nyvalgte menighedsråd afholder sit konstituerende møde, inden dets funktionsperiode begynder. Indkaldelse til mødet foretages af det først valgte medlem.

Stk. 2. Spørgsmålet, om en kandidat har mistet sin valgbarhed på grund af straf, jf. § 3 i lov om valg til menighedsråd, afgøres på dette møde.

§ 7. På det konstituerende møde afgiver de nyvalgte medlemmer en erklæring på ære og samvittighed om at ville udføre det dem betroede hverv i troskab mod den danske evangelisk-lutherske folkekirke, så at den kan byde gode vilkår for den kristne menigheds liv og vækst. Erklæringen skal kun afgives af medlemmer, der første gang indvælges i et menighedsråd.

§ 8. På det konstituerende møde vælges menighedsrådets formand af de valgte medlemmer ved hemmelig afstemning. Valget ledes af det medlem, der har indkaldt til mødet.

Stk. 2. Så snart valget af formanden har fundet sted, vælges en næstformand til at fungere i formandens forfald. Valget ledes af den nyvalgte formand eller i dennes forfald af det medlem, der har ledet formandsvalget, og foregår i øvrigt efter samme regler som dette.

Stk. 3. Valget af formand og næstformand har virkning for et år ad gangen.

Stk. 4. Et medlem af menighedsrådet er pligtig at modtage valg til formand eller næstformand. Et medlem er dog kun pligtig at være formand i 4 år.

Stk. 5. Menighedsrådet kan efter anmodning fritage formand og næstformand for hvervet for resten af en funktionsperiode.

Stk. 6. Når en formand eller næstformand fritages for sit hverv, dør eller udtræder af menighedsrådet, foretages nyt valg efter reglerne i § 9, stk. 1 eller 2, for resten af den afgående formands eller næstformands funktionsperiode.

§ 9. Hvert år inden udløbet af formandens funktionsperiode vælger menighedsrådets valgte medlemmer ved hemmelig afstemning formand for det kommende år. Valget ledes af den afgående formand.

Stk. 2. Så snart valget af formanden har fundet sted, vælges en næstformand for det kommende år. Reglerne i § 8, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

§ 10. Menighedsrådet vælger af eller uden for sin midte en kirkeværge. Kirkefunktionærer, der er ansat ved kirken eller kirkegården, kan ikke vælges til kirkeværge.

Stk. 2. Menighedsrådet vælger af eller uden for sin midte en kasserer. Såfremt kassererforretningerne er knyttet til en af kirkens funktionærstillinger, bortfalder valget af kasserer. Menighedsrådet kan tegne en kautionsforsikring for kassereren.

Stk. 3. Formanden kan ikke vælges til kirkeværge eller kasserer.

Stk. 4. Størrelsen af eventuelt honorar til kirkeværgen og kassereren skal godkendes af provstiudvalget.

Stk. 5. Menighedsrådet vælger af sin midte en sekretær, medmindre sekretærhvervet er knyttet til en af kirkens funktionærstillinger.

Stk. 6. Menighedsrådet vælger blandt de valgte medlemmer en kontaktperson, der bemyndiges til på rådets vegne at give forskrifter og anvisninger til og modtage henvendelser fra kirkefunktionærerne i tjenstlige forhold. En funktionær, der er ansat ved kirken eller kirkegården, kan ikke vælges til kontaktperson.

Stk. 7. Menighedsrådet fastsætter en vedtægt for de i stk. 1 og 2 og stk. 5 og 6 nævnte personers forretningsområde.

Stk. 8. Menighedsrådet vælger en bygningskyndig til at deltage i de årlige syn over kirken og kirkegården. Kirkeværgen kan ikke vælges til menighedsrådets bygningskyndige.

Stk. 9. Menighedsrådet vælger af sin midte en person, der bemyndiges til sammen med formanden at underskrive dokumenter vedrørende køb, salg og andre dispositioner over fast ejendom og optagelse af lån.

Stk. 10. Valgene har virkning for menighedsrådets funktionsperiode.

§ 11. Valg til de i § 10 nævnte enkeltposter finder sted umiddelbart efter valg af menighedsrådets formand og næstformand.

Stk. 2. Meddelelse om valgene sendes til provstiudvalget og stiftsøvrigheden.

Stk. 3. Såfremt der i funktionsperioden sker ændringer i valgene, sendes der indberetning herom til provstiudvalget og stiftsøvrigheden.

§ 12. Ved førstkommende faste gudstjeneste efter det konstituerende møde bekendtgør præsten fra prædikestolen, hvem der er valgt til medlemmer af menighedsrådet, og hvem der er valgt til menighedsrådets formand.

Stk. 2. Inden funktionsperiodens begyndelse sørger den nyvalgte formand for, at det tillige i den lokale presse bekendtgøres, hvem der er valgt til medlemmer af menighedsrådet, og hvem der er valgt til menighedsrådets formand.

§ 13. En stedfortræder indtræder i menighedsrådet, når et medlem dør eller udtræder af rådet.

Stk. 2. Når menighedsrådets formand får meddelelse om eller på anden måde får kendskab til, at et medlem vil være forhindret i at varetage sit hverv i en forventet periode af mindst 2 måneder, indkalder formanden stedfortræderen til førstkommende møde i menighedsrådet.

Stk. 3. Når medlemmet på ny kan varetage sit hverv, udtræder stedfortræderen af menighedsrådet.

Stk. 4. Stedfortræderen skal indkaldes, hvis et medlem har forfald til

1) det konstituerende møde, jf. §6,
2) det møde, hvor den endelige behandling af de kirkelige kassers årlige budget og regnskab finder sted,
3) det årlige møde, hvor valg af formand og næstformand finder sted,
4) det møde, hvor der foretages bindende afstemning i forbindelse med præsteansættelser, eller
5) det møde, hvor der foretages valg af medlemmer til provstiudvalg eller af medlemmer til stiftsudvalg, der er nedsat med hjemmel i den kirkelige lovgivning.

Stk. 5. Når et medlem må forventes at blive erklæret for inhabilt i forhold til en sag, der skal behandles i menighedsrådets møde, jf. § 26 og § 27, stk. 5, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i sagens behandling.

Stk. 6. Første gang stedfortræderen deltager i et møde i menighedsrådet, skal denne afgive en erklæring som nævnt i § 7.

§ 14. Findes der ved et medlems afgang eller forfald ingen stedfortræder til at indtræde i medlemmets plads, afgør biskoppen efter indhentet erklæring fra de øvrige medlemmer af rådet, om besættelsen af den ledige plads kan udsættes til næste almindelige valg. Dog skal udfyldningsvalg finde sted, hvis rådets antal af valgte medlemmer er gået ned under halvdelen, medmindre kirkeministeren samtykker i, at det undlades.

§ 15. Mister et medlem sin valgbarhed, skal medlemmet udtræde af menighedsrådet.

Stk. 2. Et medlem, der fraflytter menighedsrådskredsen, eller hvis bopæl er beliggende i en nyoprettet kreds, kan dog forblive i menighedsrådet til udløbet af valgperioden, såfremt vedkommende over for rådet afgiver en bindende erklæring herom.

Stk. 3. En sognebåndsløser, der er medlem af menighedsrådet i det sogn, til hvis præst der er løst sognebånd, og som mister sin valgbarhed, fordi den præst, til hvem der er løst sognebånd, fratræder sin stilling eller opsiger sognebåndsløsningen, kan bevare sit medlemskab til udløbet af valgperioden, hvis vedkommende over for rådet afgiver en bindende erklæring herom.

Stk. 4. Et medlem, som vedholdende undlader at opfylde sine pligter som medlem af rådet, skal udtræde af rådet.

Stk. 5. Menighedsrådet afgør, om betingelserne for udtrædelse efter stk. 1-4 er opfyldt. Menighedsrådets afgørelse herom kan indbringes for biskoppen, hvis afgørelse kan indbringes for kirkeministeren.

§ 16. I andre tilfælde end nævnt i § 15 kan et medlem udtræde af menighedsrådet, hvis rådet giver sit samtykke. Hvis menighedsrådet ikke er beslutningsdygtigt, kan tilladelse til at udtræde gives af biskoppen.

Stk. 2. Menighedsrådets afgørelse efter stk. 1 kan indbringes for biskoppen.

Stk. 3. Biskoppens afgørelse efter stk. 1, 2. pkt., og efter stk. 2 kan indbringes for kirkeministeren.

Kapitel 3

Udvalg

§ 17. For selvejende kirker nedsætter menighedsrådet et stående udvalg på mindst 3 af menighedsrådets medlemmer. Kirkeværgen kan ikke vælges til medlem af udvalget.

Stk. 2. Udvalget varetager tilsynet med kirkens og kirkegårdens vedligeholdelse og drift, kirkeværgens forretningsførelse samt udførelse af mindre arbejder ved kirke og kirkegård. Menighedsrådet fastsætter i en vedtægt nærmere regler for udvalgets virksomhed og beføjelser.

§ 18. Er der flere menighedsråd i et pastorat, nedsætter menighedsrådene et stående præstegårdsudvalg. Udvalget består af et lige stort antal medlemmer fra hvert menighedsråd.

Stk. 2. Udvalget varetager tilsynet med præsteembedets faste ejendom. Menighedsrådene fastsætter i en vedtægt nærmere regler for udvalgets virksomhed og beføjelser. Er der ikke enighed mellem rådene om vedtægtens indhold, træffes afgørelsen på et fælles møde ved almindeligt stemmeflertal. I tilfælde af stemmelighed afgør biskoppen sagen.

§ 19. For en ikkeselvejende kirke nedsætter menighedsrådet et stående udvalg bestående af en sognepræst og to af dets valgte medlemmer til varetagelse af menighedens interesser med hensyn til kirken, kirkegården m.m. Udvalget skal have lejlighed til at udtale sig om alle større arbejder, der udføres ved kirken eller kirkegården, og har ret til gennem menighedsrådet at henvende sig til de kirkelige tilsynsmyndigheder.

§ 20. Menighedsrådet kan nedsætte særlige udvalg til varetagelse af bestemte hverv eller til udførelse af forberedende eller rådgivende funktioner for menighedsrådet eller de stående udvalg. Menighedsrådet bestemmer de særlige udvalgs sammensætning og fastsætter regler for deres virksomhed.

§ 21. Valg af medlemmer til de i §§ 17-19 nævnte udvalg finder sted umiddelbart efter valg af menighedsrådets formand og næstformand. Valgene har virkning for menighedsrådets funktionsperiode.

Stk. 2. Ved valg af medlemmer til udvalg skal forholdstalsvalgmåden anvendes, hvis dette kræves af noget medlem af rådet. Nærmere regler for valgets gennemførelse kan fastsættes af kirkeministeren.

Stk. 3. Medlemmer af menighedsrådet er pligtige at modtage valg til udvalg samt til at udføre øvrige hverv, herunder de i § 10 nævnte, som menighedsrådet måtte tildele dem. Menighedsrådet kan også, medmindre andet særligt er bestemt, overlade hverv til andre af menighedens medlemmer, som er villige dertil.

Kapitel 4

Møder m.v.

§ 22. I begyndelsen af hvert kirkeår træffer menighedsrådet beslutning om, hvor de ordinære møder skal afholdes. Endvidere træffer menighedsrådet beslutning om, på hvilket sted i menighedsrådskredsen der vil være fremlagt sagsfortegnelse samt udskrift af beslutningsprotokollen. Der foretages bekendtgørelse herom efter menighedsrådets bestemmelse.

Stk. 2. Menighedsrådet træffer beslutning om, hvornår ordinære møder skal afholdes, og møderne bekendtgøres forud efter menighedsrådets bestemmelse.

Stk. 3. Ekstraordinære møder skal afholdes, når menighedsrådets formand, en sognepræst eller mindst en tredjedel af medlemmerne ønsker det. Formanden fastsætter tid og sted for de ekstraordinære møders afholdelse, og møderne bekendtgøres så vidt muligt forud efter menighedsrådets bestemmelse.

Stk. 4. En fortegnelse over de sager, der vil komme til behandling på menighedsrådets møde, samt en udskrift af beslutningsprotokollen skal med de begrænsninger, der følger af lovgivningens regler om tavshedspligt, så vidt muligt være fremlagt et eller flere steder i menighedsrådskredsen.

Stk. 5. Flere menighedsråd i et pastorat skal samles til et fælles møde efter anmodning fra

1) en sognepræst,
2) formanden for et af menighedsrådene,

3) et af menighedsrådene eller
4) en tredjedel af medlemmerne i hvert af rådene.

Stk. 6. Fællesmøder indkaldes og ledes af formanden for hovedsognets menighedsråd. Møderne bekendtgøres så vidt muligt forud for afholdelsen.

Stk. 7. Ved kirkevisitats kan biskop eller provst beramme møde med menighedsrådet eller dettes valgte medlemmer alene.

§ 23. Menighedsrådets møder er offentlige. Menighedsrådet kan bestemme, at en sag skal behandles for lukkede døre, når dette findes nødvendigt eller ønskeligt på grund af sagens beskaffenhed. Spørgsmålet om, hvorvidt en sag giver grundlag for dørlukning, forhandles for lukkede døre, hvis det bestemmes af menighedsrådet eller formanden.

Stk. 2. Menighedsrådet kan tillade personer, der er ansat af menighedsrådet, at overvære behandlingen af sager for lukkede døre. Menighedsrådet kan tilkalde andre personer til at overvære en sags behandling for lukkede døre, når det er ønskeligt af hensyn til sagens oplysning.

§ 24. Menighedsrådets beslutninger træffes i møder. Menighedsrådet er beslutningsdygtigt, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 2. Afstemninger sker således, at det klart fremgår, hvorledes det enkelte medlem stemmer, jf. dog §§ 8 og 9.

Stk. 3. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.

Stk. 4. Menighedsrådet vedtager selv sin forretningsorden.

Stk. 5. Er der uenighed i menighedsrådet om forretningsgangen, afgøres spørgsmålet af biskoppen.

§ 25. Menighedsrådets beslutninger indføres i en beslutningsprotokol med angivelse af, hvorledes det enkelte medlem har stemt. Beslutningsprotokollen underskrives ved slutningen af mødet af de medlemmer, der har deltaget i mødet. Ethvert af disse medlemmer kan forlange sit særstandpunkt kort tilført beslutningsprotokollen og ved sager, der skal fremsendes til anden myndighed, kræve, at denne samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit særstandpunkt.

§ 26. Menighedsrådet træffer beslutning om, hvorvidt et medlem har en sådan interesse i en sag, at medlemmet er udelukket fra at deltage i menighedsrådets forhandling og afstemning om sagen. Det pågældende medlem er ikke udelukket fra at deltage i forhandling og afstemning om sin inhabilitet. Beslutningen kan indbringes for biskoppen.

Stk. 2. Et medlem skal underrette menighedsrådet, hvis der foreligger forhold, der kan give anledning til tvivl om medlemmets habilitet.

§ 27. Præster kan ikke deltage i forhandling og afstemning i sager, der vedrører præsteboliger eller en anden præst i pastoratet.

Stk. 2. Præster kan ikke deltage i afstemningen i sager, der er omfattet af bestemmelsen i §38.

Stk. 3. Præster kan ikke deltage i afstemningen i sager, der vedrører opførelse af kirker og nedbrydning af kirker.

Stk. 4. Præster kan ikke deltage i menighedsrådets afstemning om indstilling i sager om sogneinddeling, herunder oprettelse af nye sogne og kirkedistrikter, og pastoratsinddelingen.

Stk. 5. En kirkefunktionær, der er medlem af menighedsrådet i den menighedsrådskreds, hvori funktionæren er ansat, kan ikke deltage i forhandling og afstemning i sager om ansættelse af kirkefunktionærer og i sager, der angår andre funktionærer ved kirken og kirkegården. Den i § 3 nævnte repræsentant for kirkefunktionærerne kan ikke deltage i forhandling i disse sager.

§ 28. Under forhandlingen og afstemningen i de i § 26 og § 27, stk. 1 og 5, nævnte sager skal den inhabile forlade mødelokalet.

Kapitel 5

Menighedsrådets formand og næstformand

§ 29. Menighedsrådets formand forbereder menighedsrådets møder og indkalder medlemmerne, de i § 2, stk. 2, nævnte præster og den af kirkefunktionærerne valgte repræsentant til møderne.

Stk. 2. Formanden giver inden menighedsrådets møder i videst muligt omfang medlemmerne, de i § 2, stk. 2, nævnte præster og den af kir-

kefunktionærerne valgte repræsentant underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet. Formanden sørger så vidt muligt for, at det fornødne materiale til sagens bedømmelse tilsendes de i 1. pkt. nævnte personer i god tid før mødet.

Stk. 3. Formanden leder menighedsrådets forhandlinger og afstemninger og drager omsorg for, at rådets beslutninger indføres i beslutningsprotokollen.

§ 30. Formanden sørger for, at menighedsrådets beslutninger udføres.

Stk. 2. Formanden kan på menighedsrådets vegne afgøre sager, der ikke tåler opsættelse eller ikke giver anledning til tvivl. Formandens afgørelse forelægges menighedsrådet til efterretning på næste møde.

§ 31. Dokumenter vedrørende køb, salg og andre dispositioner over fast ejendom og optagelse af lån skal underskrives af menighedsrådets formand og et andet menighedsrådsmedlem, der er bemyndiget dertil af menighedsrådet, jf. § 10, stk. 9. Såfremt dispositionen vedrører flere menighedsråd, skal de pågældende dokumenter underskrives af de nævnte repræsentanter for hvert af menighedsrådene.

§ 32. Når menighedsrådets næstformand fungerer i formandens forfald, overtager den pågældende samtlige opgaver, der er pålagt formanden ved denne lov og menighedsrådets vedtægter og forretningsorden.

§ 33. Menighedsrådet kan beslutte at tillægge formanden honorar. Honorar kan dog kun tillægges formanden, såfremt denne er valgt medlem af menighedsrådet. Formanden er forpligtet til at modtage honoraret. Størrelsen af honoraret skal godkendes af provstiudvalget.

Stk. 2. Kirkeministeren kan fastsætte nærmere regler om formandshonoraret.

Kapitel 6

Menighedsrådets virksomhed

§ 34. Efter de regler, der er fastsat herom, deltager menighedsrådet i valg af biskop og i valg af medlemmer til provstiudvalg og stiftsudvalg.

Stk. 2. Menighedsrådet foretager indstilling til ledige præstestillinger, administrerer kirke og kirkegård og ansætter medarbejdere ved kirke og kirkegård.

Stk. 3. Menighedsrådet administrerer kirkens og præsteembedets indtægter og bestyrer kirkens og præsteembedets faste ejendom efter de regler, der er fastsat herom.

Stk. 4. På det menighedsrådsmøde, hvor den endelige behandling af de kirkelige kassers årlige budget finder sted, er menighedsrådet forpligtet til at aflægge en mundtlig beretning om rådets virksomhed i det forløbne år samt til at orientere om den planlagte virksomhed i det kommende år.

§ 35. Menighedsrådet træffer beslutning om

1) tidspunktet for de faste gudstjenester,
2) forhold vedrørende konfirmation, som ved kgl. anordning henlægges til menighedsrådets afgørelse, og om
3) indførelse af nye autoriserede salmebøger og salmebogstillæg.

§ 36. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om afholdelse af medarbejdermøder.

§ 37. Præsten er i sin embedsvirksomhed, herunder den private sjælesorg, uafhængig af menighedsrådet.

§ 38. Præsten skal have menighedsrådets samtykke til,

1) at der ved de faste gudstjenester foretages indsamlinger,
2) at der ved de faste gudstjenester eller kirkelige handlinger anvendes en anden autoriseret liturgi eller andre autoriserede ritualer end dem, der hidtil er anvendt i menigheden, og
3) at der ved de faste gudstjenester eller kirkelige handlinger foretages mindre ændringer i liturgi og ritualer eller benyttes andre salmebøger og salmebogstillæg end de autoriserede.

Stk. 2. Til de ændringer, der er nævnt i stk. 1, nr. 3, kræves tillige biskoppens samtykke.

§ 39. Menighedsrådet skal udtale sig om de spørgsmål, der forelægges det af de kirkelige tilsynsmyndigheder.

Stk. 2. Forinden tilsynsmyndigheden træffer beslutning om spørgsmål, der særlig vedrører en menighedsrådskreds, indhentes en udtalelse fra vedkommende menighedsråd.

Stk. 3. Menighedsrådet kan behandle spørgsmål vedrørende menigheden og henven-

de sig herom til de kirkelige tilsynsmyndigheder.

§ 40. Menighedsrådet kan ikke overdrage udførelsen af større arbejder eller leverancer til et medlem af rådet uden efter forudgående licitation.

Stk. 2. Stiftsøvrigheden kan dog i særlige tilfælde gøre undtagelse fra denne regel.

Kapitel 7

Menighedsmøder

§ 41. Der afholdes menighedsmøde i en menighedsrådskreds

1) når de kirkelige tilsynsmyndigheder anmoder derom,
2) efter beslutning af menighedsrådets formand,
3) når et flertal af menighedsrådet anmoder derom,
4) når en af præsterne sammen med mindst et valgt medlem anmoder derom,
5) når 25 valgberettigede medlemmer af menigheden skriftligt anmoder derom, eller
6) hvis det i øvrigt er foreskrevet i lovgivningen.

Stk. 2. Menighedsmøder for flere menighedsrådskredse i et pastorat afholdes efter anmodning fra de kirkelige tilsynsmyndigheder eller fra et menighedsråd i pastoratet.

Stk. 3. Menighedsmøder sammenkaldes for en enkelt menighedsrådskreds af menighedsrådets formand, for flere menighedsrådskredse i samme pastorat af formanden for hovedsognets menighedsråd. Formanden fastsætter tid og sted for mødet, hvortil medlemmerne af de berørte menighedsråd har mødepligt, medmindre de har lovligt forfald.

Stk. 4. Bekendtgørelse om afholdelse af menighedsmøde sker efter menighedsrådets bestemmelse på en måde, der sikrer, at så mange som muligt bliver bekendt med mødets afholdelse. I bekendtgørelsen angives, hvilke emner der skal behandles på mødet.

§ 42. Til menighedsmøder har alle medlemmer af folkekirken inden for vedkommende kreds eller kredse adgang. Ved afstemning er kun de valgberettigede medlemmer af menigheden stemmeberettigede.

Stk. 2. Såfremt andet ikke er særligt fastsat, ledes mødet af en ordstyrer, der vælges af mødedeltagerne. Ordstyreren sørger for, at der udfærdiges et referat af mødet. Om resultatet af mødet indføres en bemærkning i menighedsrådets beslutningsprotokol, for fælles menighedsmøder i beslutningsprotokollen for det menighedsråd, hvis formand har sammenkaldt mødet.

Kapitel 8

Samarbejde mellem menighedsråd m.v.

§ 43. To eller flere menighedsråd kan indgå aftale om samarbejde med henblik på løsning af folkekirkelige anliggender.

Stk. 2. De nærmere bestemmelser om samarbejdet, herunder om tilsyn, optages i en vedtægt, der skal godkendes af kirkeministeren.

Stk. 3. I det omfang samarbejdet gør det ønskeligt, kan der i vedtægten træffes bestemmelse om fravigelse af regler i kapitel 1 -7 og kapitel 9 i denne lov samt regler i lov om valg til menighedsråd, lov om folkekirkens økonomi, lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde og lov om bestyrelse og brug af folkekirkens kirker m.m.

Stk. 4. Når en vedtægt er godkendt, bekendtgøres der i Lovtidende en meddelelse herom. I meddelelsen gives der oplysning om, hvor de berørte sognes eller kirkedistrikters beboere kan gøre sig bekendt med vedtægten.

Stk. 5. Aftaler i medfør af stk. 1 kan ophæves, hvis deltagerne er enige herom. Ophævelse kan endvidere ske efter en deltagers anmodning, når kirkeministeren finder rimelig grund dertil.

Stk. 6. Kirkeministeren godkender vilkårene for ophævelse af en aftale og træffer afgørelse i tilfælde af uenighed mellem deltagerne.

Stk. 7. Kirkeministeren kan efter ansøgning fra et menighedsråd tillade de i stk. 3 nævnte fravigelser, hvis det er ønskeligt af hensyn til løsningen af folkekirkelige opgaver i sognet eller kirkedistriktet.

§ 44. Til fremme af ordninger i medfør af § 43, stk. 1, kan kirkeministeren yde tilskud af fællesfonden for 1 år ad gangen. De samlede tilskud kan ikke overstige 1 pct. af landskirkeskatten i det år, for hvilket tilskud ydes.

Kapitel 9

Tilsyn

§ 45. Tilsynet med menighedsrådenes økonomiske forvaltning varetages af provstiudvalget og stiftsøvrigheden efter de bestemmelser,

der er fastsat herom. Tilsyn med menighedsrådenes funktion i øvrigt udøves af biskoppen efter reglerne herom.

§ 46. Har menighedsrådet truffet en beslutning, der strider mod lovgivningen, kan stiftsøvrigheden sætte beslutningen ud af kraft, hvis den ikke er bragt til udførelse. Under behandlingen af sagen kan stiftsøvrigheden midlertidigt suspendere den endnu ikke udførte beslutning.

Stk. 2. Undlader menighedsrådet at udføre en foranstaltning, som det efter lovgivningen har pligt til at udføre, kan stiftsøvrigheden pålægge de medlemmer af menighedsrådet, som er ansvarlige for undladelsen, tvangsbøder.

Stk. 3. Stiftsøvrigheden kan anlægge erstatningssag mod et menighedsrådsmedlem, som er ansvarlig for, at kirkekassen er påført et tab.

Stk. 4, Stiftsøvrigheden kan frafalde sagsanlæg mod, at det pågældende medlem inden en fastsat frist indbetaler et nærmere angivet beløb til kirkekassen. Ved beløbets fastsættelse kan der tages hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt. Dersom medlemmet indvilliger i at betale beløbet og indbetaler dette inden den fastsatte frist, kan der ikke fremsættes yderligere erstatningskrav mod den pågældende.

Stk. 5. Et medlem kan ikke unddrage sig ansvar ved at undlade at stemme.

§ 47. Stiftsøvrighedens afgørelser efter § 46, stk. 1, kan af menighedsrådet indbringes for kirkeministeren. Stiftsøvrighedens afgørelser efter § 46, stk. 2, 3 og 4, kan af de pågældende medlemmer af menighedsrådet indbringes for kirkeministeren.

§ 48. Hvis et menighedsrådsmedlem under en erstatningssag findes erstatningsansvarlig for et tab, som den pågældende under udførelse af sit hverv har påført kirkekassen, kan erstatningen nedsættes eller helt bortfalde i det omfang, det findes rimeligt under hensyn til den udviste skyld, skadens omfang og omstændighederne i øvrigt.

Kapitel 10

Ikrafttrædelsesbestemmelser m. v.

§49. Loven træder i kraft den 1. januar 1995. Bestemmelserne i § 2, stk. 1 og stk. 2, § 3, § 10, stk. 1,2. pkt., og § 10, stk. 6, anvendes dog først for de menighedsråd, der vælges ved de ordinære valg til menighedsråd i november 1996.

Stk. 2. Ved lovens ikrafttræden ophæves lov om menighedsråd, jf. lovbekendtgørelse nr. 587 af 25. juni 1992. Bestemmelserne i § 2, stk. 1 og stk. 2, § 8, stk. 3, og § 8, stk. 6,2. pkt., finder dog fortsat anvendelse for de ved lovens ikrafttræden valgte menighedsråd.

§ 50. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland. Loven kan ved kgl. anordning sættes i kraft på Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Lov nr. 390 af 22. maj 1996 indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.:

§3

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§4

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland. Loven kan ved kgl. anordning sættes i kraft på Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Kirkeministeriet, den 21. juni 1996

BIRTH WEISS

/ Carsten Dalsgaard Jørgensen

Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 627 af 4. juli 1994

Bekendtgørelse af lov om folkekirkens økonomi

Herved bekendtgøres lov om folkekirkens økonomi, jf. lovbekendtgørelse nr. 455 af 11. juni 1992, med de ændringer, der følger af lov nr. 433 af 1. juni 1994. Den bekendtgjorte lovtekst gælder først i sin helhed fra den 1. januar 1995, jf. § 3 i lov nr. 433 af 1. juni 1994.[1])

Kapitel 1

Kirke- og præstegårdskassen

§ 1. Ved hvert menighedsråd oprettes en kirkekasse, der bestyres af menighedsrådet.

Stk. 2. Bestyrer et menighedsråd flere kirker, kan menighedsrådet beslutte, at der oprettes en selvstændig kirkekasse ved hver kirke.

Stk. 3. I pastorater med flere menighedsråd kan menighedsrådene på et fællesmøde beslutte, at der tillige oprettes en præstegårdskasse. Fællesmødet vælger i så fald af eller uden for sin midte en kasserer for præstegårdskassen. Præstegårdskassen bestyres af menighedsrådene gennem præstegårdsudvalget, jf. § 4, stk. 2.

§ 2. Af kirkekassen afholdes udgifter vedrørende:

1) Vedligeholdelse og drift samt opførelse, ombygning og nedbrydning af kirker, gudstjenestelokaler og bygninger til brug for kirker eller kirkegårde.
2) Vedligeholdelse og drift samt anlæg, udvidelse, regulering og nedlæggelse af kirkegårde.
3) Erhvervelse af arealer eller bygninger til brug for kirker eller kirkegårde samt efter kirkeministerens bestemmelse andre udgifter vedrørende kirker og kirkegårde.
4) Vedligeholdelse og drift samt opførelse, ombygning og nedbrydning af præsteboliger, bygninger til brug for præsteembedet og præstegårdsbrug.
5) Erhvervelse af arealer eller bygninger til brug for præsteembeder.
6) Huslejetilskud, telefongodtgørelser m.v. til præster, en del af udgifterne til opvarmning af præsteboliger samt efter kirkeministerens bestemmelse andre udgifter vedrørende præsteembederne.
7) Konfirmationsforberedelse og afholdelse af konfirmation.
8) Løn og andre udgifter til kirke- og kirkegårdsfunktionærer.
9) Valg til menighedsråd og udgifter i forbindelse med rådets virksomhed efter reglerne herom i lov om menighedsråd, herunder diæter i særlige tilfælde efter kirkeministerens bestemmelse.
10) Menighedsrådsmedlemmers deltagelse i kurser m.v., der må anses af betydning for udøvelsen af hvervet som menighedsrådsmedlem.
11) Rådighedsbeløbet, jf. § 2 a.
12) Bidrag til lokalt mellemkirkeligt arbejde, jf. § 12.
13) Registrering af gravminder, jf. lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde § 21, stk. 1.
14) Provstesyns og menighedsråds deltagelse i synsforretninger.

Kirkemin. j.nr. 080-3/93

VLOV

Schultz Grafisk A/S 081/09246 11-07 b/kirk91905

Stk. 2. Udgifter vedrørende ikkeselvejende kirker afholdes af den, der ejer kirken, eller den, der ejer afløsningssummen for kirketienden. Ved ikkeselvejende kirker kan der af kirkekassen dog afholdes udgifter til:

1) Anskaffelse af orgel eller harmonium
2) Installation af elektrisk belysning
3) Anskaffelse aflysekroner og andre mere bekostelige belysningselementer
4) Anskaffelse af høreanlæg
5) Opvarmning af kirken
6) Tilskud til kirkegårdens drift efter kirkeministerens bestemmelse.

Stk. 3. De udgifter, der er nævnt i stk. 1, nr. 4–7, afholdes af præstegårdskassen, hvor en sådan oprettes, jf. § 1, stk. 3. Oprettes der ikke en præstegårdskasse i et pastorat med flere menighedsråd, træffer provstiudvalget beslutning om, af hvilken kirkekasse de nævnte udgifter skal afholdes.

§ 2 a. Inden for menighedsrådskredsen kan menighedsrådet årligt anvende et beløb på indtil 104.000 kr. til fremme af det kirkelige liv i sognet, kirkedistriktet, pastoratet eller kommunen eller til kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed.

Stk. 2. Kirkeministeren træffer årligt beslutning om eventuelle ændringer af det i stk. 1 nævnte maksimumsbeløb som følge af prisudviklingen.

§ 2 b. Til fremme af menighedsarbejdet forvalter menighedsrådet gennem kirkekassen, hvad der indkommer ved indsamlinger i kirken. Nærmere regler herom fastsættes af kirkeministeren.

§ 3. Kirkekassen oppebærer indtægter af kirkens kapitaler samt betaling for brug af kirke og kirkegård.

Stk. 2. Leje- og driftsindtægter af præsteembedets faste ejendomme indgår i præstegårdskassen, hvor en sådan oprettes, og ellers i kirkekassen. Oprettes der ikke en præstegårdskasse i et pastorat med flere menighedsråd, træffer provstiudvalget beslutning om, i hvilken kirkekasse de nævnte indtægter skal indgå.

Stk. 3. Den del af kirke- og præstegårdskassens udgifter, der ikke kan afholdes af de i stk. 1 og 2 nævnte indtægter, dækkes gennem ligning på folkekirkens medlemmer i kommunen.

§ 4. Menighedsrådet udarbejder årligt budget over kirkekassens indtægter og udgifter for det kommende regnskabsår.

Stk. 2. For præstegårdskassen udarbejder menighedsrådene på et fællesmøde ved almindelig stemmeflerhed budget efter indhentet udtalelse fra præstegårdsudvalget.

Stk. 3. Budgetterne indsendes til provstiudvalget inden 1. april.

§ 5. Efter modtagelsen af budget for kirke- og præstegårdskasserne indkalder provstiudvalget en eller to repræsentanter for hvert menighedsråd til budgetsamråd, der afholdes senest 15. juni.

Stk. 2. I budgetsamrådet forhandles de enkelte bevillingsforslag og deres prioritering. Budgetsamrådet har ikke besluttende myndighed.

Stk. 3. Menighedsrådene har pligt til at lade sig repræsentere under budgetsamrådet.

§ 6. Ligningsbeløbet til kommunens kirke- og præstegårdskasser fastsættes af provstiudvalget. Ved ligningsbeløbets fastsættelse kan provstiudvalget forhøje det budgetterede underskud for kasserne med et beløb til imødegåelse af uforudsete udgifter i ligningsområdet. Beløbet kan højst udgøre 5 pct. af det samlede ligningsbeløb.

Stk. 2. Ligningsbeløbet til kirkekasserne i en kommune må ikke uden kommunalbestyrelsens samtykke være mere end 20 pct. højere end gennemsnittet af de sidste 4 års ligningsbeløb til kirkekasserne. Ved beregningen heraf bortses fra valgudgifter, udgifter til arbejder, der er krævet ved synsforretninger, udgifter til kirkefunktionærers lønninger m.v., udgifter til forrentning og afdrag af lån og de udgifter, der er nævnt i stk. 1 samt i § 2, stk. 1, nr. 4–7.

§ 7. Provstiudvalget træffer senest 1. august afgørelse om godkendelse af kirke- og præstegårdskassernes budget for det kommende regnskabsår.

§ 8. Regnskabsåret for kirke- og præstegårdskassen er kalenderåret.

§ 9. Inden den 1. april efter regnskabsårets udløb aflægger menighedsrådet regnskab for kirkekassen og menighedsrådene på et fællesmøde for præstegårdskassen. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om regnskabernes af-

lægge, om revision og om provstiudvalgets godkendelse af regnskaberne.

Stk. 2. Provstiudvalget kan tillade og under særlige omstændigheder bestemme, at der skal benyttes regnskabskyndig bistand til tilrettelæggelse og aflæggelse af kirke- og præstegårdskassens regnskab samt til foretagelse af kasseeftersyn.

Stk. 3. Revisionen skal være tilendebragt inden 1. november, medmindre særlige forhold foreligger. Provstiudvalgets afgørelser vedrørende regnskabet kan indbringes for stiftsøvrigheden.

Kapitel 2

Fællesfonden

§ 10. Fællesfonden bestyres af stiftsøvrighederne efter bestemmelser fastsat af kirkeministeren.

§ 11. Af fællesfonden afholdes folkekirkens udgifter, for så vidt de ikke er omfattet af § 2, eller § 20, herunder:

1) Tilskud efter kirkeministerens bestemmelse til hel eller delvis dækning af udgifterne til uddannelse af ansatte i folkekirken og af personer, der ønsker sådan ansættelse
2) Udgifter til de særlig sagkyndige, der er nævnt i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde § 8, stk. 2
3) Udgifter til det særlige syn, der er nævnt i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde § 33
4) Udgifter til den sagkyndige medvirken og registrering, der er nævnt i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde § 21, stk. 2 og 3.

Stk. 2. Kirkeministeren kan fastsætte regler om henlæggelse af en del af fællesfondens indtægter til en reservefond og om denne fonds anvendelse. De årlige henlæggelser må ikke overstige 1 pct. af præsteembedernes kapitaler.

Stk. 3. Hvor økonomisk støtte efter kirkeministerens skøn er særlig påkrævet, kan ministeren af fællesfonden anvende indtil 200.000 kr. af den årlige renteindtægt af præsteembedernes kapitaler til kirkelige formål.

Stk. 4. Kirkeministeren træffer årligt beslutning om eventuelle ændringer af det i stk. 3 nævnte maksimumsbeløb som følge af prisudviklingen.

§ 12. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om folkekirkens deltagelse i mellemkirkeligt arbejde, herunder om finansiering af et centralt mellemkirkeligt råds virksomhed af fællesfonden, for så vidt denne virksomhed ikke dækkes af bevillinger på finansloven. Endvidere kan ministeren fastsætte regler om finansiering af lokalt mellemkirkeligt arbejde af kirkekassen, jf. § 2, stk. 1.

§ 12 a. (Ophævet)

§ 13. Er det samlede kirkelige ligningsbeløb i en kommune særlig stort i forhold til den skattepligtige indkomst for folkekirkens medlemmer i kommunen, kan kirkeministeren bestemme, at der ydes et tilskud af fællesfonden til nedsættelse af ligningsbeløbet. Det samlede beløb, der anvendes på denne måde, må ikke overstige 12 pct. af landskirkeskatten i det år, for hvilket tilskud ydes.

§ 14. Fællesfonden oppebærer renter og udbytte af præsteembedernes kapitaler bortset fra fast ejendom.

Stk. 2. Den del af fællesfondens udgifter, der ikke kan afholdes af indtægterne efter stk. 1 eller af tilskud fra statskassen efter § 20, stk. 2, dækkes gennem en landskirkeskat, der pålignes folkekirkens medlemmer.

§ 15. Hvert år inden 1. marts indsender stiftsøvrighederne hver for sit stifts vedkommende et budget over fællesfondens indtægter og udgifter i det følgende regnskabsår til kirkeministeren.

Stk. 2. Landskirkeskattens størrelse fastsættes af kirkeministeren.

Stk. 3. Landskirkeskattens fordeling mellem kommunerne sker på grundlag af de skattpligtige indkomster i kommunerne for det på fordelingstidspunktet nærmest forudgående indkomstår for de i kildeskattelovens § 1 omhandlede skattepligtige personer, således som disse indkomster er opgjort med henblik på beregning af slutskat. Ved fordelingen ses bort fra indkomster, som vedrører medlemmer af en valgmenighed, Skt. Petri tyske menighed og personer, der ikke hører til folkekirken.

§ 16. Fællesfondens regnskabsår er kalenderåret.

§ 17. Stiftsøvrighederne aflægger regnskab for fællesfonden til kirkeministeren efter bestemmelser fastsat af ministeren.

Stk. 2. Regnskabet revideres af rigsrevisio-

Kapitel 3

Almindelige bestemmelser om den kirkelige ligning

§ 18. Ligningsbeløb til kirke- og præstegårdskasserne samt landskirkeskat pålignes folkekirkens medlemmer under ét efter samme regler, hvorefter kommunal indkomstskat svares til vedkommende kommune, dog at den kirkelige ligningsprocent fastsættes med 2 decimaler. Bestemmelserne i lov om kommunal indkomstskat om fordeling af kommunal indkomstskat mellem kommunerne finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Påligningen sker under ét for kommunen, uanset om denne omfatter flere sogne.

Stk. 3. Ved ligningen bortses fra medlemmer af valgmenigheder og Skt. Petri tyske menighed.

Stk. 4. En person fritages for kirkelige afgifter, når det dokumenteres, at den pågældende under ophold i udlandet har forpliget sig til at yde bidrag af mindst samme størrelse til en derværende menighed under Dansk Kirke i Udlandet eller Dansk Sømandskirke i fremmede Havne. Kirkeministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 5. Omfatter et sogn dele af forskellige kommuner, deles sognets ligningsbeløb imellem dem i samme forhold som det, hvori de svarer landskirkeskat, medmindre andet fastsættes af kirkeministeren. Tilsvarende forholdes med præstegårdskassens udgifter, for så vidt pastoratet omfatter flere kommuner.

§ 19. Landskirkeskatten udbetales til stiftsøvrighederne. De øvrige ligningsbeløb udbetales til vedkommende menighedsråd. Dog udbetales beløb til imødegåelse af uforudsete udgifter, jf. § 6, stk. 1, kun til vedkommende menighedsråd efter anmodning fra provstiudvalget. Et eventuelt ved regnskabsårets slutning tilbagestående beløb anvendes af kommunalbestyrelsen til nedbringelse af det følgende års ligning.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan med provstiudvalgets tilslutning yde et menighedsråd forskud på ligningsbeløbet for det nærmest følgende regnskabsår.

Kapitel 4

Statstilskud

§ 20. Af folkekirkens udgifter afholder statskassen:

1) Lønninger, pensioner og andre ydelser til biskopperne.
2) Pensioner og efterindtægt i henhold til lov om tjenestemandspension vedrørende provster og præster.
3) Udgifterne ved den kirkelige betjening af Christiansø og Hirsholmene.

Stk. 2. Statskassen yder herudover et årligt tilskud til fællesfonden svarende til 40 pct. af fællesfondens udgifter til lønninger til provster og præster.

Stk. 3. Endvidere udreder statskassen tilskud, hvis størrelse fastsættes på finansloven, dog mindst 14 mill. kr. årligt, til restaurering af kirker og af kirkers historiske inventar samt særligt bevaringsværdige gravminder.

Kapitel 5

Folkekirkens kapitaler

§ 21. Menighedsrådet bestyrer kirkens og præsteembedernes faste ejendomme efter bestemmelser fastsat af kirkeministeren.

Stk. 2. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om brug, indretning og vedligeholdelse af præsteembedernes faste ejendomme m.v. og om afholdelse af syn over dem.

Stk. 3. Forbrug af kirkers og præsteembeders formue samt køb og salg af fast ejendom kan kun ske efter beslutning af menighedsrådet og med godkendelse af kirkeministeren eller efter dennes bemyndigelse af stiftsøvrigheden.

§ 22. Egner et præsteembedes jorder sig til landbrugsmæssig drift som selvstændigt brug, finder de i lov om landbrugsejendomme indeholdte bestemmelser om landbrugsejendommes opretholdelse og drift anvendelse. Kirkeministeren kan dog gøre undtagelse herfra.

Stk. 2. Forpagtningskontrakter godkendes af provstiudvalget.

§ 23. Stiftsøvrighederne bestyrer kirkernes og præsteembedernes øvrige kapitaler efter bestemmelser fastsat af kirkeministeren.

Stk. 2. I hvert stift nedsættes et udvalg til på menighedsrådenes vegne at have indseende med stiftsøvrighedens forvaltning af kirkernes og præsteembedernes kapitaler. Stiftsøvrigheden indkalder udvalget to gange årligt. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om udvalgets sammensætning. Udvalget kan forlange sig forelagt alle oplysninger om stiftsmidlernes udlånsvirksomhed og om kapitalernes anbringelse og afkast.

Kapitel 6

Provstiudvalg

§ 24. I hvert provsti vælges et provstiudvalg, der består af provsten og 2-4 læge medlemmer. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om valgets foretagelse og om antallet af medlemmer.

Stk. 2. Provstiudvalget vælger af sin midte en formand og en næstformand. Valget sker ved skriftlig afstemning på udvalgets konstituerende møde, som provsten indkalder til. Valget gælder for udvalgets valgperiode. Medlemmerne af udvalget er pligtige at modtage valg som formand og næstformand. Provsten virker som udvalget forretningsførende medlem og drager omsorg for udførelsen af udvalgets beslutninger.

Stk. 3. Provstiudvalgets endelige behandling af kirke- og præstegårdskassernes årlige budget sker i offentlige møder. Bortset herfra bestemmer udvalget selv, i hvilket omfang dets møder skal være offentlige, og fastsætter selv sin forreningsorden. Er der uenighed i provstiudvalget om forrretningsgangen, kan spørgsmål herom forelægges stiftsøvrigheden til afgørelse.

Stk. 4. De i lov om menighedsråd § 46, stk. 1, nævnte regler om annullation og suspension af beslutninger finder tilsvarende anvendelse over for et provstiudvalgs beslutninger, der strider mod lovgivningen. Endvidere finder de i lov om menighedsråd § 46, stk. 2-5, og § 48 nævnte regler om pålæggelse af tvangsbøder i forbindelse med ulovlige undladelser, anlæggelse af erstatningssager ved domstolene, frafald af erstatningsanlæg mod betaling af erstatningsretlig bod samt nedsættelse eller helt bortfald af en erstatning tilsvarende anvendelse over for medlemmer af provstiudvalg, der er ansvarlige for en undladelse eller for, at en kirkekasse, en præstegårdskasse eller fællesfonden er påført et tab.

Stk. 5. Stiftsøvrighedens afgørelser efter stk. 4, 1. pkt., kan af provstiudvalget indbringes for kirkeministeren. Stiftsøvrighedens afgørelser efter stk. 4, 2. pkt., kan af de pågældende medlemmer af provstiudvalget indbringes for kirkeministeren.

Stk. 6. Nærmere regler for provstiudvalgets virksomhed, herunder beføjelser med hensyn til behandling og godkendelse af kirke- og præstegårdskassernes årlige budget, fastsættes af kirkeministeren.

§ 25. Kirkeministeren kan bestemme, at der for en kommune med flere provstier eller dele af flere provstier oprettes et budgetudvalg. Nærmere regler for budgetudvalgets sammensætning, valg og virksomhed fastsættes af kirkeministeren.

§ 26. Ordinært valg til provstiudvalg skal foretages inden udgangen af marts måned i året efter, at ordinært valg til menighedsråd har fundet sted. Valget gælder fra 1. april.

Stk. 2. Udgifterne til valg af provstiudvalgene og til disses møder, herunder befordringsgodtgørelse og diæter til de valgte medlemmer samt udvalgenes udgifter til medhjælp, kontorartikler m.v., udredes af fællesfonden efter kirkeministerens nærmere bestemmelse.

Stk. 3. Udgifter til provstiudvalgsmedlemmers deltagelse i kurser m.v., der må anses af betydning for udøvelsen af hvervet som provstiudvalgsmedlem, afholdes af fællesfonden. Der vil endvidere efter kirkeministerens bestemmelse af fællesfonden kunne ydes valgte provstiudvalgsmedlemmer erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med deltagelse i sådanne kurser m.v.

Kapitel 7

Ikrafttrædelsesbestemmelser m. v.

§ 27. Loven træder i kraft den 1. januar 1986.

Stk. 2. Saldoen pr. 31. december 1985 i de hidtidige kirkekasser, menighedsrådskasser og præstelønningskasser overføres pr. 1. januar 1986 til vedkommende kirkekasse eller præstegårdskasse efter provstiudvalgets bestemmelse.

Stk. 3. Følgende bestemmelser ophæves:

1) Lov om folkekirkens lønningsvæsen m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 384 af 25. august 1980, bortset fra bestemmelserne i § 32, § 34 og § 35, stk. 3[2]).

2) § 5, § 7, stk. 1, §§ 10–11 og §§ 13-14 i lov om kirkers bestyrelse m.m., jf. lovbekendtgørelse nr. 318 af 26. juni 1970[3]).
3) § 13, stk. 1,2. pkt., og § 27, stk. 4, i den tidligere lov om menighedsråd, jf. lovbekendtgørelse nr. 136 af 15. april 1980[4]).

§ 28. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Stk. 2. Loven kan ved kongelig anordning sættes i kraft på Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Lov nr. 433 af 1. juni 1994 indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.:

§2

I lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, jf. lovbekendtgørelse nr. 454 af 11. juni 1992, udgår i § 41 », der ligeledes afholder de udgifter, som i henhold til lov om folkekirkens økonomi § 2, stk. 1, nr. 1 og 2 påhviler kirkekassen, jf. dog nævnte lovs § 2, stk. 2«.

§3.

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende. Bestemmelserne i § 1, nr. 1-5, nr. 10, nr. 11 og nr. 13, samt § 2 træder dog i kraft den 1. januar 1995.[1])

Kirkeministeriet, den 4. juli 1994

A. O. ANDERSEN

/ Carsten Dalsgaard Jørgensen

[1]) § 11, stk. 1, § 12, § 20, stk. 1, § 26, stk. 1, og § 28 er ændret og § 12 a er ophævet ved lov nr. 433 af 1. juni 1994. Ændringerne trådte ikraft den 3. juni 1994.

Endvidere er § 2, stk. 1-3, § 4, stk. 1-3, § 5, stk. 1, § 6, stk. 2, § 7, § 15, stk. 1, § 24, stk. 1, og § 26, stk. U ændret og ny § 2 a og § 2 b, § 24, stk. 3-6, og § 26, stk. 3, indføjet i loven. Disse ændringer samt ændringen af § 41 i lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde træder i kraft den 1. januar 1995.

[2]) § 32 og § 34 er ophævet ved lov nr. 310 af 16. maj 1990.

[3]) Loven er ophævet ved lov nr. 218 af 23. april 1986.

[4]) Loven er ophævet ved lov nr. 352 af 6. juni 1991.

V E D T Æ G T

for samarbejde mellem menighedsråd i medfør af menighedsrådslovens kapitel 9 a
(lov nr. 333 af 24. maj 1989)

LIGNINGSBELØBETS FASTSÆTTELSE OG OM GODKENDELSESPROCEDURE FOR BYGNINGSMÆSSIGE ARBEJDER M.M.

Menighedsrådene i

Brande, Uhre, Skærlund, Blåhøj, Givskud, Øster Nykirke, Vonge, Thyregod, Vester, Ringive, Langelund, Give, Farre, Vorslunde, Gadbjerg, Lindeballe, Randbol og Nørup sogne, Brande provsti, Ribe stift, har vedtaget at samarbejde efter reglerne i denne vedtægt om budgetlægning og fastsættelse af ligningsbeløbet og om godkendelsesprocedure for bygningsmæssige arbejder m.m.

§ 1 Ligningsbeløbene for en kommunes kirke - og præstegårdskasser fastsættes af budgetsamrådet for det pågældende ligningsområde.

§ 2 Budgetsamrådet fastlægger samtidig en overordnet økonomisk prioritering for de tre følgende år efter budgetåret.

§ 3 Forud for budgetsamrådet udsender provstiudvalget til hvert enkelt menighedsråd følgende materiale som grundlag for de beslutninger, der skal træffes:

a) De modtagne budgetters hovedtal (kopi af budgetskemaernes side 2).

b) Oplysninger indhentet fra kommunen ang. indestående på kirkekontoen primo indeværende år; skøn over indestående på kirkekontoen primo budgetåret; skøn over beskatningsgrundlaget i budgetåret og over udviklingen i beskatningsgrundlaget i de følgende tre år.

c) En skematisk oversigt over oplysninger indhentet fra de enkelte menighedsråd vedr. planer og ønsker af betydning for prioriteringen af de følgende tre år efter budgetåret.

d) Konsekvensberegninger for kirkeskatteprocenten ud fra ligningsbeløbene i de modtagne budgetter.
e) Konsekvensberegninger for de folgende tre år ud fra kassernes udgifter og indtægter (ydelser på bevilgede lån; muligt forbrug eller nødvendige forøgelser af kassebeholdninger; ændringer i driftsudgifter som følge af vedtagne og godkendte planer; skøn over ændringer i kassernes indbetalinger) sat i forhold til menighedsrådenes ønsker m.h.t. henlæggelser, anlægs-og driftsudgifter.

§ 4 Budgetsamrådet holder en session før d. 15.juni, hvor ovennævnte materiale gennemgås og underkastes en foreløbig drøftelse.

§ 5 Det endelige budgetsamråd holdes før 31.august. Her fremlægger provstiudvalget kommunens eventuelle revision af skønnet over beskatningsgrundlaget, og på baggrund heraf træffes beslutninger som anført i SS 1 og 2.

§ 6 Provstiudvalget godkender herefter de enkelte budgetter på baggrund af de trufne beslutninger. Det er herunder provstiudvalgets opgave at varetage legalitetstilsynet. Provstiudvalget meddeler budgetgodkendelse og indberetter ligningsbeløbene til kommunen før d. 15.september.

§ 7 Budgetsamrådet indkaldes af provstiudvalget med tre ugers varsel og er dermed beslutningsdygtigt. Hvert menighedsråd er forpligtet til at deltage med to repræsentanter. Mødet ledes af provsten.

§ 8 Når budgetsamrådet træffer beslutninger, der medfører beskæring af ligningsbeløbet i budgetåret, fordeles besparelsen på de enkelte kasser ved en konkret drøftelse af de enkelte kassers ligningsbehov. Det enkelte menighedsråd er frit stillet med hensyn til fordelingen af sådanne besparelse- på de enkelte budgetposter. Menighedsrådene skal inden 1.oktober skriftligt meddele provstiudvalget fordelingen af eventuelle sådanne besparelser, idet denne meddelelse herefter betragtes som et tillæg til det godkendte budget.

§ 9 Ved behandling af planer og projekter fra de enkelte menighedsråd er provstiudvalget forpligtet til at respektere den vedtagne prioriteringsplan i henhold til S 2. Provstiudvalget kan i enkelte tilfælde fravige planen, hvis det nødvendiggøres af en sag, der efter provstiudvalgets skøn er absolut uopsættelig. Provstiudvalget kan endvidere, hvor det i enkelte sager skønnes hensigtsmæssigt, give menighedsrådene en skriftlig redegørelse med 3 ugers frist til at gøre indsigelse mod en ønsket fravigelse af prioriteringsplanen; en sådan fravigelse kan da kun finde sted, hvis der ikke fremkommer indsigelser

før fristens udlob. I alle andre tilfælde må provstiudvalget lade sådanne ønsker henligge til behandling ved det næste ordinære budgetsamråd.

§ 10 Henlæggelser må kun ske i et omfang og til formål, der er godkendt i den vedtagne prioriteringsplan.

§ 11 Godkendelsesproceduren for arbejder, der berører kirker, kirkegårde og præstegårde, differentieres således, at der skelnes mellem tre niveauer:
a) Arbejder, der kan iværksættes alene med provstiudvalgets godkendelse efter høring af provstiudvalgets bygningskyndige.
b) Arbejder, der godkendes af provstiudvalget efter høring desuden af en lokal museumskonsulent.
c) Arbejder, der som hidtil godkendes af stiftsøvrigheden efter høring af de sædvanlige konsulenter (Nationalmuseet, den kgl.bygningsinspektør m.fl.).

§ 12 Under a) henhører småarbejder, hvor det efter provstiudvalgets skøn er naturligt, at de ønsker, menigehdsrådet som lokal kirkebestyrelse har, må veje tungest, og hvor der kun sker reversible indgreb i de bestående forhold. Ved reversible indgreb forstås ændringer, der uden videre tillader retablering af tilstanden for indgrebet i fuldt omfang. Som eksempler kan nævnes ophængning af en hylde eller et spejl i våbenhuset; ophængning eller flytning af en lampet;opførelse af en almindelig carport ved en nyere præstegård o.l. Det er endvidere en forudsætning, at sådanne arbejdser økonomisk er af beskedent omfang. Prostiudvalget rådfører sig i alle tilfælde med sin bygningskyndige. Herudover skal provstiudvalget i hvert enkelt tilfælde omhyggeligt tage stilling til nødvendigheden af anden, fagligt kompetent rådgivning. Udgifterne hertil betales af den pågældende kirkekasse.

§ 13 Under b) henhorer mindre arbejder, der ikke kan afgøres forsvarligt uden medvirken af en museumskonsulent.Den lokale museumskonsulent udpeges af det stedlige amtsmuseumsråd.Museumskonsulenten skal have adgang til at rekvirere oplysninger, som Nationalmuseet måtte ligge inde med i relation til den pågældende bygning m.v.Konsulenten rådfører sig om nødvendigt med andre fagfolk, hvor en sag kræver f.eks arkæologisk eller kunsthistorisk specialviden, som vedkommende ikke selv er i besiddelse af. Udgifterne til konsulentbistanden udredes af den pågældende kirkekasse. Amtsmuseumsrådet skal have indberetningspligt til Nationalmuseet om alle sager, der er afgjort på dette niveau.

§ 14 Under c) henhører alle arbejder, som efter museumskonsulentens, den bygningskyndiges eller provstiudvalgets skøn kræver medvirken af den højeste fag-

kundskab.

DELTAGERNE I SAMARBEJDET

5 15 Samarbejdets deltagere er menighedsrådene i Brande provsti.Randbøl og Nørup sogne er kun omfattet af samarbejdet for såvidt angår §§ 11 - 21.

§ 16 Et menighedsråd kan udtræde af samarbejdet, såfremt de øvrige medlemmer samtykker heri. I særlige tilfælde kan kirkeministeren give tilladelse til, at et medlem udtræder uden de ovrige medlemmers samtykke, jf. menighedsrådslovens § 37 a, stk. 5. Udtræden skal normalt ske med 12 måneders varsel med udgangen af et regnskabsår. Ved enhver beslutning om udtrædelse skal der tages hensyn til, at aftalens §§ 1-10 bortfalder for samtlige menighedsråd i det pågældnede ligningsområde, hvis et enkelt medlem udtræder.

TILSYNET

S 17 Folgende beslutninger kræver kirkeministeriets godkendelse:

- vedtægtsændringer
- ind- og udtræden af medlemmer jf. § 16
- opløsning af samarbejdet jf.§ 18 og menighedsrådslovens § 37 a stk. 5 og 6.

OPLØSNING

§ 18 Samarbejdet kan ophæves, hvis de deltagende menighedsråd er enige herom. Vilkårene for opløsningen godkendes af Kirkeministeriet.

TVISTER

§ 19 Enhver tvist om nærværende vedtægts forståelse, fortolkning eller udfyldning eller om forholdet mellem medlemmerne indbyrdes afgøres endeligt af Kirkeministeriet.

IKRAFTTRÆDEN

S 20 Denne vedtægt træder i kraft d. 1.april 1992.

§ 21 Samarbejdsaftalen gælder fra godkendelsesdagen i fire år. Hvis menigheds rådene ønsker at videreføre aftalen i samme eller ændret udformning, kræver de fornyet godkendelse i kirkeministeriet.

BILAG 4

Bemærkninger til undersøgelse af rådighedsbeløbets størrelse i 1995

Landsplan

Undersøgelsen er foretaget med udgangspunkt i de skemaer, som Kirkeministeriet har modtaget fra de enkelte menighedsråd vedrørende ind- og udbetalinger i regnskabsåret 1995. Resultatet af denne undersøgelse fremgår af bilag nr. 4-7.

Beskrivelse af rådighedsbeløbet

Inden for en menighedsrådskreds kan menighedsrådet årligt anvende et beløb på indtil 104.000 kr. (1995) til fremme af det kirkelige liv i sognet, kirkedistriktet, pastoratet eller kommunen eller til kirkelige formål af betydning for stiftet som helhed.

Et menighedsråd i et sogn, hvor der er flere kirker, men uden at der er foretaget nogen egentlig distriktsdeling, har som følge af denne bestemmelse kun ét rådighedsbeløb. Dette gælder også, selv om menighedsrådet har oprette en kirkekasse ved hver kirke, jf. økonomilovens § 1, stk. 2.

Såfremt der er tale om, at to eller flere sogne eller distrikter har et fælles menighedsråd, vil dette råd på den anden side have mulighed for at anvende et antal rådighedsbeløb svarende til antallet af deltagende sogne/kirkedistrikter.

Opgørelsen

I opgørelsen af det samlede rådighedsbeløb og antallet af kirkelige kasser er der flere menighedsråd, som bestyrer flere kirker - beliggende i samme sogn/kirkedistrikt - og hvor menighedsrådet har angivet rådighedsbeløbsudgifter på indberetningerne fra samtlige kirker. I opgørelsen er disse indberetninger taget med således, at antallet af kirkelige kasser svarer til antallet af indsendte skemaer.

I 15 tilfælde har et menighedsråd således angivet to rådighedsbeløb, uanset at menighedsrådet bestyrer to kirker i det samme sogn og derfor kun kan anvende et rådighedsbeløb. I 3 tilfælde er de anvendte beløb større end lovens maksimum på kr. 104.000.

Dette indebærer, at antallet af kirkelige kasser er 15 højere, end økonomilovens bestemmelse giver mulighed for.

Endvidere er der 2 tilfælde, hvor to sogne har fælles menighedsråd, og 2 tilfælde, hvor tre sogne har fælles menighedsråd. Disse menighedsråd har som nævnt adgang til at anvende et rådighedsbeløb pr. sogn, og de er derfor ved opgørelsen af antallet af kirkelige kasser talt med svarende til sognenes antal. Dette er tilfældet uanset, at menighedsrådene konkret har valgt at opgive udgiften til rådighedsbeløbet på en af kirkekassernes regnskab.

Endelig bemærkes, at der er enkelte indberetninger, som ikke er medtaget i opgørelsen, fordi det ikke har været muligt at identificere kirkekassen.

BILAG 5

Oversigt over geokoder

Geokode: Hovedstadsregion
11 = Hovedstaden
12 = Hovedstadens forstæder
13 = Kommuner med byer over 10.000 - indbyggere
14 = avrigt kommuner

Bykommuner
21 = Med byer med over 100.000 indbyggere
22 = Med byer på 40.000 - 99.999 indbyggere
23 = Med byer på 20.000 - 39.999 indbyggere
24 = Med byer på 10.000 - 19.999 indbyggere

Qvrige kommuner
31 = Med mindst 50 pct. af indbyggerne i bymæssige bebyggelser
32 = Med 33 1/3 - 50 pct. af indbyggerne i bymæssige bebyggelser
33 = Med under 33 1/3 af indbyggerne i bymæssige bebyggelser
34 = Uden bymæssig bebyggelse

Oversigt over rådighedsbeløbet i 1995 fordelt efter geokoder

Geokoder	11	12	13	14	21	22	23	24	31	32	33	34	Alle
Samlede rådighedsbeløb (i 1.000)	8.691	8.220	3.240	2.991	9.914	4.503	8.784	5.776	4.370	12.632	6.097	8.755	83.973
Antal kirkelige kasser	93	90	44	79	132	73	156	161	159	487	280	476	2230
Gennemsnit pr. kirkelige kasse	93.452	91.333	73.636	37.861	75.106	61.685	56.308	35.876	27.484	25.938	21.775	18.393	37.656

Gennemsnitligt rådighedsbeløb pr. kirkelige kasse i 1995 fordelt efter geokoder

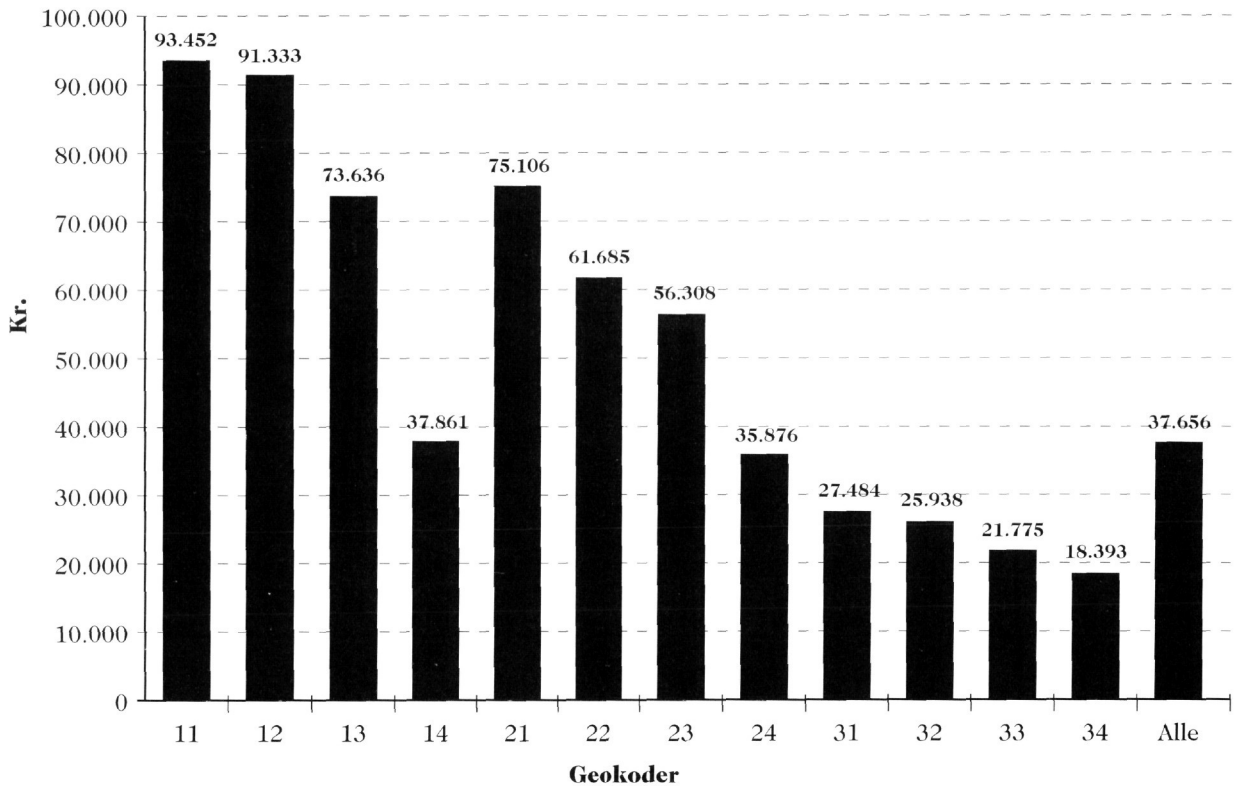

Kirkelige kasser på landsplan

Oversigt over rådighedsbeløb i 1995 fordelt efter geokodegrupperne 11-14, 21-24 og 31-34

Geokoder	11-14	21-24	31-34	Alle
Samlede rådighedsbeløb	23.142.000	28.977.00	31.854.000	83.973.000
Antal kirkelige kasser	306	522	1402	2230
Gennemsnit pr. kirkelige kasser	75.627	55.511	22.720	37.656

Gennemsnitligt rådighedsbeløb pr. kirkelige kasse i 1995 fordelt efter geokodegrupperne 11-14, 21-24 0g 31-34

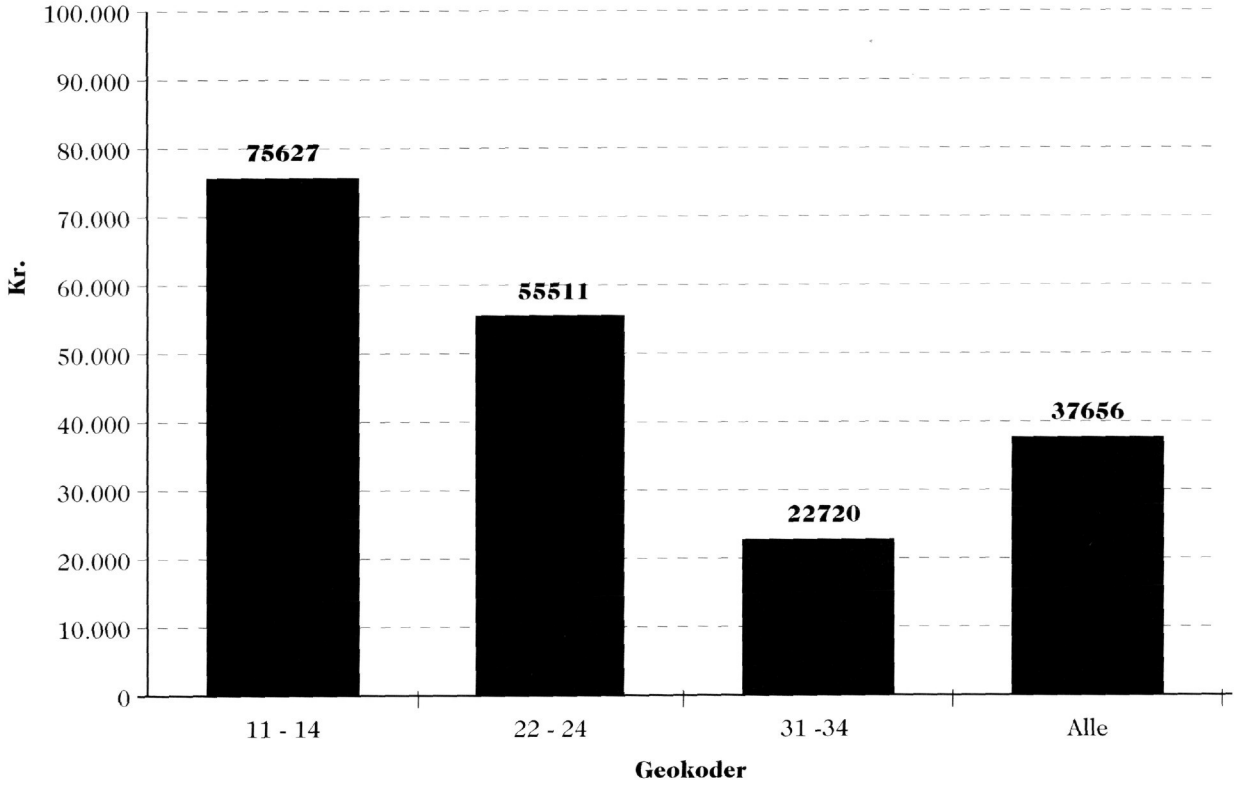

Bemærkninger til undersøgelse af rådighedsbeløbets størrelse og faktiske anvendelse i en række provstier i 1995

Udvalget har på baggrund af indberetninger fra provsterne for Vejle, Assens, Rougsø-Sønderhald-Midtdjurs og Skjern provstier samt fra provstirevisor for Rødovre-Hvidovre provsti samt Vesterbro provsti udarbejdet en opgørelse over, hvorledes rådighedsbeløbet faktisk blev anvendt i regnskabsåret 1995, jf. bilag nr. 9-13.

Kategoriseringen af de enkelte opgavetyper er foretaget på baggrund af det enkelte menighedsråds oplysninger i regnskabet for 1995, idet der dog ved udvalgets bearbejdning er foretaget en sammenskrivning af visse udgiftstyper.

Dette indebærer:

- at opgavetypen "Mødeaktiviteter" omfatter udgifter der i kirkekasserne regnskab for det pågældende år er anført som møder, sammenkomster, menighedsarrangementer, foredrag, præstegårdsaften, sognemøder, adventsmøder og kulturelle arrangementer.

- at opgavetypen "Testamenter, bibler o.lign." omfatter udgifter der i kirkekassernes regnskaber er angivet som testamenter, bibler, alterbøger, salmebøger m.v.

- at opgavetypen "Tilskud til frivillige kirkelige organisationer" omfatter udgifter som er angivet som tilskud eller bidrag til Kirkens Korshær, til kirkeligt arbejde, til SOS børneby, til Dansk sømandskirke i fremmede Havne, til Skt. Nikolai tjenesten, til børne- og ungdomsorganisationer, til andre organisationer samt til Ydre Mission.

- at opgavetypen "Tilskud til spejdere, F.D.F. o.lign." udgifter der er rubriceret som tilskud til spejdere, til F.D.F. eller F.P.F. til spejdersangbøger og til K.F.U.M./K.

- at opgavetypen "Udflugter" omfatter udgifter der er nævnt som udflugter, ekskursioner, studieture samt udflugter for ældre/pensionister.

- at opgavetypen ældrearbejde omfatter udgifter der er kategoriseret som ældrearbejde, møder for ældre, arrangementer for ældre osv.

- at opgavetypen "Arbejde blandt børn/unge" omfatter udgifter der er angivet som børne- og ungdomsarbejde, som dåbsoplæring, som børneklub, som søndagsskole og som børneblad.

- samt at opgavetypen "særlige gudstjenester" omfatter både musik-, høst-, børne- og ældre- og familie- og ungdomsgudstjenester.

Oversigt over rådighedsbeløbets anvendelse i 1995

	Provsti	Vejle	Assens	Rougsø	Skjern	Rødovre-Hvidovre	Vesterbro	I alt
	Antal kirkekasser	23	26	26	28	8	10	**121**
1	Kirkebladsudgifter	535.361	244.632	198.587	245.676	328.287	321.542	**1.874.085**
2	Reklame, annoncer, tryksager	3.213	6.008	742	18.547	7.589	0	**36.099**
3	Tilskud til stiftsfond	15.350	22.630	17.343	10.990	10.900	18.000	**95.213**
4	Mødeaktiviteter	30.959	213.109	61.042	49.778	162.517	184.230	**701.635**
5	Publikationer barnedåb/vielse	0	0	12.428	0	34.615	4.550	**51.593**
6	Publikationer dåb/vielse/konfirm.	23.913	0	5.700	17.112	0	0	**46.725**
7	Publikationer ved barnedåb	21.806	25.327	4.822	41.489	0	0	**93.444**
8	Publikationer ved bryllupper	0	0	0	0	0	0	**0**
9	Publikationer ved konfirmationer	19.365	22.941	4.127	13.155	0	0	**59.588**
10	Testamenter, bibler o.lign.	684	0	12.924	7.875	35.945	24.888	**82.316**
11	Honorar til talere i kirken	111.741	0	49.223	43.075	81.813	20.150	**306.002**
12	Tilskud til frivillige kirkelige org.	4.200	0	600	16.299	10.000	77.881	**108.980**
13	Tilskud til spejdere, FDF o.lign.	1.000	2.461	2.120	8.943	0	0	**14.524**
14	Udflugter	109.196	94.362	6.399	10.135	0	0	**220.093**
15	Ældrearbejde	24.728	0	5.860	4.394	35.456	15.500	**85.938**
16	Arbejde blandt børn/unge	15.307	1.000	6.754	50.134	15.524	18.344	**107.063**
17	Kirkelige handlinger	0	0	893	0	0	0	**893**
18	Musik ved gudstjeneste	0	3.817	2.100	0	0	0	**5.917**
19	Pasning af børn ved kirk.handl.	11.611	0	0	0	7.354	0	**18.965**
20	Særlige gudstjenester	4.149	3.745	4.835	0	0	7.057	**19.786**
21	Gaver, repræsentation	10.065	5.061	13.455	2.840	13.583	0	**45.005**
22	Diverse/øvrige aktiviteter	65.371	25.445	7.925	37.603	10.811	2.945	**150.101**
23	Kristen Nærradio	0	0	0	15.056	0	3.000	**18.056**
24	Koraktiviteter	1.566	9.423	0	16.303	28.140	0	**55.432**
25	Kaffe	1.711	0	3.384	2.727	7.921	23.933	**39.676**
26	Kirkehøjskole	10.655	0	0	9.530	0	0	**20.185**
27	Samarbejdsudvalg Vesterbro	0	0	0	0	0	16.000	**16.000**

28	Konfirmandforældre	544	0	0	522	2.800	26.543	**30.409**
29	Sognemedhjælperudgifter	0	0	0	0	0	144.697	**144.697**
30	Menighedsarbejde	60.170	0	0	2.625	0	0	**62.795**
31	Abbonnementer	0	0	3.823	5.749	0	0	**9.572**
32	Stiftsbøger	1.725	900	0	0	0	0	**2.625**
33	Mødested/værested	0	0	0	0	2.526	12.000	**14.526**
34	Klubaktiviteter	23.443	0	0	0	0	0	**23.443**
35	Menighedspleje	0	0	0	0	3.900	26.500	**30.400**
36	Personaletur m.v	18.089	0	0	0	0	0	**18.089**
37	Kulturby 96	0	0	0	0	0	26.500	**26.500**
38	Mellemkirkeligt udvalg	1.000	0	0	0	0	0	**1.000**
39	Aktiviteter i sognehus	19.851	0	0	0	0	0	**19.851**
40	Aktivitetsudvalg	9.639	0	0	0	0	0	**9.639**
41	Organistens dispositionskonto	1.705	0	0	0	0	0	**1.705**
42	Præstens dispositionskonto	14.183	0	0	0	0	0	**14.183**
43	Stole i forsamlingshus	5.000	0	0	0	0	0	**5.000**
44	Postkort og porte	0	0	731	0	0	0	**731**
45	4. maj aften	0	0	4.138	0	0	0	**4.138**
46	Noder	0	8.000	0	0	0	0	**8.000**
47	Ekebra til højtalere	0	500	0	0	0	0	**500**
48	Udsmykningsfond	0	400	0	0	0	0	**400**
49	Pastor Socrates	0	0	0	0	0	6.000	**6.000**
50	Åbent hus	0	0	0	1.059	0	0	**1.059**
51	Provsti kommite	0	0	0	500	0	0	**500**
52	Stiftssamling	0	0	0	500	0	0	**500**
53	Flag Alle	0	0	0	5.500	0	0	**5.500**
Pr. provsti i alt		**1.177.298**	**689.761**	**429.955**	**638.116**	**799.681**	**980.260**	**4.715.071**
Gns. pr. kirkekasse		51.187	26.529	16.537	22.790	99.960	98.026	38.968
Opg. nr. 1 (kirkeblad) i gns. pr. kirkekasse		23.277	9.409	7.638	8.774	41.036	32.154	15.488
Pet. af gns. pr. kirkekasse		45%	35%	46%	39%	41%	33%	40%
Opg. nr. 1-16 i gns. pr. kirkekasse		39.862	24.326	14.949	19.200	90.331	68.509	32.093
Pet. af gns. pr. kirkekasse		78%	92%	90%	84%	90%	70%	82%

Oversigt over rådighedsbeløbet og kirkebladsudgifter i 1995 fordelt efter antallet af valgte medlemmer af menighedsrådet

Antal valgte medlemmer af menighedsrådet	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	Total
Samlede rådighedsbeløb	1.134.165	381.140	397.849	553.229	356.514	404.908	300.359	393.238	104.000	689.669	4.715.071
Samlede udgifter til kirkeblade	374.522	157.339	146.510	225.982	141.609	171.265	114.421	175.938	47.717	318.782	1.874.084
Antal kirkekasser	62	15	10	10	5	4	3	4	1	7	121
Gennemsnitligt rådighedsbeløb pr. kirkekasse	18.293	25.409	39.785	55.323	71.303	101.227	100.120	98.309	104.000	98.524	38.968
Gennemsnitlige udgifter til kirkeblade pr. kirkekasse	6.041	10.489	14.651	22.598	28.322	42.816	38.140	43.984	47.717	45.540	15.488

Antallet af valgte menighedsrådsmedlemmer udgør 6 medlemmer for de første 1.000 indbyggere og yderligere et medlem for hvert påbegyndt tusinde, dog ikke over femten i alt, jf. menighedsrådslovens § 2, stk. 3.

=< 1.000	6 valgte medlemmer
1.001-2.000	7 valgte medlemmer
2.001-3.000	8 valgte medlemmer
3.001-4.000	9 valgte medlemmer
4.001-5.000	10 valgte medlemmer
5.001-6.000	11 valgte medlemmer
6.001-7.000	12 valgte medlemmer
7.001-8.000	13 valgte medlemmer
8.001-9.000	14 valgte medlemmer
>=9.001	15 valgte medlemmer

Gennemsnitligt rådighedsbeløb og gennemsnitlige kirkebladsudgifter pr. kirkekasse i 1995 fordelt efter antallet af valgte medlemmer af menighedsrådet

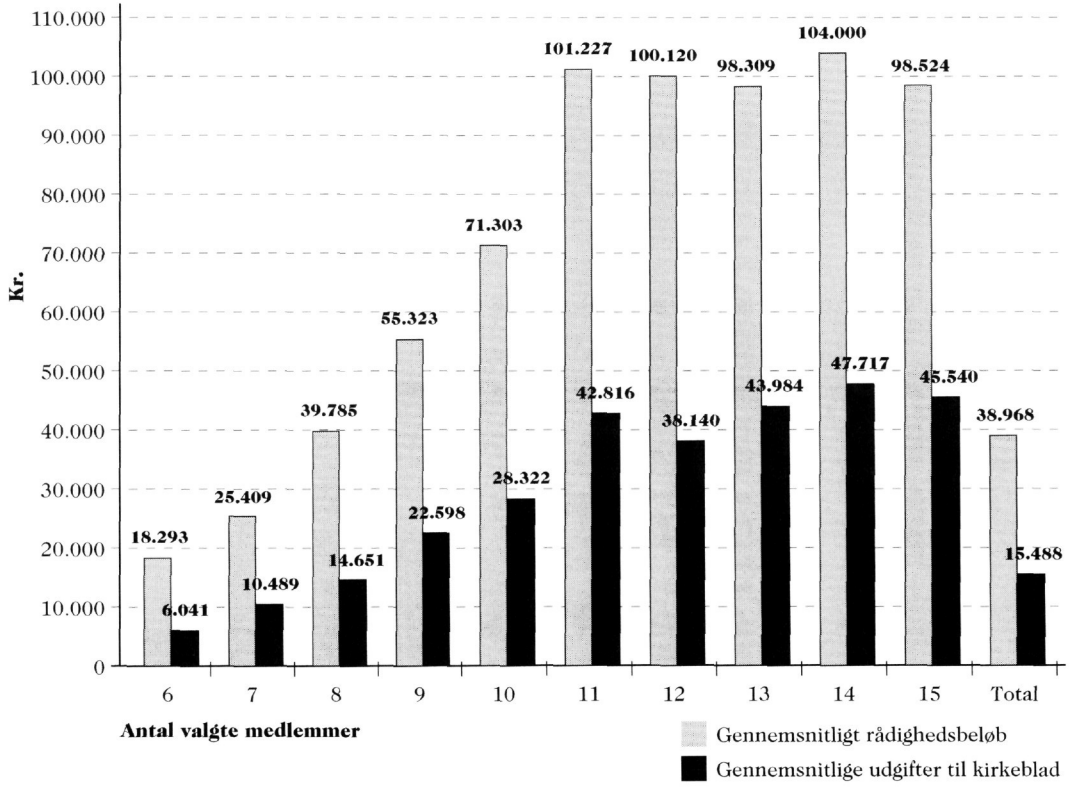

Oversigt over rådighedsbeløbet og kirkebladsudgifter i 1995 fordelt efter geokoder

Geokoder	11	12	22	31	32	33	34	Total
Samlede rådighedsbeløb	980.260	799.681	861.087	721.376	478.385	218.570	655.712	4.715.071
Samlede udgifter til kirkeblade	321.542	328.287	401.395	287.254	167.561	88.718	279.328	1.874.085
Antal kirkekasser	10	8	12	29	23	9	30	121
Gennemsnitligt rådighedsbeløb pr. kirkekasse	98.026	99.960	71.757	24.875	20.799	24.286	21.857	38.968
Gennemsnitlige udgifter til kirkeblade pr. kirkekasse	32.154	41.036	33.450	9.905	7.285	9.858	9.311	15.488

Gennemsnitligt rådighedsbeløb samt gennemsnitlige kirkebladsudgifter pr. kirkekasse i 1995 fordelt efter geokoder

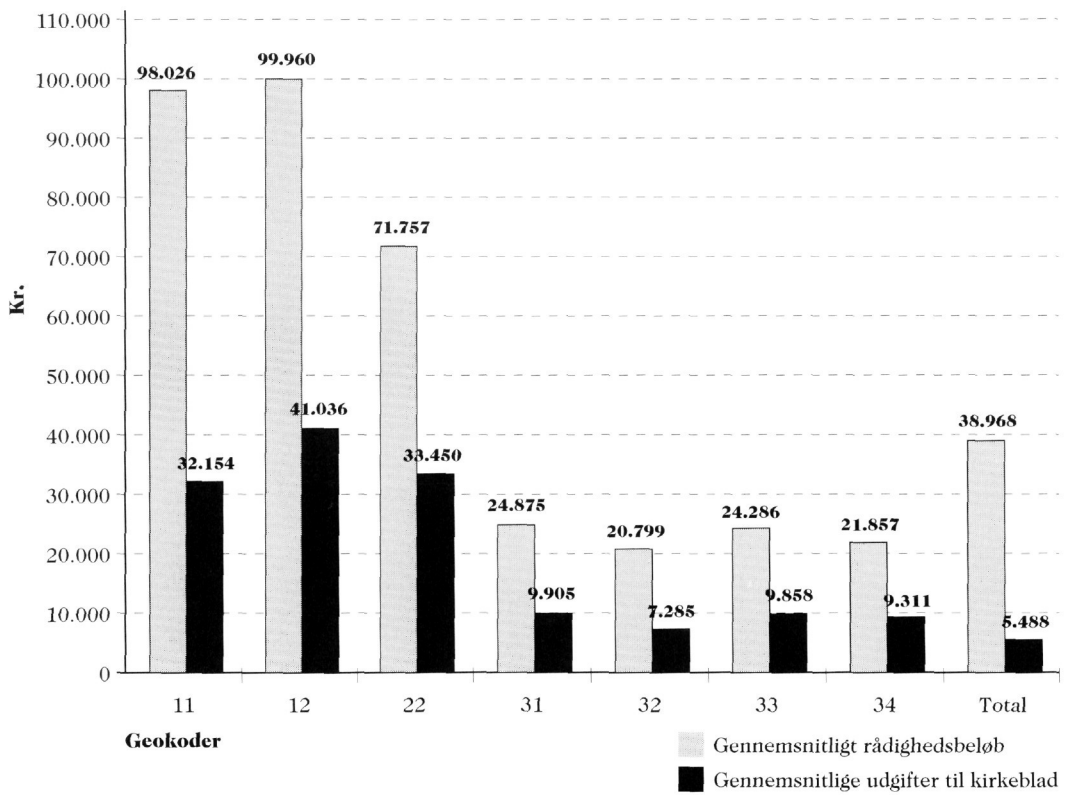

BILAG 16

Bilag nr. 16

København, den 21. JUN. 1996

Landsforeningen af
Menighedsrådsmedlemmer

Herved anerkender jeg modtagelsen af Landsforeningens brev af 13. juni 1996 vedrørende oprettelse af flere præstestillinger.

Jeg er på det rene med, at flere præstestillinger er et af de emner, der står øverst på dagsordenen i den folkekirkelige debat, og jeg er bestemt lydhør overfor den argumentation, der er fremlagt om behovet, bl.a. i betænkning nr. 1264 vedrørende præstestillinger.

Det vil være yderst vanskeligt på nuværende tidspunkt at stille en forøget bevilling til præstestillinger i udsigt på finansloven for 1997. En større bevilling til præsteløn vil krave besparelser andre steder på Kirkeministeriets finanslovskonto, hvilket er urealistisk.

Da jeg deler ønsket om flere præstestillinger, mener jeg, at tiden er inde til at overveje at ændre på de nuværende finansierinpregler for præstelønninger, således at der skabes grundlag for, at merudgifterne til flere stillinger finansieres af Folkekirken selv. Sådanne overvejelser er man f.eks. inde på i analyserapporten vedrørende Folkekirkens økonomi, jf. anbefaling 1. Den præcise form for ændret vægtfordeling bør imidlertid diskuteres grundigt igennem.

Som bekendt nedsatte jeg den 10. maj i år udvalget vedrørende budgetlægningen for kirkekasseme m.v., hvori Landsforeningen har to repræsentanter. Ifølge sidste del af sit kommissorium kan udvalget behandle ethvert spørgsmål i relation til Folkekirkens økonomi. Det er derfor for mig at se en oplagt mulighed, at man benytter dette udvalg til hurtigt at drøfte og eventuelt fremkomme med forslag til, hvorledes man gennem en ændret finansiering af præstelønningeme kan skabe basis for at opfylde behovet for oprettelse af flere præstestillinger.

Jeg har derfor bedt udvalgets formand sørge for, at emnet bliver sat på dagsordenen på et af udvalgets førstkommende møder.

Med venlig hilsen

BIRTE WEISS